

RAPPORTER

93/17

INNETKTSULIKHET I NORGE 1973-1990

AV
STEINAR STRØM, TOM WENNEMO
OG ROLF AABERGE

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY

Til salgs hos:

Akademika
- avdeling for offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep
0033 Oslo

Tlf.: 22 11 67 70
Telefax: 22 42 05 51

RAPPORTER FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ 93/17

**INNTEKTSULIKHET I NORGE
1973-1990**

av

Steinar Strøm, Tom Wennemo og Rolf Aaberge

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO-KONGSVINGER 1993

ISBN 82-537-3867-6
ISSN 0332-8422

EMNEGRUPPE
34 Personlig inntekt og formue

EMNEORD
Gjeldsrenter
Inntekt
Lønn
Skatt

Forside: © Foto: THE IMAGE BANK

Omslaget er trykt ved Aasens Trykkerier A.S

Publikasjonen er trykt i Statistisk sentralbyrå

Forord

Denne rapporten gir en beskrivelse av utviklingen i utlikhet i fordelingen av årsinntekt i Norge for perioden 1973-1990. Datamaterialet som benyttes er Inntekts- og formuesundersøkelsene for årene 1973, 1979, 1982, 1984-1990, dvs. detaljerte selvangivelsesdata for disse årene. I rapporten er det benyttet flere inntektsbegrep fordi de på ulikt vis kaster lys over den levekårsrelevante definisjonen som er gitt ved det maksimale forbruket en kan tillate seg uten å tære på nettoformuen. Av tilsvarende grunner rettes oppmerksomhet både mot inntektsforskjeller mellom personer og mellom hushold.

Statistisk sentralbyrå, Oslo, 10. mai 1993

Svein Longva

INNHOLD*)

1. Innledning og sammendrag	7
2. Inntektsdannelse og måling av inntektsulikhet	15
2.1. Måling av ulikhet	16
2.2. Dekomponering av ulikhet	19
3. Definisjoner av populasjoner og inntektsbegrep	21
3.1. Populasjonene	21
3.2. Inntektsbegrep	25
4. Samlet inntekt blant yrkesaktive	27
4.1. Ulikhet i fordelingen av samlet inntekt blant yrkesaktive personer	27
4.2. Dekomponering av ulikheten	32
4.3. Ulikhet i fordelingen av samlet inntekt blant ektepar hvor minst en ektefelle er yrkesaktiv, og blant ikke-gifte yrkesaktive	37
5. Inntekt etter skatt blant yrkesaktive	43
5.1. Ulikhet i fordelingen av inntekt etter skatt blant yrkesaktive personer	43
5.2. Ulikhet i fordelingen av inntekt etter skatt blant yrkesaktive ektepar og ikke-gifte yrkesaktive	50
5.3. Utviklingen i skatteandeler og skattenes omfordelende virkning	55
5.4. Utviklingen i gjeldsrenter	58
5.5. Ulikheten i fordelinger av brutto- og disponible inntekter	59
6. Samlet inntekt og inntekt etter skatt i hele befolkningen; yrkesaktive såvel som ikke-yrkesaktive	64
6.1. Utvalgene	64
6.2. Inntektsutviklingen 1984-1990	65
6.3. Gjeldsrenter og nettokapitalinntekter	67
6.4. Skatteandeler	70
6.5. Ulikhet og dekomponering av ulikhet i fordelinger av inntekt	72
6.6. Skattenes omfordelende virkning	75
APPENDIX	80
Inntektsulikhet målt ved Gini-koeffisienten	80
Referanser	96

---

*) Vi takker Kari Anne Lysell og Anne Skoglund som har maskinskrevet og redigert rapporten.

1. Innledning og sammendrag

I denne rapporten gir vi en beskrivelse av utviklingen i ulikhet i fordelingen av årsinntekt i Norge i perioden 1973-1990. Vi ser på inntekter før skatt (samlet inntekt) og inntekter etter skatt (disponible inntekter). Samlet inntekt er summen av lønnsinntekt, netto næringsinntekt, kapitalinntekt og overføringer som ulike trygder, bidrag o.l. Vi har benyttet to alternative definisjoner av disponibel inntekt. I den ene definisjonen er kapitalinntekt regnet brutto og derfor uten fratregg for gjeldsrenter og vi bruker betegnelsen inntekt etter skatt. I den andre definisjonen følger vi standard praksis fra offisiell statistikk ved å la kapitalinntekten bli regnet netto og derfor fratrukket gjeldsrenter. Hensikten med å benytte flere inntektsbegreper er at de på ulik måte kaster lys over den levekårsrelevante definisjonen som er gitt ved det maksimale forbruket en kan tillate seg uten å tære på nettoformuen. Av tilsvarende grunner ser vi både på inntektsforskjeller mellom personer og mellom hushold. For å redusere problemet med å tolke det velferdsmessige innholdet av sammenligningen mellom forskjellige hushold har vi splittet populasjonen av hushold opp i grupper etter verdien på noen nøkkelvariabler; blant annet har vi delt husholdene i grupper etter størrelse og sammensetning og etter tilknytning til arbeidsmarkedet. For hver av gruppene har vi tallfestet utviklingen i nivået på realinntekten og ulikheten i fordelingen av inntektene. Vi har derimot ikke foretatt en samlet sammenligning av alle typer av hushold, uavhengig av f.eks. størrelse og sammensetning. Ved å benytte såkalte forbruksvekter (ekvivalensskalaer) er slike sammenligninger blitt utbredte. Hensikten med forbruksvektene er å ta hensyn til at et stort hushold trenger høyere inntekt enn et lite hushold for at deres forbruksmuligheter skal være like. Dette er det ingen uenighet om. Problemet oppstår først når en skal velge vekter. Det finnes ikke overbevisende faglig støtte, hverken teoretisk eller empirisk, for de vektsystemene som blir benyttet (f.eks. OECD-skalaen). Dessuten har flere arbeider avslørt at fordelingsresultatene er følsomme overfor valg av skala, se Whiteford (1985), Buchmann et al. (1988), Nelson (1992) og Conniffe (1992). Vi har derfor valgt å konsentrere vår studie om mere homogene grupper og hvordan utviklingen har vært for hver av disse. Det vises imidlertid til Epland (1992) for resultater basert på OECD-skalaen for årene 1982, 1986 og 1989.

De inntekter vi observerer er et resultat av valg innenfor rammebetingelser som individene står overfor. Eksempler på slike rammebetingelser er skatteregler, regler for offentlig støtte, arbeidstidsbestemmelser og utdanningsmuligheter. I denne rapporten drøfter vi ikke de individuelle valgene og dermed heller ikke inntektsdannelsen. Vi tar bruttoinn-

tektene og de disponible inntektene som gitte størrelser. Det betyr blant annet at vi ikke tar opp hvordan skattene påvirker individuelle valg og dermed bruttoinntektene. Vi ser utelukkende på hvordan skattene påvirker de disponible inntektene, gitt bruttoinntektene. Konklusjoner som vi senere kommer med om skattenes omfordelende evne, er derfor bare knyttet til den direkte fordelingseffekten av skattene. På slutten av 80-tallet ble skattegrunnlaget utvidet. Blant annet ble fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil fra og med 1987 inntektsført, og fra og med 1990 ble verdien av naturalytelser og overskudd på utgiftsgodtgjørelser også ført som del av arbeidsinntekten. Formelt sett har dette påvirket målingen av bruttoinntekten, men utslagene er relativt små (se også Hansen et al. (1992)).

For å ta stilling til om inntektene i en bestemt populasjon er mer ulikt fordelt i en periode enn i en annen, må vi bestemme oss for hvordan vi skal måle ulikhet. En hyppig brukt måte er å inndele befolkningen i grupper og beregne gjennomsnittsinntektene for hver gruppe. For ikke å miste oversikten benyttes ofte et lite antall grupper. Dersom inntektene innad i hver gruppe er ulikt fordelt, kan slike sammenligninger av gjennomsnittsinntekter i et fåtall grupper gi et misvisende bilde av inntektsulikhet. I denne rapporten unngår vi dette ved å bruke summariske mål for ulikhet som fanger opp de individuelle inntektsforskjellene i de befolkningsgruppene vi studerer. Disse målene har følgende egenskaper:

- * målene varierer mellom 0 og 1; jo nærmere målene er 0, desto mindre ulikhet er det i fordelingen av inntekt,
- * samme prosentvise tillegg - eller reduksjon - i inntektene til alle gir uendret ulikhet,
- * overføring av inntekt fra rik til fattig gir reduksjon i ulikhet.

Ulikhetsmålet kan betraktes som en ukjent parameter i fordelingen av inntekt. Siden vi ikke kjenner alle de mekanismer som ligger bak inntektsdannelsen, må vi anslå ulikhetsmålet ut fra de data vi benytter. Det manglende kjennskapet til fordelingsmekanismene, samt det faktum at vi benytter selvangivelsesdata for utvalg av befolkningen og ikke hele befolkningen, gjør at anslaget på ulikhetsmålet er usikkert. Vi beregner hvor stor denne usikkerheten er ved å oppgi standardavvik.

I perioden 1973-1990 har vi individ- og husholdsdata for årene 1973, 1979, 1982 og hvert år fra 1984 til 1990. Denne perioden dekker mange viktige begivenheter i den norske økonomien. Den første råoljen ble utvunnet i 1971 og næringsutviklingen på 1970 og 1980 tallet ble preget av utbyggingen av olje - og gassfelt i Nordsjøen og av bruk av oljeinntekter. Disse inntektene økte kraftig som følge av oljeprishoppene i 1973 og 1979, men avtok i 1986 som følge av fall i oljeprisen.

Inntektene i den norske befolkningen økte sterkt midt på 1970-tallet. Noe av økningen hadde sin basis i økte oljeinntekter og forventninger om fremtidige økninger. Midt på 1970 tallet ble f.eks jordbruksinntektene trappet kraftig opp. En konsekvens av bruk av oljeinntekter var en sterk vekst i tjenesteytende næringer. Denne veksten skjedde samtidig med en markert oppgang i gifte kvinners yrkesdeltagelse. Toinntektsfamilier ble etterhvert mer og mer vanlig. Ektepar med to yrkesaktive utgjorde i 1973 vel 30 prosent av ektepar med minst 1 yrkesaktiv. I 1990 var denne andelen steget til vel 63 prosent. På slutten av 1970-årene ble den ekspansive politikken reversert og vi fikk perioder med regulering av inntektsveksten. For de fleste inntektstakere betydde dette politikkskiftet en nedgang i realinntektene i overgangen mellom 1970- og 1980-årene. Sammenliknet med andre land var den norske arbeidsledigheten lav på 1970-tallet, under 2 prosent i gjennomsnitt. Den steg til over 3 prosent i årene 1983 og 1984. I treårsperioden som fulgte ble ledigheten redusert, først og fremst som følge av en kraftig konsumvekst midt på 1980-tallet (den såkalte frisleppsperioden med en deregulering av kredittmarkedet som en viktig begivenhet). I årene som fulgte økte ledigheten ganske sterkt og var i 1990 på over 5 prosent. Inntektsoppgjørene i perioden 1973-1990 har ofte hatt som formål å utjevne inntektene. I privat sektor har det vært en tendens til at markedskreftene har motvirket de forsøk på utjevning som en har lagt opp til i sentralt fastsatte tariffavtaler. I offentlig sektor har utjevninglinjen hatt et større gjennomslag og høyere utdannet arbeidskraft i offentlig sektor tjente i forhold til industriarbeidergjennomsnittet vesentlig mindre i 1990 enn i 1973. De viktigste skatteendringene i perioden skjedde i 1981 hvor satsene i inntektsbeskatningen ble reduserte, og i 1987 med en omlegging av beskatningen med økt beskatning av bruttoinntekter og lavere beskatning av nettoinntekter og kapitalinntekter. Fra 1986 til 1990 gikk den samlede marginalsatt på høyere lønnsinntekter relativt mye ned. Enda sterkere var reduksjonen i marginalsatt på kapitalinntekter. Skattesubsidieringen av renteutgifter ble dermed svekket. Barnetrygden har økt kraftig på 1980-tallet. Utbetalingen til 1 barn har økt fra kr 2085 i 1979 til kr 8748 i 1990 (1990-kr), dvs en økning på 320 prosent i realverdi. For

2 barn har økningen vært lavere, omlag 60 prosent, og for 3 barn enda lavere, omlag 40 prosent. Til sammenlikning kan nevnes at minsteytelsen til alders- og uførepensjonister økte reelt sett med beskjedne 6 prosent i denne perioden.

Konklusjoner

Yrkesaktive

1. Samlet inntekt blant yrkesaktive

- * For å bli regnet som yrkesaktiv, må personen ha en lønns- og næringsinntekt som til sammen overstiger folketrygdens minsteytelser til enslige alders- og uførepensjonister. Merk at dagpenger til arbeidsledige blir definert som lønnsinntekt. Hvis summen av dagpengene og eventuelle arbeidsinntekter er høyere enn minstepensjonen, så blir arbeidsledige regnet som yrkesaktive. Alle yrkesaktive hadde en sterk vekst i inntektene på 1970-tallet. Ansatte og selvstendige utenom primærnæringene hadde en reell inntektsvekst fra 1973 til 1979 på omlag 3 prosent pr år. Realinntektene til selvstendige i primærnæringene økte langt sterkere og med hele 5.5 prosent pr år. Inntektene til denne gruppen økte noe svakere enn for de to andre gruppene på 1980-tallet, men ser vi hele perioden under ett økte likevel realinntektene til selvstendige i primærnæringene klart sterkere enn for de to andre gruppene.
- * Realinntekten til ufaglærte arbeidere og høyere funksjonærer økte klart sterkere enn for faglærte arbeider og lavere funksjonærer i perioden 1982-1986, dvs fra bunnåret 1982 til slutten av frisleppsperioden i 1986. Ser vi perioden 1982 til 1990 under ett hadde alle gruppene av ansatte omlag den samme årlige inntektsveksten på omlag 1,5 prosent pr år bortsett fra lavere funksjonærer som hadde en vekst på omlag 1 prosent pr år.
- * Ulikheten i fordeling av samlet inntekt for alle yrkesaktive og for undergruppen ansatte ble reduisert på 1970-tallet og skyldes først og fremst en jevnere fordeling av lønnsinntektene. Deretter ble det ikke noen endring, verken i retning av jevnere eller skjevtere fordeling.

- * I fordelingen av selvstendiges inntekter skjedde det små eller ingen endringer. På 1970-tallet var det en viss tendens til en noe skjevare fordeling av inntekt blant selvstendige i primærnæringene.
- * For yrkesaktive totalt og for ansatte skjedde det ikke store endringer i inntektsandelene. Det var en svak tendens til at kapitalinntektsandelen gikk opp på bekostning av næringsinntektsandelen.
- * Reduksjonen i ulikhet på 1970-tallet nevnt ovenfor var derfor ikke et resultat av at mindre skjevt fordelte inntektskategorier som lønnsinntekt og overføringer, økte på bekostning av mer skjevt fordelte inntektskategorier som næringsinntekt og kapitalinntekt. Reduksjonen på 1970-tallet - for ansatte og yrkesaktive totalt - skyldtes at lønnsinntekt og spesielt overføringer gradvis ble jevnere fordelt.
- * Overføringene for yrkesaktive og ansatte har vært positivt korrelerte med totalinntektene i hele perioden. Jo høyere totalinntekten har vært, desto mer har en mottatt av overføringene. Den positive samvariasjonen ble imidlertid svekket på 1970-tallet og er blitt ytterligere noe svekket på 1980-tallet. Fortsatt var det likevel slik i 1990 at samvariasjonen var positiv og at overføringene i den forstand dermed bidro til økt ulikhet. Denne konklusjonen må ikke forveksles med det faktum at overføringene i hele perioden - for alle yrkesaktive og ansatte - har vært mindre skjevt fordelt enn andre inntekter. Dette siste betyr at en partiell økning i overføringene, gitt de andre inntektene, eller en økning i overføringene på bekostning av de andre inntektene, ville ha redusert ulikheten i fordelingen av samlet inntekt.
- * Ordner vi den yrkesaktive befolkningen etter ekteskaplig status hadde ektepar med 1 yrkesaktiv, ektepar med 2 yrkesaktive og ikke-gifte yrkesaktive omlag den samme veksten i realinntekt i hele perioden sett under ett.
- * Ulikheten i fordelingen av samlet inntekt for de tre husholdsgruppene var forbausende stabil i hele perioden. En grunn til at dette resultatet ikke står i motstrid til resultatet om at ulikheten blant yrkesaktive personer ble redusert på 1970-tallet er hvem som gifter seg

med hvem. På 1970-tallet ble avlønning på personbasis til akademikere noe redusert i forhold til andre grupper. Dette bidro til redusert ulikhet når en ordner befolkningen etter status i arbeidsmarkedet. Siden det er en tendens til at personer med samme utdanningsbakgrunn gifter seg, har dette bidratt til uendret inntektsulikhet blant ektepar.

- * For ektepar med én yrkesaktiv var lønnsinntekts- og næringsinntektsandelene klart lavere i 1990 enn i 1973. Kapitalinntektsandelen og spesielt overføringenes andel av bruttoinntektene var tilsvarende klart høyere i 1990 enn i 1973. Ulikheten i fordelingen av total bruttoinntekt var likevel omlag den samme i 1990 som i 1973. Lønnsinntektene ble noe jevnere fordelt i perioden, men denne tendensen til utjevning i samlet inntekt ble motvirket av at de andre inntektene - derunder overføringene - ble skjevere fordelt.
- * For ektepar med to yrkesaktive sank også lønnsinntektsandelen fra 1973 til 1990. For denne gruppen økte derimot næringsinntektsandelen ganske kraftig. Det skjedde ingen endring i ulikheten i fordelingen av samlet inntekt. Det har vært en svak tendens til mer skjevt fordelte kapital- og næringsinntekter ulikhetsmessig er blitt motvirket av mer likt fordelte overføringer og lønnsinntekt.
- * Samlet inntekt for ektepar med én yrkesaktiv har vært noe skjevere fordelt enn for ektepar med to yrkesaktive; dette til tross for at ektepar med én yrkesaktiv hadde en overføringsandel i 1990 som var omlag 4 ganger større enn i gruppen med 2 yrkesaktive ektefeller. Årsaken er et langt sterkere innslag av nærings- og kapitalinntekter samt skjevere fordelte næringsinntekter blant ektepar med én yrkesaktiv enn i den andre ekteparsgruppen.

2. Inntekt etter skatt

- * Yrkesaktive personer - såvel som ektepar - hadde en jamn vekst i realdisponible inntekter i hele perioden, bortsett fra i overgangen mellom 1970 og 1980 årene. Alle grupper, utenom selvstendige i primærnæringene, hadde en nedgang i de realdisponible inntektene fra 1979 til 1982. Fra 1973 til 1979 steg de realdisponible inntektene blant ansatte med 2.7 prosent pr år. Selvstendig næringsdrivende hadde en noe sterkere vekst, spesielt selvstendige i primærnæringene med vekst på vel 8 prosent pr. år. På 1980-tallet utjevnet

vekstforskjellene seg noe, men for hele perioden sett under ett hadde likevel selvstendig næringsdrivende i primærnæringene en sterkere vekst enn ansatte og selvstendig næringsdrivende ellers.

- * Det har vært en forbausende stabilitet i ulikheten i fordelingen av inntekt etter skatt i hele perioden. Dette gjelder enten en inndeler de yrkesaktive i lønnstakere/selvstendig næringsdrivende eller etter ekteskaplig status.
- * Det eneste utsagnskraftige unntaket er inntekt etter skatt blant selvstendig næringsdrivende i primærnæringene som forbigående ble skjevare fordelt under opptrappingsperioden for jordbruksinntekter.

3. Skattenes omfordelende virkning

- * Det er en svak tendens til at skattenes omfordelende virkning, gitt samlet inntekt, er blitt gradvis svekket og gav i 1990 ikke mye mer omfordeling enn det en ville oppnådd ved flat beskatning.
- * I 1990 utgjorde skattene omlag 25 prosent av samlet inntekt både blant lavere og høyere funksjonærer og faglærte og ufaglærte arbeidere.

4. Gjeldsrenter

- * Andelen av yrkesaktive med gjeldsrenter har økt kraftig fra 1973 til 1990. Blant ansatte har andelen økt fra knappe 47 prosent i 1973 til vel 76 prosent i 1990. Økningen var spesielt sterk midt på 1980-tallet.
- * Blant de som har gjeldsrenter har gjeldsrentenes andel av bruttoinntekten økt kraftig i perioden. Blant ansatte var denne andelen 4,7 i 1973 og på hele 17,2 prosent i 1990. Økningen var spesielt sterk midt på 1980-tallet.

5. Disponibel inntekt

- * For ansatte og selvstendige i primærnæringene var det i perioden 1985-1988 en nedgang i disponible inntekter. I årene 1989 og 1990 var det en svak oppgang, men nivået i 1990 var likevel reellt sett lavere enn i 1985. Realinntekter til disposisjon utover skatter og gjeldsrenter har derfor nærmest stått stille i siste halvdel av 1980-årene.
- * Ulikheten i fordelingen av bruttoinntekt har vært den samme som ulikheten i fordelingen av samlet inntekt. Fordeling av disponibel inntekt har vært noe jevnere enn fordeling av inntekt etter skatt. Ulikheten har imidlertid ikke endret seg over tid.

Hele befolkningen

1. Inntektsutviklingen

- * I perioden 1984 til 1990 hadde enslige eldre og ektepar hvor minst en ektefelle er pensjonist, den sterkeste veksten i samlet realinntekt. En viktig årsak er økningen i Folketrygden og i tilleggspensjoner. En annen vesentlig årsak var den sterke veksten i kapitalinntektene som hang sammen med en oppgang i realrenten fra midten av 1980-tallet.
- * Alle andre grupper enn pensjonistgruppene har hatt negative netto kapitalinntekter. Pensjonistgruppene har gradvis fått relativt høye netto kapitalinntektsandeler.
- * Realdisponible inntekter har økt langt sterkere fra 1984 til 1990 for pensjonistgruppene enn for de andre gruppene, med omlag 2 prosent pr år mot rundt 1 prosent for de andre gruppene. Inntektsveksten har vært svakest for ektepar med 2 barn, og med 3 eller flere barn. Dette skyldes effekten av fratrekking for gjeldsrenter.

2. Ulikheten i fordeling av inntekt

- * I perioden 1984 til 1990 skjedde det ikke noen endringer i inntektsulikheten enten en ser på brutto eller disponible inntekter, og enten en trekker fra gjeldsrenter eller ikke.
- * Det klart sterkeste innslag av næringsinntekter finner en blant ektepar med 3 eller flere barn.

3. Skattenes omfordelende virkning

- * Skattenes omfordelende virkning i 1990, gitt aktørenes tilpasning, var ikke mye forskjellig fra hva en kunne ha oppnådd ved en flat beskatning.

2. Inntektsdannelse og måling av inntektsulikhet

I denne rapporten beskriver og drøfter vi fordelingen av inntekt før og etter skatt. Fordelingen av inntekt er avhengig av egenskaper ved individene og valg individene foretar innenfor rammebetingelser fastsatt først og fremst av myndighetene. Viktige rammebetingelser er skatte- og overføringsregler, samt arbeidstidsbestemmelser. Avlønningsformer, arbeidernes og bedriftenes innflytelse i lønnsfastsettelsen og eierskap til kapital har selvsagt også betydning for fordelingen av inntekt.

Det er viktig å være klar over at observerte inntekter før skatt (og overføringer) er et resultat av valg innenfor de rammebetingelsene individene står overfor. Skattereglene har både en direkte og en indirekte virkning på inntektene ved at de påvirker inntektene både før og etter skatt. Den direkte virkningen skyldes virkningen på inntektene etter skatt, gitt inntektene før skatt. Den indirekte virkningen skyldes den virkningen skattereglene kan ha på individenes valg av arbeidstid, yrkesvalg osv. og dermed på inntektene før skatt.

I denne rapporten vil vi ikke analysere inntektsdannelsen og derfor heller ikke hvordan skatter og overføringer påvirker individenes valg. Formålet med denne rapporten er utelukkende å beskrive hvordan fordelingen av inntekter før og etter skatt har utviklet seg i Norge fra 1973 til 1990. Dette arbeidet bygger på, og er en videreføring av resultatene i Aaberge og Wennemo (1988) som også ble gjengitt i NOU, Inntektsdannelsen i Norge (1988). Forøvrig viser vi til Lyngstad (1992), som sammenligner utviklingen i økonomiske levekår

for barnefamilier og eldre, og Dahl (1989) som fokuserer på inntektsulikhet mellom og innen grupper av eldre familier. Av andre fordelingsstudier i de senere årene nevner vi Bojer (1987), Ringen (1991), Andersen (1991) og Epland (1992).

2.1. Måling av ulikhet

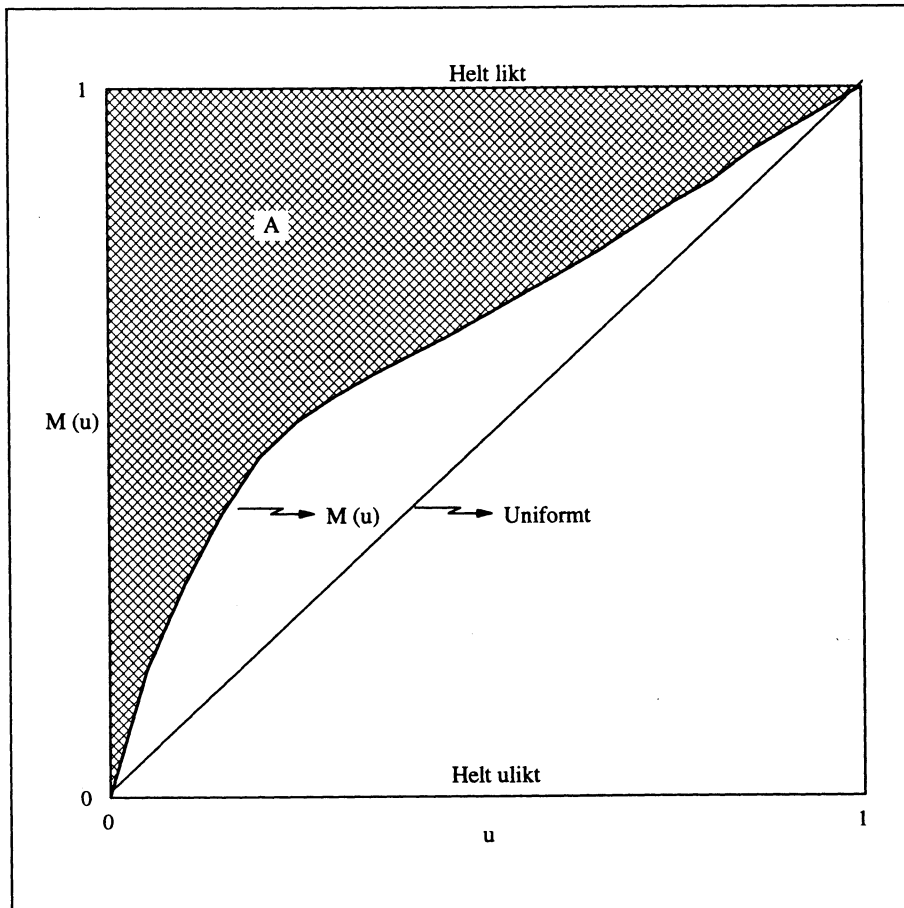
For å drøfte spørsmålet om inntektene er blitt mer eller mindre skjevt fordelt i perioden 1973-1990, vil en grov men lite tilfredsstillende framgangsmåte være å sammenligne utviklingen i gjennomsnittlig realinntekt for bestemte delpopulasjoner, f.eks. yrkesaktive ektepar uten barn, med 1 barn, med 2 barn osv., enslige yrkesaktive, pensjonistektepar og enslige pensjonister. Selv om en slik sammenligning kan gi viktig informasjon, er den likevel uegnet for fordelingsmessige vurderinger hvis inntektsspredningen innen grupper er stor jamført med forskjellene i gjennomsnittsinntekt mellom gruppene. Vi trenger derfor et summarisk mål som på en hensiktsmessig måte kan summere opp spredningen i inntektsforskjellene innen hver av populasjonene.

La oss ordne individene i populasjonen i rekkefølge slik at individ nr. 1 har den laveste inntekten, nr. 2 den nest laveste osv. Inntekten til den fattigste i forhold til gjennomsnittet i hele befolkningen sier noe om ulikheten i fordelingen av inntekt. Ett slikt relativt tall gir åpenbart lite informasjon om inntektsfordelingen. Det hjelper selvsagt å beregne flere slike relative tall, f.eks. gjennomsnittsinntekten til de to fattigste, til de tre fattigste osv. i forhold til gjennomsnittsinntekten i hele befolkningen. Mer generelt kan vi beregne gjennomsnittsinntekten til den fattigste 100 u prosent i befolkningen i forhold til gjennomsnittsinntekten i hele befolkningen. Denne relative inntekten kaller vi $M(u)$. Ved å beregne $M(u)$ for alle $u(0 \leq u \leq 1)$ framkommer en kurve som kalles en ulikhetskurve. Formen på M -kurven reflekterer de faktiske relative inntektsforskjellene i befolkningen. Et eksempel på en M -kurve er vist i figur 2.1.

$M(u)$ er lik null når u er lik null. For u lik 1 er $M(u)$ lik 1 siden vi da har talt opp hele befolkningen i beregningen av den relative inntekten. Hvis inntektene er helt likt fordelt, er $M(u)$ lik 1 for alle u -deler i befolkningen. Alle har da samme inntekt og følgelig må den relative inntekten overalt være lik 1. Hvis inntektene er helt ulikt fordelt, dvs. at en person har all inntekt, vil $M(u)$ være lik null inntil denne siste personen er tatt med.

Diagonalen i figur 2.1 deler kvadratet i to. Langs diagonalen er den relative inntekten lik verdien av u-delen i befolkningen. Dette betyr at inntektene er uniformert fordelt. Ulikhetskurva $M(u)$ som er tegnet inn i figur 2.1, ligger mellom 1 og diagonalen. Inntektene er da mer likt fordelt enn ved den uniforme fordelingen, men mer ulikt fordelt enn ved helt lik fordeling.

Figur 2.1. Ulikhetskurven M

For å sammenligne flere fordelinger med hensyn på graden av ulikhet trenger vi et summarisk mål som sammenfatter den informasjonen om ulikhet som blir gitt av M -kurven. Som foreslått av Aaberge (1982) skal vi bruke arealet mellom den horisontale linja 1 og ulikhetskurven $M(u)$ i figur 2.1 som sammenfattende mål for ulikhetsinformasjon i M -kurva. Dette målet kalles A -koeffisienten og vi ser av figur 2.1 at A -koeffisienten har verdien null når inntektene er helt likt fordelt. Ved helt ulik fordeling er verdien på A -koeffisienten lik 1. A -koeffisienten varierer altså mellom null og 1. Jo nærmere null A -koeffisienten er, desto mer

likt er inntektene fordelt. Hvis inntektene er uniformt fordelt mellom 0 og største inntekt, er A-koeffisienten lik 0,5.

A-koeffisienten tilfredsstillende to rimelige krav:

- Samme prosentvise tillegg (reduksjon) i inntekt for alle gir uendret ulikhet.
- Overføring av inntekt fra en rikere til en fattig (som ikke forandrer rekkefølgen mellom dem) gir redusert ulikhet.

Disse to egenskapene har også Gini-koeffisienten, som er det mest benyttede målet for ulikhet i empiriske studier. Både A-koeffisienten (A) og Gini-koeffisienten (G) kan uttrykkes som summer av vide inntektsforskjeller (relative) mellom enhetene i den aktuelle populasjonen, der variasjonen i størrelsen på vektene avspeiler hvilken vekt ulikhetsmålet tillegger hhv. den nedre, den sentrale og den øvre delen av fordelingen. Forskjellen mellom A og G er bestemt av forskjellige vektsystemer. Mens vektene i G ikke fokuserer på noen bestemt del av den underliggende fordelingen, så retter vektene i A ekstra oppmerksomhet mot den delen av fordelingen som angår de 20-25 prosent laveste inntektene. Dette betyr at A reagerer mye sterkere enn G på endringer i inntektsfordelingen som berører de laveste inntektene. Hvis det derimot skjer en omfordeling av inntekter blant de rikeste, vil G reagere sterkere enn A.

Som analytikere observerer vi ikke alle de faktorene som kan ha vært bestemmende for individenes valg av yrkesstatus, jobb og arbeidstid. Vi kjenner ikke i detalj aktørens rammebetingelser og heller ikke andre forhold som kan virke inn på aktørens beslutninger. Fordelingsmekanismene er følgelig ukjente og dermed også den underliggende fordelingen som gir oss de inntektene vi observerer. A-koeffisienten kan betraktes som en parameter i denne fordelingen. Ved hjelp av utvalg av personer og husholdningers inntekter skal vi gi anslag på A-koeffisienten i fordelingen av inntekt, og dessuten et mål på usikkerheten i estimeringen av A-koeffisienten. Standardavviket knyttet til estimatet for A-koeffisienten vil derfor bli oppgitt. Datamaterialet er som nevnt utvalg av person- og husholdsinntekter. Disse utvalgene har varierende størrelser, noe som leder til varierende presisjon i anslaget på A-koeffisienten.

La X være inntekten og la F være den sanne (underliggende) fordelingsfunksjonen for inntekten. $M(u)$ er definert som

$$(2.1) \quad M(u) = \frac{E[X|X \leq F^{-1}(u)]}{EX}, \quad 0 \leq u \leq 1,$$

altså som forholdet mellom den forventede inntekten i den fattigste u -delen av befolkningen og den forventede inntekten i hele befolkningen.

A-koeffisienten er gitt ved

$$(2.2) \quad A = 1 - \int_0^1 M(u) du,$$

og vil bli estimert ved

$$(2.3) \quad \hat{A} = \frac{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n-1} \sum_{j=1}^i \frac{1}{i} (X_{(i+1)} - X_{(j)})}{\bar{X}},$$

hvor $X_{(1)} \leq X_{(2)} \leq \dots \leq X_{(n)}$ er ordnete observasjoner av inntekt, og n er utvalgets størrelse.

2.2. Dekomponering av ulikhet

Både inntekter før og etter skatt er sammensatt av ulike inntektstyper. Inntekter før skatt kan deles opp i lønns-, nærings- og kapitalinntekter, samt overføringer, og et interessant spørsmål er hvordan disse ulike typer inntekter bidrar til ulikheten i fordelingen av totalinntekten. For å analysere dette spørsmålet dekomponerer vi A-koeffisienten på følgende måte:

La samlet inntekt X være lik summen av fire inntekter (lønns-, nærings-, kapitalinntekter og overføringer),

$$(2.4) \quad X = \sum_{k=1}^4 X_k,$$

og la μ_k ; $k=1,2,\dots,4$ og μ være de sanne forventede verdier i fordelingen av inntektstypene $X_1, X_2, \dots, X_4$ og X . Ifølge Aaberge (1986) kan A skrives som

$$(2.5) \quad A = \sum_{k=1}^4 \frac{\mu_k}{\mu} \alpha_k,$$

hvor α_k har tolkningen av å være den betingete A-koeffisienten for inntektskategori k, betinget av at enhetene er ordnet etter størrelse på totalinntektene (samlet inntekt). Koeffisienten α_k er et mål på korrelasjonen mellom inntekt av kategori k og totalinntekten og blir kalt interaksjonskoeffisienten. Dersom den forventede inntekten av type k, μ_k , er positiv, betyr en negativ α_k at jo lavere totalinntekten er, desto høyere er inntekten av kategori k. Omvendt hvis α_k er positiv (gitt at $\mu_k > 0$).

$\frac{\mu_k \alpha_k}{\mu A}$ vil bli kalt ulikhetsandelen og vi ser av (2.5) at summen av disse andelene er

lik 1. Fortegnet på ulikhetsandelen er det samme som fortegnet på interaksjonskoeffisienten.

En negativ ulikhetsandel betyr at de med de laveste totalinntekter får de høyeste inntektene av type k. En vil vente at ulike trygder som uføretrygd og sosial trygd kan ha en slik egenskap. For andre overføringer som barnetrygd, er det mindre sikkert at en slik negativ korrelasjon er tilstede. Årsaken er at husholdninger med mange barn også kan ha høye arbeidsinntekter. I såfall vil vi vente at overføringer som omfatter alle typer av trygder og stønader, kan ha en ulik utjevneende virkning i den yrkesaktive del av befolkningen i forhold til i hele befolkningen. Hele befolkningen omfatter både yrkesaktive og ikke-yrkesaktive.

Forholdet μ_k/μ som kan anslås ut fra forholdet av gjennomsnittsinntekter, vil bli kalt inntektsandelen, dvs. den andelen som inntektskategori k utgjør av totalinntekten. Av (2.4) følger at $\mu = \sum_{k=1}^4 \mu_k$ og av (2.5) følger det da at elastisiteten av A mhp. μ_k (gitt α_k ; $k=1, \dots, 4$)

er gitt ved

$$(2.6) \quad \frac{\partial \log A}{\partial \log \mu_k} = \frac{\mu_k}{\mu} \left(\frac{\alpha_k}{A} - 1 \right) = \frac{\mu_k}{\mu} \frac{\alpha_k}{A} - \frac{\mu_k}{\mu}$$

dvs. at den relative virkningen på A av en liten prosentvis økning i inntektskomponent X_k , er lik differansen mellom ulikhetsandelen og inntektsandelen. Legg merke til at fortegnet til denne differansen er bestemt av fortegnet til differansen mellom interaksjonskomponenten α_k og A.

En negativ verdi på elastisiteten i (2.6) har en annen tolkning enn en negativ interaksjonskoeffisient og ulikhetsandel. Av (2.6) ser vi at en negativ ulikhetsandel (gitt positiv μ_k) er en tilstrekkelig betingelse til at elastisiteten i (2.6) blir negativ, men det er ikke en nødvendig betingelse. Den nødvendige betingelsen er at ulikhetsandelen er mindre enn inntektsandelen. Forskjellen på en negativ ulikhetsandel, og en negativ elastisitet er derfor følgende:

- 1) En negativ ulikhetsandel viser at inntektstype k er negativt korrelert med totalinntekten. Jo høyere totalinntekten er, desto mindre får en person eller husholdning av inntektstype k .
- 2) En negativ elastisitet av A mhp. μ_k viser at en partiell og uniform økning av inntektstype k for alle hushold reduserer ulikheten i fordelingen av totalinntekt. Årsaken er at en da styrker en inntektskategori som ordnet etter størrelsen på totalinntekten er mindre ulikt fordelt enn totalinntekten. For at dette skal skje må ulikhetsandelen være mindre enn inntektsandelen.

I situasjon 1) ovenfor bidrar inntektstype k negativt til ulikheten i fordelingen av totalinntekten. En indikasjon på et slikt utjevneende totalbidrag er en negativ interaksjonskoeffisient α_k (som innebærer en negativ ulikhetsandel), dvs. negativ sammenheng mellom inntektstype k og totalinntekten.

I situasjon 2) gir inntektstype k et marginalt bidrag til utjevning. En økning i denne inntektstypen, gitt at de andre inntektene ikke endres, bidrar til utjevning. En indikasjon på et slikt utjevneende bidrag på marginen er en negativ elastisitet som er det samme som at ulikhetsandelen er mindre enn inntektsandelen.

3. Definisjoner av populasjoner og inntektsbegrep

3.1. Populasjonene

Datamaterialet som er benyttet i denne rapporten, er Inntekts- og formuesundersøkelser for årene 1973, 1979, 1982, 1984-1990, dvs. detaljerte selvangivelsesdata for disse årene.

For å studere inntektsulikhet over tid, må vi benytte definisjoner av populasjoner (inntektstakergrupper) og inntektsbegrep som er identifiserbare i hver av disse undersøkelsene.

I kapittel 6 i denne rapporten gir vi tall for inntektsulikheten i hele befolkningen og ser da på perioden 1984-1990. For å bli med i utvalget krever vi at bruttoinntekten og den disponible inntekten må være større enn null. Kapitlene 4 og 5 omfatter den yrkesaktive delen av befolkningen, og dekker årene 1973, 1979, 1982 og 1985-1990. Vi ser både på yrkesaktive personer og på ektepar hvor minst en av ektefellene er yrkesaktiv. For å bli regnet som yrkesaktiv, må personen ha en lønns- og næringsinntekt som overstiger folketrygdens minsteytelser til enslige alders- og uførepensjonister. Størrelsen på denne minsteytelsen er gitt i tabell 3.1 (i løpende kr og i 1990-kr). Merk at arbeidsledige som mottar dagpenger er regnet som yrkesaktive (arbeidssøkere, men uten jobb) hvis summen av dagpengene og eventuelle arbeidsinntekter overstiger ytelsene til minstepensjon.

Tabell 3.1. Minsteytelser til enslige alders- og uførepensjonister i 1973, 1979, 1982 og 1985-1990. Gjennomsnitt pr. år

	1973	1979	1982	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Løpende kr	10 445	21 780	31 228	39 220	42 884	45 717	48 783	51 172	53 440
1990-kr*	40 019	50 300	51 531	53 089	54 150	53 088	53 101	53 269	53 440

* I omregningen til 1990-kr er brukt konsumprisindeksen som for de angjeldende årene har verdiene: (1973=26,1, 1979=43,3, 1982=60,6, 1985=73,9, 1986=79,2, 1987=86,1, 1988=91,9, 1989=96,1, 1990=100).

Vi merker oss at realveksten i minsteytelsen fra Folketrygden har vært relativt beskjeden fra 1979 til 1990, omlag 0,5 prosent pr. år i gjennomsnitt.

De yrkesaktive personene blir gruppert etter sin yrkesstatus og etter egenskaper ved hovedyrket. Vi følger Standard for inndeling etter sosio-økonomisk status som gir to hovedgrupper: ansatte og selvstendige. Dersom næringsinntekten er større enn lønnsinntekten, blir personen klassifisert som selvstendig næringsdrivende, i motsatt fall som ansatt. De selvstendige deles videre inn i to grupper, selvstendige næringsdrivende i primærnæringene (dvs. i jordbruk, skogbruk, fiske og fangst) og selvstendige næringsdrivende i andre grupper etter størrelsen av de respektive næringsinntektene.

Basert på tresifrede stillingskoder kan vi dele de ansatte inn i fire grupper:

ufaglærte arbeidere,
faglærte arbeidere,
lavere funksjonærer
og høyere funksjonærer.

Kriteriene for inndelingen bygger på arbeidets art og på de ansattes kompetanse. Arbeidere består av ansatte med manuelt arbeid i industri, bergverk, bygg og anlegg, og transport. Funksjonærgruppene omfatter alle andre ansatte og blir derfor både større og mer mangfoldige. Kompetansen er bestemt av yrke og utdanningslengde. Ufaglærte arbeidere og lavere funksjonærer har utdanning tilsvarende grunnskole og ingen fagutdanning. Faglærte arbeidere og høyere funksjonærer har utdanning tilsvarende minst videregående skole. I 1973- og 1979-undersøkelsene foreligger det ikke tresifrede stillingskoder. Det er derfor ikke mulig å dele de ansatte inn etter sosioøkonomisk status i disse to årene.

Tabell 3.2 viser fordelingen av yrkesaktive personer på ansatte og selvstendige for årene 1973, 1979, 1982 og 1985-1990. Tabellen opplyser også om utvalgenes størrelse i disse årene.

Tabell 3.2. Fordelingen av yrkesaktive personer på ansatte og selvstendige i årene 1973, 1979, 1982, 1985-1990. Prosent

	Ansatte	Selvstendige	Antall observasjoner
1973	87,2	12,8	4 993
1979	88,3	11,7	8 403
1982	89,7	10,3	6 787
1985	89,8	10,2	2 860
1986	88,9	11,1	6 768
1987	89,3	10,7	4 618
1988	89,6	10,4	4 496
1989	89,8	10,2	4 196
1990	90,3	9,7	7 511

Andelen av lønnstakere blant yrkesaktive økte gradvis fra vel 87 prosent i 1973 til knappe 90 prosent i 1985. Andelen falt noe fra 1985 til 1986, men har siden økt og er i 1990

på vel 90 prosent. Den gradvise tilbakegangen i andelen av selvstendige skyldes hovedsaklig nedgangen i antall selvstendige i primærnæringene. Oppgangen i denne andelen i 1986 skyldes oppgangen i selvstendige utenom primærnæringene og henger sammen med "konsumboomen" dette og det foregående året.

Utvalgenes størrelse har variert relativt mye med det laveste antall observasjoner i 1985 og med det høyeste antallet i 1990.

Tabell 3.3. Fordelingen av ektepar etter ektefellenes yrkesaktivitet i perioden 1973 til 1990. Prosent

	Ektepar med én yrkesaktiv	Ektepar med to yrkesaktive	Antall observasjoner
1973	69,7	30,3	2 708
1979	55,8	44,2	4 003
1982	49,9	50,1	3 893
1985	46,8	53,2	1 154
1986	40,6	59,4	2 831
1987	38,8	61,2	1 837
1988	35,5	64,5	1 848
1989	37,2	62,8	1 559
1990	36,2	63,8	3 052

Vi ser av tabell 3.3 at blant ektepar med **minst én** yrkesaktiv er det blitt mer og mer utbredt at begge ektefellene er yrkesaktive. Andelen av ektepar med bare en yrkesaktiv ble kraftig redusert i 10-årsperioden 1973 til 1982. Utover på 1980-tallet fortsatte andelen å falle. I 1990 er andelen av ektepar med bare én yrkesaktiv ektefelle praktisk talt det halve av andelen i 1973. Vi ser at i 1990 er det nesten like utbredt at begge ektefellene er yrkesaktive som det var at ektepar bare hadde en yrkesaktiv i 1973. Endringene skyldes den sterke veksten i gifte kvinners yrkesdeltakelse spesielt på slutten av 1970-tallet og første halvdel på 1980-tallet.

Tabell 3.4 viser utviklingen i fordelingen av ektepar etter barnetall. Vi ser at det er blitt relativt flere barnløse blant ektepar med én yrkesaktiv. Årsaken kan være at alderen på

ektefellene innen denne kategorien har økt i perioden. For ektepar med to yrkesaktive var det en nedgang i andelen barnløse i perioden 1973-1985, mens for 1985-1990 har andelen barnløse igjen økt.

Tabell 3.4. Fordeling av yrkesaktive ektepar etter barnetall i perioden 1973-1990. Prosent

	Ektepar med én yrkesaktiv					Ektepar med to yrkesaktive				
	Antall barn 0-16 år				Gjennomsnittlig antall barn	Antall barn 0-16 år				Gjennomsnittlig antall barn
	0	1	2	>3		0	1	2	>3	
1973	38,7	19,4	23,3	18,6	1,3	47,2	29,3	16,6	6,9	0,9
1979	42,6	18,5	24,9	14,0	1,1	42,3	27,6	22,7	7,5	1,0
1982	41,3	19,8	26,6	12,3	1,1	41,3	26,6	24,4	7,7	1,0
1985	40,9	19,7	27,8	11,7	1,1	40,0	25,2	25,9	8,9	1,0
1986	45,7	16,1	25,7	12,5	1,1	40,9	25,2	25,3	8,6	1,0
1987	45,7	17,4	24,7	12,2	1,1	40,3	25,3	25,7	8,7	1,0
1988	43,0	19,5	26,3	11,1	1,1	43,8	23,5	24,7	8,0	1,0
1989	45,4	19,6	23,9	11,1	1,1	45,4	22,1	24,6	7,9	1,0
1990	51,3	15,7	21,2	11,9	1,0	43,1	24,2	24,6	8,1	1,0

3.2. Inntektsbegrep

Prinsipielt er inntekt definert som det maksimale forbruket en kan tillate seg uten å redusere nettoformuen. Definisjonen er problematisk å forholde seg til, fordi vi blir tvunget til å presisere hva som menes med å forringe formuen. Det er vanlig å benytte en definisjon av disponibel inntekt som ikke omfatter utgifter til gjeldsrenter. Inntektsanalyser basert på en slik definisjon kan dekke over betydningsfulle forskjeller i forbruksmuligheter. Grunnen til dette er at skattereglene i mange av årene i perioden har gitt ubegrenset rett til fradrag av gjeldsrenter i fastsettelsen av netto skattbar inntekt. I noen av årene har gevinsten av å benytte ordningen med fradrag for gjeldsrenter vært større for en person med høy inntekt enn for en person med lav inntekt. Ved å benytte standarddefinisjonen av disponibel inntekt der gjeldsrenter er trukket fra, vil en dermed utelate en viktig komponent som kan bestemme et individs eller en families forbruksmuligheter. I denne rapporten gjør vi som en hovedregel ikke det, men benytter i stedet inntekt etter skatt som skiller seg fra standarddefinisjonen av disponibel inntekt i behandlingen av gjeldsrenter; årsinntekt etter skatt = disponibel inntekt + gjeldsrenter. En svakhet ved denne tilnærmingen er at vi er forhindret fra å skille mellom gjeldsrenter knyttet til næringsvirksomhet og gjeldsrenter knyttet til privat konsum. Selv i en situasjon med full informasjon ville vi stå overfor tvilstilfeller angående fordeling av gjeld til

næringsvirksomhet og privat konsum. Bruttoinntekt og disponibel inntekt har derfor i levekårsforstand ikke samme betydning for selvstendig næringsdrivende som for lønnsmottakere. Så lenge skattesystemet behandler nærings- og lønnsinntekter forskjellig, vil det uansett være umulig å konstruere identiske inntektsbegrep i levekårsforstand. Se Andersen et al. (1993) for an alternativ framgangsmåte. I avsnitt 5.5 supplerer vi hovedresultatene med noen beregninger av middelinntekt og ulikhet i fordelinger av inntekt, når gjeldsrenter er trukket fra.

I rapporten har vi lagt hovedvekten på to inntektsbegrep; samlet inntekt og inntekt etter skatt der

$$\begin{aligned} \text{Samlet inntekt} &= \text{Lønnsinntekt} \\ &+ \text{Netto næringsinntekt før fondsavsetninger og avskrivninger} \\ &+ \text{Kapitalinntekt} \\ &+ \text{Overføringer} \end{aligned}$$

og

$$\begin{aligned} \text{Inntekt etter skatt} &= \text{Samlet inntekt} \\ &- \text{Skatt} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Netto næringsinntekt} \\ \text{før fondsavsetninger} \\ \text{og avskrivninger} &= \text{Inntekt av jordbruk, skogbruk, fiske og av annen næring} \\ &+ \text{Inntekt av håndverks- og husflidsarbeid i hjemmet} \\ &+ \text{Fondsavsetninger} \\ &+ \text{Ordinære avskrivninger} \\ &- \text{Underskudd i næring og ved fast eiendom.} \end{aligned}$$

Enhver inntektstaker kan kreve fradrag for ethvert underskudd eller tap oppstått samme år, uansett om det er oppstått i næring eller ikke. Underskuddet må skyldes fradragsberettigede utgifter.

Selv om inntektstakeren har underskudd i én næring, kan han/hun likevel ha positiv netto næringsinntekt pga. inntekter i andre næringer.

$$\begin{aligned} \text{Kapitalinntekt} &= \text{Inntekt av bolig, hytte og landsted} \\ &+ \text{Renteinntekter} \\ &+ \text{Aksjeutbytte} \\ &+ \text{Andre kapitalinntekter,} \end{aligned}$$

Overføringer	=	Ytelser fra Folketrygden
		+ Tjenestepensjon, livrenter o.l.
		+ Bidrag o.l.
		+ Barnetrygd
		+ Bostøtte
		+ Stipend
		+ Forsørgerfradrag

Nærmere forklaring på hva de enkelte postene inneholder, framgår av rettleidingen til utfylling av selvangivelsen.

Våre data setter oss i stand til å finne ut hvordan de enkelte inntektskomponentene bidrar til det resultatet som framkommer i fordelingene av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Arbeidsinntekten, som for mange er den viktigste av inntektskomponentene, blir fastsatt som produktet av timelønn og arbeidstid. Vi kan imidlertid ikke si noe om hvordan variasjonene i hhv. timelønn og arbeidstid bidrar til den observerte inntektsulikhet. Individuelle timelønns- og arbeidstidsdata er ikke tilgjengelig i Inntekts- og formueundersøkelsene. I rapporten avstår vi derfor fra å kommentere endringer i inntektsulikhet som resultatet av mulige endringer i hhv. timelønn og arbeidstid og i sammenhengen mellom disse to variablene.

4. Samlet inntekt blant yrkesaktive

4.1. Ulikhet i fordelingen av samlet inntekt blant yrkesaktive personer

Tabell 4.1 og figur 4.1 viser utviklingen i gjennomsnittlig samlet inntekt for yrkesaktive personer. Samlet realinntekt for ansatte er i 1990 i gjennomsnitt 27 prosent høyere enn 17 år tidligere, dvs. i 1973. Data gir ikke muligheter for årlige anslag på inntektene forut for 1985, men av de anslagene vi presenterer, ser vi at utviklingen i samlet inntekt ikke har vært helt jevn. Størst har variasjonene vært for selvstendige, men realinntektene for ansatte har heller ikke hatt en jevn vekst. Fra 1979 til 1982 gikk realinntekten svakt tilbake. Et noe svakere fall fant sted fra 1988 til 1990. Den sterke økningen i inntektene blant selvstendige i primærnæringen på 1970-tallet var forårsaket av opptrappingen av jordbruksinntektene midt på 1970-tallet. Vi ser forøvrig at inntektene til selvstendige utenom primærnæringene også økte sterkt i denne perioden. Nivåforskjellen i samlet inntekt mellom selvstendige og ansatte var størst på slutten av 1970-tallet.

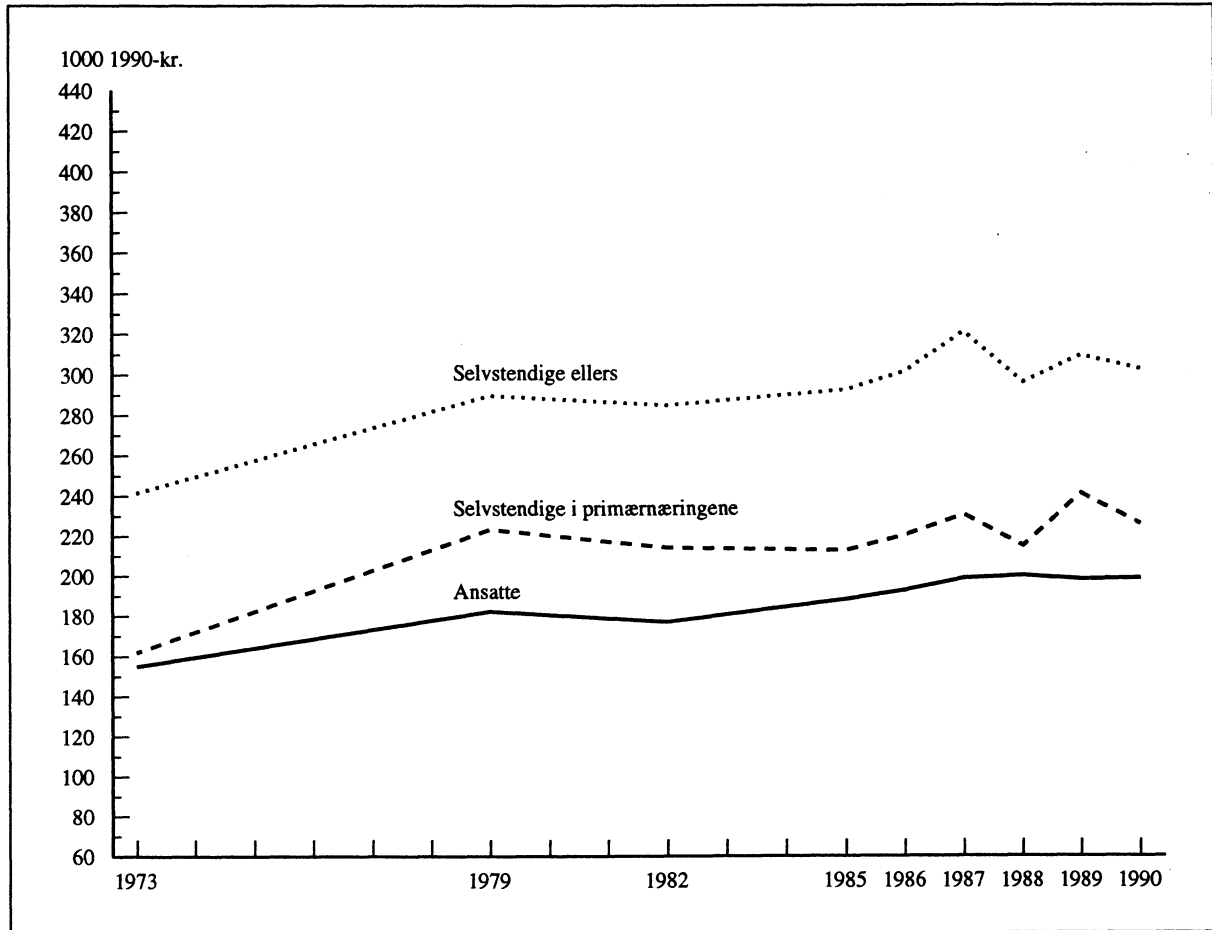
Tabell 4.1. Gjennomsnittlig samlet realinntekt* for yrkesaktive personer i perioden 1973-1990. 1990-kroner**

	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	161 434 (1 353)	154 939 (1 218)	161 840 (6 495)	241 543 (10 419)
1979	191 204 (1 353)	182 273 (1 353)	223 274 (7 442)	289 716 (9 878)
1982	185 250 (1 759)	176 996 (1 083)	214 208 (20 568)	284 844 (17 320)
1985	194 714 (2 520)	188 183 (2 200)	212 723 (10 214)	292 310 (27 722)
1986	200 936 (1 542)	192 758 (1 397)	220 317 (7 658)	301 465 (11 929)
1987	208 189 (2 131)	198 759 (1 907)	230 594 (9 787)	321 113 (16 855)
1988	206 922 (1 983)	200 081 (1 880)	214 962 (10 062)	296 171 (13 690)
1989	206 889 (3 042)	198 245 (3 010)	241 058 (19 610)	309 372 (16 659)
1990	205 720 (1 734)	198 725 (1 617)	225 850 (12 454)	302 497 (12 350)
Gjennomsnittlig årlig vekst. Prosent	1,4	1,5	2,0	1,3

* Standardavvik er gitt i parentes.

** For omregning til 1990-kroner er brukt konsumprisindeksen, se tabell 3.1.

Figur 4.1. Gjennomsnittlig samlet realinntekt for yrkesaktive personer, 1990-kroner

Tabell 4.2 viser utviklingen i A-ulikheten blant yrkesaktive personer. Vi ser at samlet inntekt er mer ulikt fordelt blant selvstendige enn blant ansatte. Til tross for den relativt store usikkerheten i anslagene på ulikhetsmålet i undergrupper av selvstendige¹, er det en klar tendens til at samlet inntekt blir mer ulikt fordelt blant selvstendige utenfor primærnæringene enn blant selvstendige i primærnæringene.

Ulikheten i fordelingen av inntekt blant ansatte ble redusert på 1970-tallet. Utover på 1980-tallet har det ifølge tabell 4.2 ikke skjedd noen endringer i ulikheten i fordeling av inntekt. På grunn av reduksjonen i ulikhet på 1970-tallet er ulikheten i fordelingen av ansattes inntekter lavere i 1990 enn tidlig på 1970-tallet, dvs. i 1973. Sammenlikner en ulikheten i fordelingene for 1979 og 1990 gir våre data ikke grunnlag for å påstå at det er noen forskjell.

¹ En tommelfingerregel er at den sanne verdien på en parameter som anslås, har en sannsynlighet på 0,95 for å ligge i et intervall bestemt av parameteranslaget ± 2 ganger det angitte standardavviket.

Tabell 4.2. A-ulikhet* i fordelingen av samlet inntekt for yrkesaktive personer i perioden 1973-1990

	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	0,396 (0,004)	0,378 (0,003)	0,424 (0,017)	0,482 (0,016)
1979	0,381 (0,004)	0,359 (0,004)	0,449 (0,012)	0,477 (0,013)
1982	0,367 (0,005)	0,342 (0,003)	0,472 (0,047)	0,504 (0,026)
1985	0,364 (0,007)	0,347 (0,006)	0,396 (0,019)	0,512 (0,038)
1986	0,372 (0,004)	0,354 (0,003)	0,412 (0,013)	0,472 (0,014)
1987	0,374 (0,005)	0,355 (0,005)	0,401 (0,017)	0,470 (0,021)
1988	0,373 (0,005)	0,358 (0,005)	0,402 (0,020)	0,459 (0,018)
1989	0,379 (0,008)	0,360 (0,009)	0,456 (0,037)	0,471 (0,020)
1990	0,368 (0,005)	0,353 (0,004)	0,389 (0,030)	0,472 (0,015)

* Standardavvik i parentes.

Fra og med 1982 er det mulig å gruppere ansatte i undergruppene ufaglærte og faglærte arbeidere, og lavere og høyere funksjonærer. Tabell 4.3 viser utviklingen i gjennomsnittlig samlet realinntekt for disse fire gruppene. Ufaglærte arbeidere og høyere funksjonærer hadde en betydelig økning i inntektsnivå fra 1982 til 1985. Samlet realinntekt til ufaglærte har deretter vært praktisk talt uendret fram til 1990, mens inntektene til høyere funksjonærer har hatt en viss vekst fram til 1988. Inntektene til faglærte arbeidere økte noe i årene 1985 til 1987. Tar en hensyn til usikkerheten i inntektsanslagene, er inntektsnivået blant faglærte arbeidere høyere på slutten av 1980-tallet enn midt i dette ti-året. Lavere funksjonærer har hatt

den svakeste inntektsveksten, men også for denne gruppen er inntektsnivået høyere i 1990 enn i første halvdel av 1980-årene.

Anslagene på A-ulikheten i inntektsfordelingene i tabell 4.4 viser at de relative inntektsforskjellene (ulikheten) innenfor hver av gruppene har vært forbausende stabile i perioden 1982-1990 med størst ulikhet blant høyere funksjonærer. Legg merke til at det blant ufaglærte arbeidere, faglærte arbeidere og lavere funksjonærer var praktisk talt samme ulikhet i slutten av 1980-årene.

Tabell 4.3. Gjennomsnittlig samlet realinntekt* blant ansatte i perioden 1982 til 1990. 1990-kroner**

	Ufaglærte arbeidere	Faglærte arbeidere	Lavere funksjonærer	Høyere funksjonærer
1982	159 404 (1 488)	188 362 (2 300)	130 717 (1 488)	214 208 (2 300)
1985	176 247 (2 589)	189 918 (3 426)	134 371 (2 128)	230 867 (4 934)
1986	178 134 (1 860)	199 966 (3 135)	135 142 (1 594)	234 321 (2 666)
1987	179 153 (2 358)	213 884 (3 704)	144 801 (2 319)	242 860 (4 241)
1988	179 374 (2 329)	209 407 (4 408)	145 427 (2 103)	243 138 (3 728)
1989	175 706 (2 586)	208 592 (4 349)	147 561 (3 089)	241 224 (6 946)
1990	178 888 (2 157)	211 191 (3 641)	141 310 (1 688)	239 426 (3 246)
Gjennomsnittlig årlig vekst. Prosent	1,5	1,4	1,0	1,4

* Standardavvik i parentes.

** Omregning til 1990-kroner ved hjelp av konsumprisindeksen, se tabell 3.1.

Tabell 4.4. A-ulikhet i fordelinger av samlet inntekt blant ansatte

	Ufaglærte arbeidere	Faglærte arbeidere	Lavere funksjonærer	Høyere funksjonærer
1982	0,286 (0,005)	0,239 (0,009)	0,283 (0,005)	0,339 (0,006)
1985	0,294 (0,008)	0,258 (0,012)	0,282 (0,007)	0,343 (0,012)
1986	0,292 (0,006)	0,276 (0,010)	0,283 (0,005)	0,347 (0,006)
1987	0,300 (0,007)	0,269 (0,011)	0,287 (0,008)	0,348 (0,010)
1988	0,294 (0,007)	0,294 (0,013)	0,290 (0,007)	0,351 (0,008)
1989	0,290 (0,009)	0,275 (0,013)	0,296 (0,012)	0,362 (0,017)
1990	0,299 (0,007)	0,275 (0,011)	0,276 (0,006)	0,346 (0,008)

4.2. Dekomponering av ulikheten

Tabell 4.5 viser resultatene av å dekomponere A-ulikheten i fordelinger av samlet inntekt med hensyn på lønnsinntekt, næringsinntekt, kapitalinntekt og overføringer for alle yrkesaktive personer. Kolonnen for inntektsandeler viser at lønnsinntekten utgjør knappe 80 prosent av samlet inntekt. Lønnsandelen har variert noe fra det laveste nivå på 76,6 i 1989 til det høyeste nivå på 80,1 prosent i 1982. Lønnsandelene i 1973 og i 1990 er praktisk talt like. I 1980-årene har næringsinntektsandelen variert mellom 12,0 og 13,3 prosent. Kapitalinntektene er brutto regnet, dvs. at kapitalutgifter som gjeldsrenter, ikke er trukket fra. Tilsvarende beregninger med kapitalutgift fratrukket er gitt i kapittel 5.5. Kapitalinntektene utgjør en forholdsvis lav del av de yrkesaktives total-inntekter, men vi ser at andelen nesten er blitt fordoblet fra 1973 til slutten av 1980-årene. Økningen henger sammen med økte renter på bankinnskudd o.l. Vi ser at kapitalinntektsandelen i 1990 er klart høyere enn overføringsandelen, mens det motsatte var tilfelle i 1973.

De tre siste kolonnene i tabell 4.5 gir informasjon om ulikhetsbidragene og de ulikhetsskapende virkningene av de ulike typer inntekter.

For det første ser vi at ingen av inntektskomponentene har en negativ ulikhetsandel – eller ekvivalent – en negativ interaksjonskoeffisient. Det betyr at ingen av inntektskomponentene – heller ikke overføringene – er negativt korrelert med totalinntektene. Derimot ser vi av den ytterste kolonnen at den prosentvise endring i A-ulikheten av 1 prosents partiell økning i henholdsvis lønnsinntekter og overføringer, er negativ. Dette korresponderer med at ulikhetsandelen er mindre enn inntektsandelen for disse to inntektskategoriene. På marginen – og altså partielt sett – har dermed lønnsinntekter og overføringer ulikhetsdempende effekter i fordelingen av samlet inntekt blant yrkesaktive.

Årsaken til at ulikheten i fordelingen av yrkesaktives samlet inntekt er lavere i 1990 enn i 1973 er ikke at de partielt sett ulikhetsdempende inntektskategoriene lønnsinntekt og overføringer har styrket seg på bekostning av de partielt sett ulikhetskapende nærings- og kapitalinntekter. Kolonnen for inntektsandeler viser dette. Reduksjonen i ulikhet henger derimot sammen med endringer i interaksjonskoeffisientene. Fra kolonnen for interaksjonskoeffisienten, framgår det at denne er lavere for lønnsinntekt, kapitalinntekt og overføringer i 1990 enn i 1973. Dermed har disse tre inntektskomponentene hver for seg fått en mindre ulikhetskapende effekt på fordelingen av totalinntekten. Størst betydning har det hatt at interaksjonskoeffisienten for overføringer er blitt betydelig lavere i 1990 enn i 1973. I forhold til på 1970-tallet er overføringene på 1980-tallet blitt klart svakere positivt korrelert med samlet inntekt og har dermed fått en gunstigere fordelings effekt.

Tabell 4.5. Dekomponering av A-ulikheten i fordelinger av samlet inntekt med hensyn på lønns-, nærings-, kapitalinntekt og overføringer, yrkesaktive totalt, 1973-1990

År	A-ulikhet	Inntektskomponent	Inntektsandel* μ_k/μ (prosent)	Ulikhetsandel* (prosent)	Interaksjonskoeffisient α_k	Prosentvis endring i A-ulikheten av 1 prosent økning i inntektstype k**
1973	0,396 (0,004)	Lønnsinntekt	79,0	70,0	0,351	-9,0
		Næringsinntekt	14,4	22,0	0,604	7,6
		Kapitalinntekt	2,9	4,7	0,647	1,8
		Overføringer	3,7	3,3	0,356	-0,4
1979	0,381 (0,004)	Lønnsinntekt	78,2	65,8	0,321	-12,4
		Næringsinntekt	15,2	27,2	0,681	12,0
		Kapitalinntekt	3,1	5,1	0,621	2,0
		Overføringer	3,5	1,9	0,213	-1,6
1982	0,367 (0,005)	Lønnsinntekt	80,1	69,3	0,317	-10,8
		Næringsinntekt	12,9	23,8	0,680	10,9
		Kapitalinntekt	3,6	5,7	0,588	2,1
		Overføringer	3,5	1,2	0,124	-2,3
1985	0,364 (0,007)	Lønnsinntekt	79,8	71,4	0,326	-8,4
		Næringsinntekt	12,1	19,9	0,598	7,8
		Kapitalinntekt	4,3	7,1	0,610	2,8
		Overføringer	3,8	1,6	0,152	-2,2
1986	0,372 (0,004)	Lønnsinntekt	78,6	68,8	0,326	-9,8
		Næringsinntekt	13,3	22,3	0,625	9,0
		Kapitalinntekt	4,6	7,5	0,608	2,9
		Overføringer	3,5	1,4	0,150	-2,1
1987	0,374 (0,005)	Lønnsinntekt	77,4	65,2	0,315	-12,2
		Næringsinntekt	13,2	23,8	0,671	10,6
		Kapitalinntekt	5,6	9,6	0,639	4,0
		Overføringer	3,8	1,5	0,144	-2,3
1988	0,373 (0,005)	Lønnsinntekt	78,0	68,2	0,326	-9,8
		Næringsinntekt	12,1	19,8	0,608	7,7
		Kapitalinntekt	5,8	9,7	0,622	3,9
		Overføringer	4,1	2,4	0,213	-1,7
1989	0,379 (0,008)	Lønnsinntekt	76,6	63,9	0,316	-12,7
		Næringsinntekt	13,1	23,6	0,682	10,5
		Kapitalinntekt	6,4	11,4	0,676	5,0
		Overføringer	3,9	1,1	0,104	-2,8
1990	0,368 (0,005)	Lønnsinntekt	78,8	69,1	0,322	-9,7
		Næringsinntekt	12,0	21,0	0,644	9,0
		Kapitalinntekt	5,2	8,7	0,618	3,5
		Overføringer	4,0	1,3	0,116	-2,7

* Summen av andelene for hvert år er lik 100.

** Summen av tallene for hvert år er lik 0 siden en prosentvis lik økning i alle inntektene ikke endrer ulikhetene i fordelingen av totalinntektene. Tallene i denne kolonnen er lik differansen mellom ulikhetsandeler og inntektsandeler.

I tabell 4.6 viser vi resultatene av å dekomponere ulikheten i fordelingene av samlet inntekt for ansatte, samt for selvstendige i og utenfor primærnæringene i to år; 1973 og 1990. For ordens skyld minner vi om at en person blir klassifisert som selvstendig hvis næringsinntekten er større enn lønnsinntekten og videre som selvstendig i primærnæringene, hvis inntekten fra primærnæringene er større enn inntekten fra annen selvstendig virksomhet.

Som ventet utgjør lønnsinntektene nesten hele inntekten til de ansatte, men vi ser at lønnsinntektsandelen har sunket noe fra 1973 til 1990, mens de tre andre inntektskomponentene har fått økt betydning. For selvstendige spiller næringsinntektene nesten den samme rolle som lønnsinntektene for ansatte. Lønnsinntekter blant selvstendige i primærnæringene har fått en noe økt betydning i 1990 i forhold til i 1973. I enda større grad gjelder dette kapitalinntekter og må bety at selvstendige i primærnæringene har fått økte inntekter av å eie finanskapital. Overføringsandelen har falt for begge grupper av selvstendige. Merk at i overføringsandelen til selvstendige inngår ikke jordbruksoverføringer. Disse overføringene er som kjent i stor grad grunnlaget for næringsinntektene i primærnæringene og er tatt med der. For øvrig viser vi til Bjerkholt et al. (1988) som gir en analyse av fordelingsvirkningene av støtteordningene i jordbruket.

Igen ser vi at for ingen av gruppene har noen av inntektskomponentene totalt sett et ulikhetsreducerende bidrag. For alle inntektskomponentene er ulikhetsandelen – og dermed interaksjonskoeffisienten – positiv og følgelig er alle inntektskomponentene positivt korrelert med totalinntekten.

De marginalt sett ulikhetsskapende effektene fra nærings- og kapitalinntekt i fordelingene av inntekten for ansatte har økt fra 1973 til 1990. Dette er stort sett motvirket av en oppgang i den marginalt sett ulikhetsdempende virkningen av overføringer:

I 1973 ville en oppgang i nærings- og kapitalinntekter med 1 prosent øke A-ulikheten med 2,7 prosent, dvs. fra 0,378 til 0,388. I 1990 er den tilsvarende økningen på 5,8 prosent; dvs. at 1 prosents økning i nærings- og kapitalinntekten blant ansatte øker A-ulikheten fra 0,353 til 0,373. Av tabell 4.6 ser vi at kapitalinntektsandelen har økt for de ansatte. Samtidig har den betingede ulikheten i fordelingen av kapitalinntekten (interaksjonskoeffisienten) blant ansatte holdt seg oppe på et høyt nivå. Mest ulikt fordelt av ansattes inntekter er imidlertid næringsinntektene, og den betingede ulikheten i denne fordelingen øker også noe fra 1973 til 1990. Utviklingen i omfanget av overføringene og den betingede ulikheten i fordelingen av overføringer har hatt en motvirkende utvikling fra 1973 til 1990. Tabell 4.6 viser at en

prosentvis økning i overføringene i 1973 bare ville ha redusert A-ulikheten med 0,1 prosent, dvs. fra 0,378 til 0,377. I 1990 ville en 1 prosents økning i overføringene redusert ulikheten med 2,8 prosent, dvs. fra 0,353 til 0,343.

For selvstendiges inntekter har det ikke skjedd en liknende økning i de marginalt sett ulikhetsdempende effektene av overføringene. Derimot har næringsinntektene etterhvert partielt sett fått en mindre ulikhetsskapende virkning blant selvstendige i primærnæringene. De høye interaksjonskoeffisientene for lønnsinntekt og kapitalinntekt viser at det er en klar positiv sammenheng mellom disse inntektene og samlet inntekt blant selvstendige. Dette betyr at selvstendige med høye næringsinntekter i gjennomsnitt også har de høyeste lønns- og kapitalinntektene.

Tabell 4.6. Dekomponering av A-ulikheten i fordelinger av samlet inntekt med hensyn på lønns-, nærings-, kapitalinntekt og overføringer for ansatte, selvstendige i primærnæringene og andre selvstendige, 1973 og 1990

	A- ulikhet	Innteks- komponent	Innteks- andel, μ_k/μ (prosent)	Ulikhets- andel, (prosent)	Interaksjons- koeffisient α_k	Prosentvis endring i A-ulikheten av 1 prosents økning i inn- tektstype k
Ansatte						
1973	0,378 (0,003)	Lønnsinntekt	93,6	91,0	0,368	-2,6
		Næringsinntekt	0,6	1,4	0,821	0,8
		Kapitalinntekt	2,4	4,3	0,660	1,9
		Overføringer	3,4	3,3	0,372	-0,1
1990	0,353 (0,004)	Lønnsinntekt	89,7	86,9	0,342	-2,8
		Næringsinntekt	1,5	3,8	0,870	2,3
		Kapitalinntekt	4,7	8,2	0,617	3,5
		Overføringer	4,0	1,2	0,104	-2,8
Selvstendige i primærnæringene						
1973	0,424 (0,017)	Lønnsinntekt	3,1	1,6	0,223	-1,5
		Næringsinntekt	82,3	84,1	0,433	1,8
		Kapitalinntekt	6,0	8,4	0,591	2,4
		Overføringer	8,6	5,8	0,288	-2,8
1990	0,389 (0,030)	Lønnsinntekt	5,5	4,6	0,327	-0,9
		Næringsinntekt	79,0	77,8	0,383	-1,2
		Kapitalinntekt	10,6	15,3	0,562	4,7
		Overføringer	4,9	2,2	0,176	-2,7
Selvstendige ellers						
1973	0,482 (0,016)	Lønnsinntekt	4,1	4,9	0,578	0,8
		Næringsinntekt	87,5	88,1	0,485	0,6
		Kapitalinntekt	4,9	5,1	0,500	0,2
		Overføringer	3,6	1,9	0,259	-1,7
1990	0,472 (0,015)	Lønnsinntekt	4,3	4,0	0,434	-0,3
		Næringsinntekt	85,8	86,6	0,476	0,8
		Kapitalinntekt	6,9	8,1	0,553	1,2
		Overføringer	2,9	1,4	0,218	-1,5

4.3. Ulikhet i fordelingen av samlet inntekt blant ektepar hvor minst en ektefelle er yrkesaktiv, og blant ikke-gifte yrkesaktive

Tabell 4.7 og figur 4.2 viser utviklingen i gjennomsnittlig samlet realinntekt for yrkesaktive ektepar og ikke-gifte yrkesaktive. Veksten i inntektene har vært noenlunde lik. Realinntektene for yrkesaktive ektepar gikk noe ned fra 1979 til 1982 og fra 1987 til 1988.

Anslagene i tabell 4.8 på ulikheten i fordelingen av samlet inntekt viser en høy grad av stabilitet over tid. Det er en svak tendens til jevnere fordeling blant ikke gifte yrkesaktive og ingen slik tendens for yrkesaktive ektepar. Vi merker oss at inntektene er mer likt fordelt blant ektepar med to yrkesaktive enn i de to øvrige gruppene.

I tabell 4.9 viser vi gjennomsnittlig samlet realinntekt i den nedre og øvre 5 prosent av inntektsfordelingene. For ektepar med to yrkesaktive er inntektene rundt 4 ganger så høye i den øvre 5-prosenten av fordelingen som i den nedre 5-prosenten. Unntaket fra denne "regelen" er i 1989 hvor forholdstallet er oppe i 5. For ektepar med én yrkesaktiv er inntektsforskjellene større; forholdstallet er rundt 7, bortsett fra for årene 1985 og 1986. For ikke-gifte yrkesaktive er forholdstallet gjennomgående i overkant av 7.

Dekomponering av A-ulikheten (tabell 4.10) viser at kapital- og næringsinntektene utgjør en noe større andel av samlet inntekt blant ektepar med én yrkesaktiv enn blant de ektepar hvor begge er yrkesaktive. Også her er det slik at ingen av inntektskomponentene totalt sett bidrar til reduksjon i ulikhet. Alle ulikhetsandeler – eller ekvivalent interaksjonskoeffisienter – er positive. Alle inntekter – også overføringer – er derfor positivt korrelert med totalinntekten.

Nærings- og kapitalinntektene har partielt sett en klart mer ulikhetsskapende virkning enn lønnsinntektene (er mer ulikt fordelt enn lønnsinntektene og slik at jo høyere samlet inntekt et ektepar har, desto større del av nærings- og kapitalinntektene har ekteparet). Dette faktum bidrar til at inntektene er mer ulikt fordelt blant ektepar med én yrkesaktiv enn med to. På den annen side mottar ektepar med én yrkesaktiv langt større overføringer enn ektepar med to yrkesaktive, spesielt stor var forskjellen i 1990 da ektepar med én yrkesaktiv i gjennomsnitt mottok 4 ganger så mye i overføringer som ektepar med to yrkesaktive. De viktigste postene under overføringer er alders- og uførepensjon og barnetrygd. Ektepar med hhv. én og to yrkesaktive mottok i gjennomsnitt samme beløp i barnetrygd (ca. kr. 8 300). Den observerte forskjellen i overføringer var derfor hovedsakelig et resultat av forskjellen i alders- og uførepensjon. I tillegg til at det var flere pensjonister i gruppen ektepar med én yrkesaktiv var det også et betydelig innslag av uførepensjonister i denne gruppa. Siden overføringene partielt sett er klart mindre ulikhetsskapende enn andre inntekter (de er mer likt fordelt enn andre inntekter), bidrar dette til å dempe ulikheten i fordelingen av samlet inntekt blant ektepar med én yrkesaktiv i forhold til ektepar med to. Nettoeffekten er likevel den at samlet inntekt blant ektepar med én yrkesaktiv er noe mer ulikt fordelt enn blant de med to.

Dette skyldes at de tre andre inntektskomponentene - lønnsinntekt, næringsinntekt og kapitalinntekt - er mer ujevnt fordelt blant ektepar med én yrkesaktiv enn blant ektepar med to yrkesaktive.

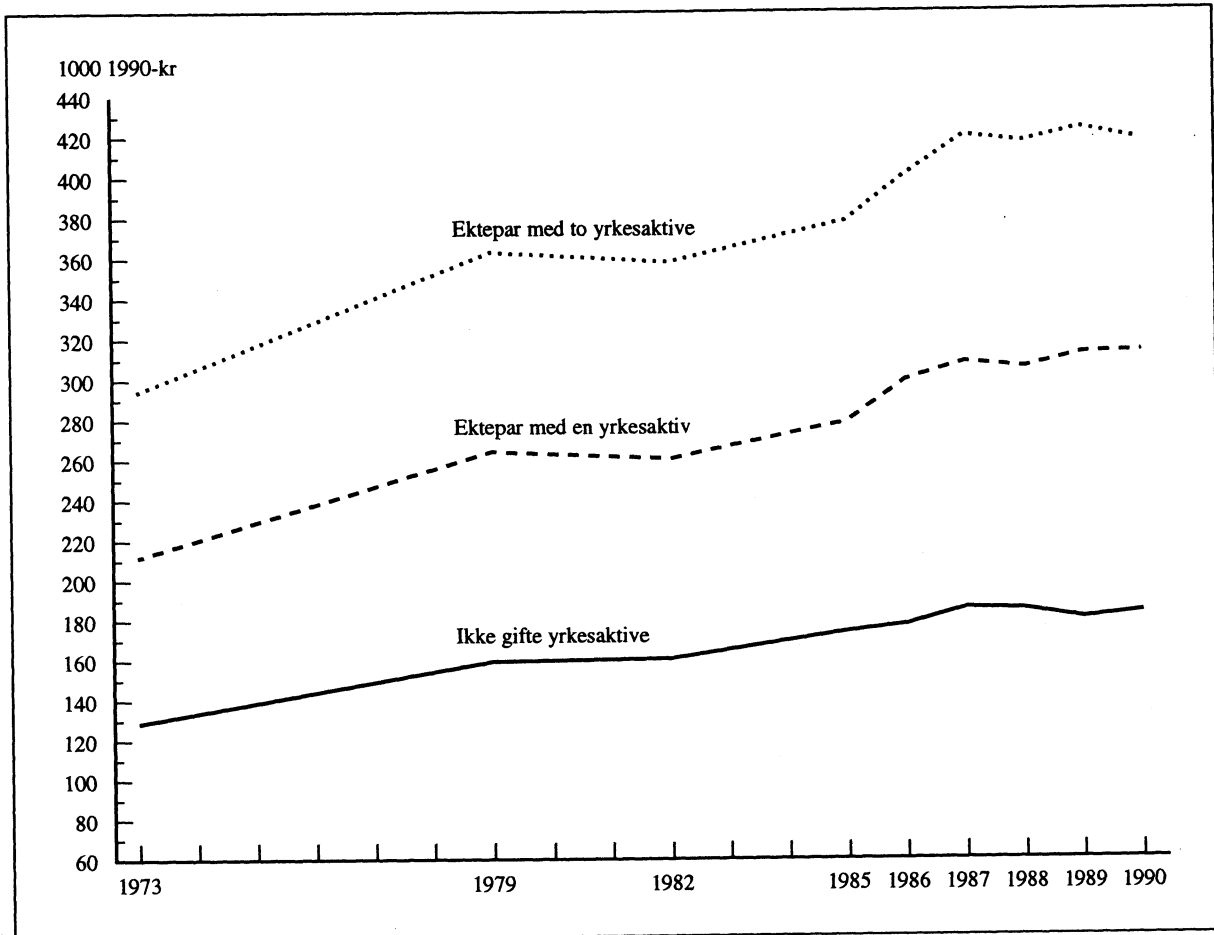
Tabell 4.7. Gjennomsnittlig samlet realinntekt* for yrkesaktive ektepar og ikke gifte i perioden 1973-1990. 1990-kroner**

	Ektepar med en yrkesaktiv	Ektepar med to yrkesaktive	Ikke gifte yrkesaktive
1973	211 772 (2 571)	294 181 (3 789)	128 552 (1 759)
1979	264 141 (3 789)	363 193 (3 112)	159 269 (1 623)
1982	260 487 (4 195)	358 051 (3 112)	160 487 (1 624)
1985	278 512 (6 196)	378 166 (7 250)	173 946 (3 672)
1986	299 436 (4 633)	400 628 (3 697)	177 452 (2 173)
1987	308 118 (7 762)	420 108 (4 915)	185 699 (3 118)
1988	305 294 (6 824)	416 946 (4 940)	184 845 (2 833)
1989	312 145 (7 870)	423 429 (9 703)	180 313 (3 198)
1990	313 098 (6 052)	417 854 (4 326)	183 369 (2 170)
Gjennomsnittlig årlig vekst i prosent	2,3	2,1	2,1

* Standardavvik i parentes.

** For omregning til 1990-kroner, se tabell 3.1.

Figur 4.2. Gjennomsnittlig samlet realinntekt for yrkesaktive ektepar og ikke gifte, 1990-kroner

Tabell 4.8. A-ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt for yrkesaktive ektepar og ikke-gifte, 1973-1990

	Ektepar med en yrkesaktiv	Ektepar med to yrkesaktive	Ikke-gifte yrkesaktive
1973	0,333 (0,007)	0,256 (0,007)	0,370 (0,006)
1979	0,319 (0,009)	0,234 (0,005)	0,347 (0,005)
1982	0,324 (0,017)	0,233 (0,006)	0,333 (0,005)
1985	0,284 (0,016)	0,237 (0,013)	0,346 (0,012)
1986	0,292 (0,009)	0,242 (0,005)	0,349 (0,006)
1987	0,311 (0,016)	0,241 (0,007)	0,353 (0,009)
1988	0,310 (0,013)	0,251 (0,007)	0,353 (0,008)
1989	0,325 (0,015)	0,270 (0,015)	0,343 (0,010)
1990	0,317 (0,013)	0,251 (0,006)	0,346 (0,006)

* Standardavvik i parentes.

Tabell 4.9. Gjennomsnittlig samlet realinntekt for nedre og øvre 5 prosent i fordelingen av samlet inntekt for yrkesaktive ektepar og ikke-gifte; 1973-1990. 1990-kroner*

	Ektepar m/en yrkesaktiv		Ektepar m/to yrkesaktive		Ikke-gifte yrkesaktive	
	Nedre 5 %	Øvre 5 %	Nedre 5 %	Øvre 5 %	Nedre 5 %	Øvre 5 %
1973	75 372 (2 605)	555 345 (25 158)	145 738 (4 685)	602 706 (33 400)	43 708 (552)	318 268 (12 360)
1979	109 608 (3 299)	752 774 (57 534)	198 106 (4 423)	746 955 (31 224)	57 104 (707)	395 670 (19 314)
1982	97 158 (11 862)	734 506 (65 342)	200 541 (4 237)	750 068 (38 152)	58 728 (775)	386 603 (16 280)
1985	129 532 (11 293)	689 683 (80 530)	208 734 (6 392)	830 050 (108 519)	60 676 (1 095)	458 277 (53 891)
1986	138 918 (4 965)	777 995 (51 654)	220 787 (4 260)	838 173 (33 085)	63 432 (1 068)	434 512 (17 034)
1987	135 764 (8 264)	894 679 (112 949)	241 214 (5 032)	919 209 (48 940)	65 041 (1 316)	478 606 (41 748)
1988	135 125 (5 128)	835 379 (82 615)	227 804 (5 273)	937 999 (50 786)	62 956 (1 400)	471 324 (29 412)
1989	122 365 (8 648)	920 685 (91 727)	224 466 (5 702)	1 155 335 (161 932)	64 551 (1 851)	457 901 (41 354)
1990	132 715 (9 015)	910 029 (82 801)	228 794 (3 824)	970 013 (53 084)	62 771 (944)	458 415 (24 632)
Forholdet mellom øvre og nedre 5%						
1973	7,4		4,1		7,2	
1979	6,9		3,7		6,9	
1982	7,6		3,7		6,6	
1985	5,3		4,0		7,6	
1986	5,6		3,8		6,9	
1987	6,6		3,8		7,4	
1988	6,2		4,1		7,5	
1989	7,5		5,1		7,1	
1990	6,9		4,2		7,3	

* For omregning til 1990-kroner, se tabell 3.1.

Tabell 4.10. Dekomponering av A-ulikheten i fordelingen av samlet inntekt for yrkesaktive ektepar, 1973 og 1990

År	Inntektskomponent	Ektepar med én yrkesaktiv				
		A-ulikhet	Inntektsandel (prosent)	Ulikhetsandel (prosent)	Interaksjonskoeffisient	Prosentvis endring i A-ulikheten av 1 % økning i inntektstype k
1973	Lønnsinntekt		68,3	66,6	0,325	-1,7
	Næringsinntekt	0,333	20,8	25,1	0,403	4,3
	Kapitalinntekt	(0,007)	3,5	5,0	0,476	1,5
	Overføringer		7,4	3,3	0,149	-4,1
1990	Lønnsinntekt		61,3	48,2	0,249	-13,1
	Næringsinntekt	0,317	13,7	26,0	0,602	12,3
	Kapitalinntekt	(0,013)	8,2	13,8	0,534	5,6
	Overføringer		16,9	12,0	0,225	-4,9
		Ektepar med to yrkesaktive				
1973	Lønnsinntekt		88,3	85,3	0,247	-3,0
	Næringsinntekt	0,256	7,7	10,6	0,350	2,9
	Kapitalinntekt	(0,007)	2,1	3,2	0,394	1,1
	Overføringer		2,0	1,0	0,129	-1,0
1990	Lønnsinntekt		78,3	69,3	0,222	-9,0
	Næringsinntekt	0,251	13,3	20,7	0,390	7,4
	Kapitalinntekt	(0,006)	5,1	9,2	0,451	4,1
	Overføringer		3,3	0,8	0,057	-2,5

5. Inntekt etter skatt blant yrkesaktive

5.1. Ulikhet i fordelingen av inntekt etter skatt blant yrkesaktive personer

Tabell 5.1 og figur 5.1 viser at de yrkesaktive alle hadde en vekst i realinntekt etter skatt fra 1973 til 1990 og at veksten var større enn den tilsvarende veksten i samlet realinntekt. Merk at inntekt etter skatt også skal dekke utgiftene til gjeldsrenter. Realinntekt etter skatt for ansatte økte jamt både på 1970- og 1980-tallet, men veksten fikk et avbrudd i overgangen mellom 1970- og 1980-tallet, dvs. fra 1979 og til et par år deretter. Realinntekt etter skatt for selvstendige i primærnæringene økte sterkest av alle på 1970-tallet og var et resultat av inntektsopptrappingen av jordbruksinntekten og gunstige skatteregler i denne perioden. I likhet med for ansatte sank realinntekt etter skatt i overgangen fra 1970- til 1980-årene. I motsetning til de ansattes inntekter økte ikke realinntektene etter skatt for de selvstendige i primærnæringene utover på 1980-tallet. Inntektene for selvstendige i primærnæringene har svingt mer på 1980-tallet enn for de ansatte, med en bunn i 1988 og en

topp i 1989. Realinntekt etter skatt for andre selvstendige har hatt en stigende tendens helt fram til slutten av 1980-tallet. Disse inntektstakerne unngikk nedgangen i realinntekt i overgangen fra 1970- til 1980-tallet. I likhet med de selvstendiges inntekter i primærnæringene har inntektene til andre selvstendige svingt endel, med bunner i 1986 og 1988, og en klar inntektstopp i 1987. Av spesiell interesse for den svake konsumutviklingen på slutten av 1980-tallet er det at det er ingen vekst i realinntekt etter skatt for alle yrkesaktive fra 1986 og ut resten av 1980-tallet!

A-ulikheten i fordelinger av inntekt etter skatt viser en forbausende stabilitet fra 1973 til 1990 (tabell 5.2). Tar en hensyn til usikkerheten i anslagene er ikke inntektene etter skatt for alle yrkesaktive verken skjevere eller jevnere fordelt i 1990 enn de var i 1973. For ansatte antyder resultatene at inntekt etter skatt er litt jevnere fordelt i 1990 enn i 1973. Den såkalte frisleppsperioden i 1985-86, med jappe-liknende tendenser i Norge, førte altså ikke til større ulikhet i fordelingen av inntektene. Dette kan virke overraskende på noen, men poenget er at inntektsutviklingen var svært gunstig for enkelte lavtlønte i denne perioden, jfr. utviklingen i ufaglærtes disponible realinntekter vist i tabell 5.3.

Ser en hele perioden under ett kan vi heller ikke påstå at det har skjedd endringer i ulikheten i fordelingen av de selvstendiges inntekter. Det er en viss (svak) tendens til at ulikheten i fordelingen av selvstendiges inntekter øker på 1970-tallet. Opptrappingen av inntektene til bøndene har dermed også falt sammen med en noe skjevere fordeling. Usikkerheten i anslagene på A-ulikheten er stor og en skal derfor være forsiktig med å trekke for bastante konklusjoner.

Av tabell 5.2 framgår det at inntektene er minst ulikt fordelt blant ansatte og skjevest blant selvstendige utenfor primærnæringene.

I følge tabell 5.3 økte realinntekt etter skatt for ufaglærte arbeidere og høyere funksjonærer noe sterkere enn for andre arbeidere og funksjonærer på 1980-tallet. Den gruppen som kom klart dårligst ut var lavere funksjonærer. Veksten i inntektene etter skatt for ufaglærte arbeidere og lavere funksjonærer fant sted fra 1982 til 1985. For de andre to gruppene av arbeidstakere har veksten vært noe mer spredt utover på 1980-tallet. Den såkalte frisleppsperioden midt på 1980-tallet ser dermed ut til å ha hatt en sterkere betydning for inntektsveksten til de lavere lønte enn de høyt lønte, og henger sammen med at midt på 1980-tallet ble arbeidsmarkedet så å si sopt rent for ledig arbeidskraft. Det har skjedd små endringer i ulikheten i fordelinger av inntekt etter skatt på 1980-tallet for disse gruppene av ansatte. Det

eneste unntaket er inntektene blant faglærte arbeidere som ser ut til å ha blitt noe skjevere fordelt utover på 1980-tallet. Sammenlikner vi gruppene, ser vi at inntektene er omtrent like jevnt fordelt i hver gruppe. Det er to viktige unntak. Inntektene blant høyere funksjonærer er noe skjevere fordelt enn i de øvrige gruppene, og inntektene til faglærte arbeidere var noe jevnere fordelt på begynnelsen av 1980-tallet enn i de andre gruppene.

Tabell 5.1. Gjennomsnittlig realinntekt etter skatt* for yrkesaktive personer, 1990-kroner**

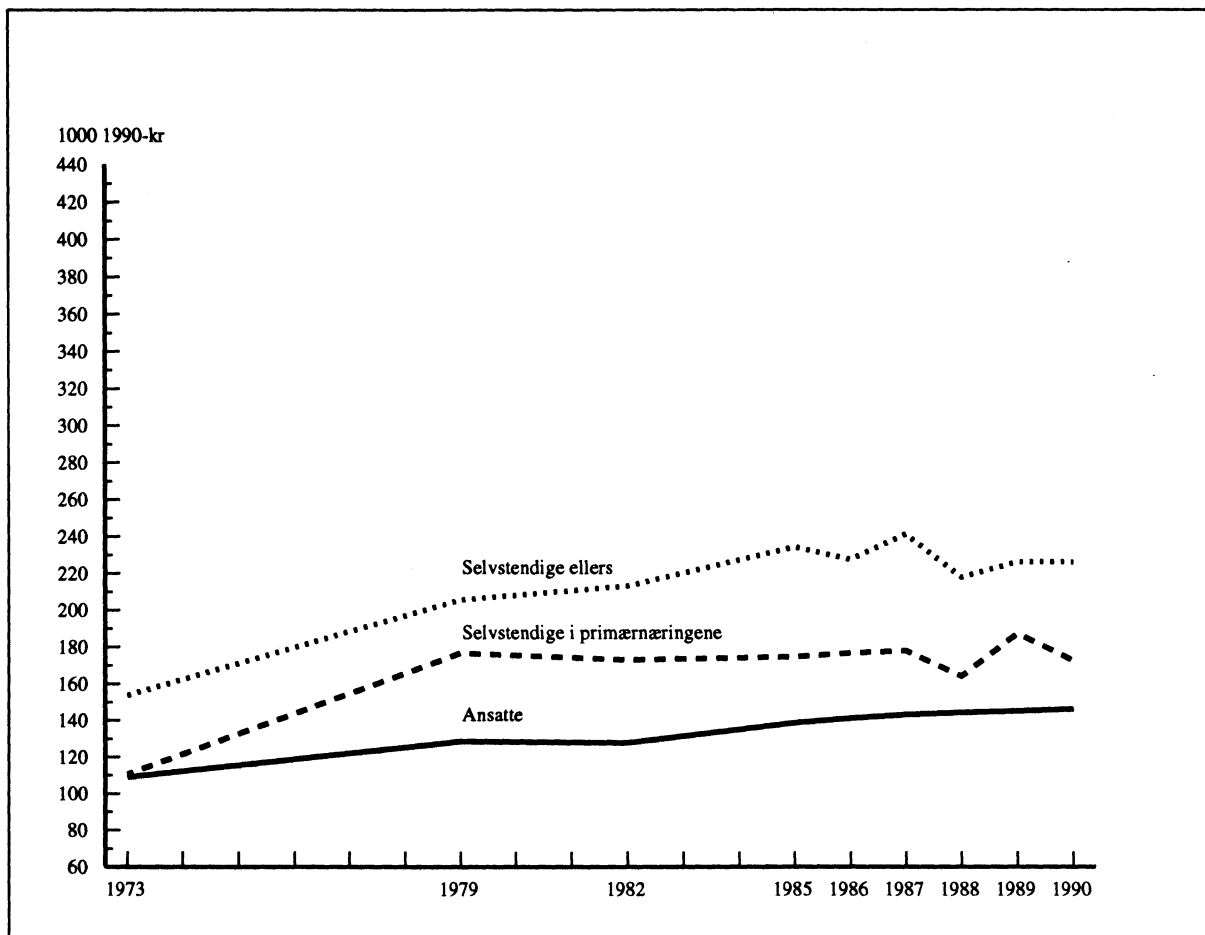
	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	112 179 (811)	109 066 (811)	110 690 (4 330)	153 721 (7 037)
1979	136 130 (1 759)	128 552 (947)	176 590 (6 360)	205 548 (8 254)
1982	135 047 (1 489)	127 876 (677)	172 936 (20 162)	213 126 (15 697)
1985	145 268 (1 853)	138 581 (1 285)	174 613 (8 872)	234 087 (25 831)
1986	148 356 (1 144)	141 219 (975)	176 526 (6 518)	227 478 (9 631)
1987	151 127 (1 580)	143 222 (1 306)	177 858 (8 196)	241 024 (14 062)
1988	149 721 (1 309)	144 148 (1 182)	163 942 (7 470)	217 811 (9 950)
1989	151 777 (2 185)	145 051 (2 125)	187 083 (14 479)	226 152 (12 966)
1990	151 652 (1 284)	146 028 (1 199)	172 577 (8 312)	226 094 (9 495)
Gjennomsnittlig årlig vekst. Prosent	1,8	1,7	2,7	2,3

* Standardavvik i parentes.

** For omregning til 1990-kroner, se tabell 3.1.

Figur 5.1. Gjennomsnittlig realinntekt etter skatt for yrkesaktive personer, 1973-1990

Tabell 5.2. A-ulikhet* i fordelinger av inntekt etter skatt for yrkesaktive personer, 1973-1990

	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	0,363 (0,004)	0,348 (0,003)	0,389 (0,018)	0,450 (0,020)
1979	0,351 (0,005)	0,321 (0,005)	0,453 (0,014)	0,481 (0,016)
1982	0,348 (0,008)	0,315 (0,003)	0,487 (0,057)	0,522 (0,031)
1985	0,348 (0,007)	0,322 (0,005)	0,407 (0,021)	0,532 (0,043)
1986	0,355 (0,004)	0,331 (0,004)	0,421 (0,014)	0,480 (0,016)
1987	0,353 (0,006)	0,328 (0,005)	0,396 (0,021)	0,476 (0,024)
1988	0,348 (0,005)	0,329 (0,004)	0,389 (0,020)	0,457 (0,018)
1989	0,359 (0,008)	0,338 (0,009)	0,450 (0,035)	0,461 (0,024)
1990	0,346 (0,005)	0,329 (0,005)	0,377 (0,026)	0,468 (0,016)

* Standardavvik i parentes.

Tabell 5.3. Gjennomsnittlig realinntekt etter skatt* for grupper av ansatte, 1990-kroner**

	Ufaglærte arbeidere	Faglærte arbeidere	Lavere funksjonærer	Høyere funksjonærer
1982	116 915 (947)	135 859 (1 489)	97 970 (1 082)	151 015 (1 490)
1985	132 898 (1 963)	141 013 (2 381)	101 804 (1 484)	166 054 (2 614)
1986	132 981 (1 393)	146 005 (2 163)	102 731 (1 160)	168 501 (1 875)
1987	132 625 (1 658)	152 587 (2 443)	108 378 (1 526)	171 301 (2 986)
1988	131 833 (1 608)	150 431 (2 725)	109 554 (1 489)	171 548 (2 332)
1989	130 260 (1 858)	151 134 (2 874)	111 968 (2 499)	174 102 (4 920)
1990	133 636 (1 680)	153 610 (2 276)	107 921 (1 253)	173 144 (2 496)
Gjennomsnittlig årlig vekst. Prosent	1,7	1,6	1,2	1,7

* Standardavvik i parentes.

** Omregning til 1990-kroner, se tabell 3.1.

Tabell 5.4. A-ulikhet* i fordelinger av inntekt etter skatt for grupper av ansatte

	Ufaglærte arbeidere	Faglærte arbeidere	Lavere funksjonærer	Høyere funksjonærer
1982	0,267 (0,005)	0,222 (0,008)	0,259 (0,005)	0,308 (0,006)
1985	0,288 (0,008)	0,247 (0,011)	0,263 (0,007)	0,308 (0,009)
1986	0,285 (0,006)	0,261 (0,010)	0,268 (0,005)	0,321 (0,006)
1987	0,285 (0,007)	0,244 (0,011)	0,269 (0,007)	0,321 (0,011)
1988	0,280 (0,007)	0,270 (0,012)	0,277 (0,007)	0,319 (0,008)
1989	0,279 (0,008)	0,257 (0,012)	0,288 (0,013)	0,337 (0,018)
1990	0,287 (0,008)	0,251 (0,010)	0,265 (0,006)	0,320 (0,009)

* Standardavvik i parentes.

5.2. Ulikhet i fordelingen av inntekt etter skatt blant yrkesaktive ektepar og ikke-gifte yrkesaktive

Tabell 5.5 og figur 5.2 viser at ektepar med én yrkesaktiv har hatt en litt sterkere vekst i realinntekt etter skatt fra 1973 til 1990 enn ektepar med to yrkesaktive og ikke-gifte yrkesaktive. Veksten fant sted fra 1973 til midt på 1980-tallet og har senere stoppet opp for alle gruppene.

Heller ikke ved denne inndelingen av den yrkesaktive befolkningen finner vi at ulikheten i fordelinger av inntekt etter skatt er en annen i 1990 enn i 1973, se tabell 5.6. Sammenlikner vi gruppene er inntektene minst ulikt fordelt blant ektepar med to yrkesaktive og mest skjevt fordelt blant ikke-gifte.

Tabell 5.7 viser utviklingen i realinntekt etter skatt for ektepar og ikke-gifte blant de 5 prosent fattigste og 5 prosent rikeste. Estimaten tyder på at realinntekt etter skatt har steget noe sterkere for de rikeste 5 prosent enn for de fattigste 5 prosent. I alle grupper er det derfor

en svak tendens til at de 5 prosent rikeste har økt avstanden til de 5 prosent fattigste. Men usikkerheten i anslagene gjør det nødvendig å advare mot å dra bastante konklusjoner. Vi minner om at heller ikke estimatene på A-ulikheten gir grunnlag for å hevde at ulikheten økte i denne perioden. Som mål for ulikhet er som nevnt A-koeffesienten spesielt følsom overfor alle endringer som berører de fattigste 20 prosent av den aktuelle fordelingen. Merk at forholdet mellom gjennomsnittsinntektene til de 5 prosent rikeste og de 5 prosent fattigste er i hele den aktuelle perioden minst blant ektepar med to yrkesaktive.

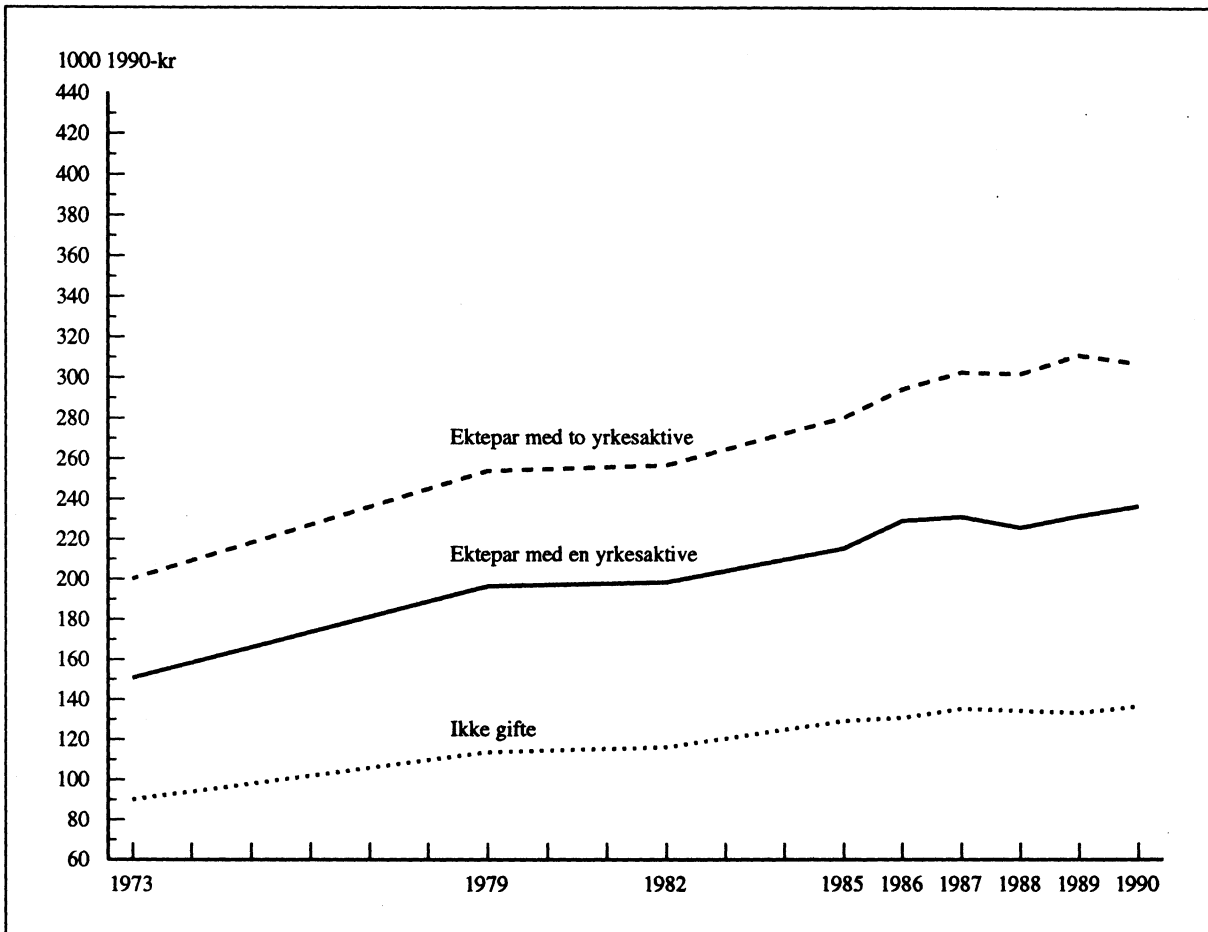
Tabell 5.5. Gjennomsnittlig realinntekt etter skatt* for yrkesaktive ektepar og ikke-gifte i årene 1973-1990, 1990-kroner**

	Ektepar med en yrkesaktiv	Ektepar med to yrkesaktive	Ikke-gifte yrkesaktive
1973	150 744 (1 623)	200 271 (2 300)	89 987 (1 083)
1979	196 617 (3 247)	253 991 (2 300)	113 667 (1 218)
1982	198 512 (3 654)	256 698 (2 165)	115 968 (1 082)
1985	215 199 (4 114)	280 191 (5 366)	129 224 (2 879)
1986	229 043 (3 572)	294 197 (2 658)	130 781 (1 596)
1987	230 951 (5 928)	302 615 (3 575)	135 255 (2 269)
1988	225 680 (4 016)	301 743 (3 301)	134 210 (1 921)
1989	231 356 (5 549)	311 106 (7 126)	133 163 (2 024)
1990	236 307 (4 665)	306 872 (3 256)	136 436 (1 562)
Gjennomsnittlig årlig vekst i prosent	2,7	2,5	2,5

* Standardavvik i parentes.

** For omregning til 1990-kroner, se tabell 3.1.

Figur 5.2. Gjennomsnittlig realinntekt etter skatt for yrkesaktive ektepar og ikke-gifte, 1973-1990

Tabell 5.6. A-ulikhet* i fordelinger av inntekt etter skatt for yrkesaktive ektepar og ikke-gifte, 1973-1990

	Ektepar med en yrkesaktiv	Ektepar med to yrkesaktive	Ikke-gifte yrkesaktive
1973	0,293 (0,007)	0,222 (0,007)	0,335 (0,005)
1979	0,284 (0,011)	0,207 (0,006)	0,315 (0,006)
1982	0,309 (0,022)	0,214 (0,006)	0,308 (0,005)
1985	0,268 (0,016)	0,217 (0,014)	0,331 (0,013)
1986	0,267 (0,010)	0,225 (0,006)	0,332 (0,006)
1987	0,283 (0,018)	0,229 (0,011)	0,331 (0,010)
1988	0,270 (0,011)	0,229 (0,007)	0,331 (0,008)
1989	0,290 (0,016)	0,255 (0,016)	0,324 (0,008)
1990	0,288 (0,015)	0,231 (0,007)	0,328 (0,006)

* Standardavvik i parentes.

Tabell 5.7. Gjennomsnittlig realinntekt etter skatt for nedre og øvre 5 prosent i fordelingene av realinntekt etter skatt for yrkesaktive ektepar og ikke gifte, 1990-kroner*

	Ektepar m/en yrkesaktiv		Ektepar m/to yrkesaktive		Ikke-gifte yrkesaktive	
	Nedre 5 %	Øvre 5 %	Nedre 5 %	Øvre 5 %	Nedre 5 %	Øvre 5 %
1973	61 976 (1 901)	352 639 (19 151)	110 961 (3 036)	374 936 (23 958)	34 777 (377)	202 030 (6 997)
1979	91 610 (2 606)	534 371 (55 199)	151 691 (3 019)	521 245 (30 650)	46 143 (587)	271 313 (17 481)
1982	78 755 (11 832)	563 735 (63 671)	153 045 (2 946)	540 189 (29 802)	47 091 (844)	267 118 (12 221)
1985	103 356 (10 177)	527 941 (46 608)	165 485 (4 679)	592 080 (84 545)	48 541 (749)	333 827 (45 608)
1986	116 778 (3 513)	588 328 (46 898)	170 293 (2 849)	612 391 (27 470)	50 214 (765)	314 538 (16 280)
1987	109 197 (6 562)	644 991 (95 716)	177 056 (7 951)	671 300 (42 651)	51 344 (1 029)	336 683 (33 080)
1988	110 941 (3 874)	545 616 (45 883)	174 471 (3 863)	660 062 (37 149)	49 177 (1 141)	320 320 (21 419)
1989	100 798 (7 478)	637 608 (78 097)	173 374 (3 378)	861 186 (121 777)	50 878 (1 281)	313 920 (23 053)
1990	107 741 (7 822)	643 680 (73 190)	176 724 (2 810)	713 568 (46 947)	50 279 (698)	325 382 (18 811)
Forholdet mellom øvre og nedre 5 %						
1973	5,7		3,4		5,8	
1979	5,8		3,4		5,9	
1982	7,2		3,5		5,7	
1985	5,1		3,6		6,9	
1986	5,0		3,6		6,3	
1987	5,9		3,8		6,6	
1988	4,9		3,8		6,5	
1989	6,3		5,0		6,2	
1990	6,0		4,0		6,5	

* For omregning til 1990-kroner, se tabell 3.1.

5.3. Utviklingen i skatteandeler og skattenes omfordelende virkning

Det kan vises at dersom A-ulikheten i fordelingen av inntekter etter skatt er mindre enn A-ulikheten i fordelingen av samlet inntekt, har skattene en sterkere omfordelende virkning enn flat (proporsjonal) beskatning. Det kan videre vises at, gitt samlet inntekt, har skattene partielt sett en omfordelende effekt hvis, og bare hvis, ulikheten i fordelingen av

inntekt etter skatt er mindre enn ulikheten i fordelingen av inntekt før skatt (samlet inntekt).

Vi kan derfor bruke V definert ved

$$(5.1) \quad V = \frac{\text{A-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt}}{\text{A-ulikhet i fordeling av samlet inntekt}}$$

som mål for den betingede omfordelingsgraden av skattene når vi betinger mhp. samlet inntekt. V har tolkning som graden av omfordeling utover det som oppnås ved proporsjonal skatt. Gitt samlet inntekt, vil en proporsjonal skatt ikke ha noen omfordelende virkning. Forholdstallet V er følgelig lik 1 ved proporsjonale skatter, gitt samlet inntekt. Progressive skatter innebærer at $V < 1$ og regressive skatter gir $V > 1$. Ved progressive skatter stiger inntektstakernes skatteandel med samlet inntekt og ved regressive skatter synker skatteandelene.

Forutsetningen om gitte samlede inntekter er viktig. Dersom en ønsker å drøfte fordelingsvirkningene av en overgang fra f.eks. progressive til proporsjonale skatter, må en også ta hensyn til hvordan skatteendringene påvirker inntektene før skatt, den indirekte virkningen.

I tabell 5.8 viser vi utviklingen i skattenes omfordelende virkning, gitt samlet inntekt, dvs. forholdstallet V . Vi ser at for alle, bortsett fra for selvstendige i noen år, har skattene hatt en omfordelende virkning. I årene fra 1979 til 1986/87 har det vært en tendens til at skattene blant selvstendige har økt og ikke redusert ulikheten i fordelingen av inntekt, gitt samlet inntekt.

Ser vi hele perioden under ett er det en tendens til at skattenes omfordelende virkning er blitt redusert. Den faktiske utviklingen i fordelingen av inntekter før og etter skatt viser med andre ord en utvikling i retning mot de fordelinger en ville ha observert med proporsjonale skatter. Men selv om den omfordelende effekten av skattene er svekket i perioden 1973-1990 har skattene fortsatt en sterkere direkte omfordelende virkning enn flat beskatning. Merk at denne utviklingen ikke har ført til økt ulikhet i fordelingen av inntekt etter skatt, og henger sammen med utjevningen av inntekt før skatt på 1970-tallet.

Tabell 5.9 viser at skattenes andel av samlet inntekt har sunket noe blant ansatte og har hatt en svingende utvikling blant selvstendige. For disse siste sank skatteandelene ganske

kraftig fra 1973 til midt på 1980-tallet, men har siden steget noe. I 1990 er skatteandelene for de yrkesaktive gruppene, vist i tabell 5.9, praktisk talt like og rundt 25 prosent.

Basert på data fra 1988 drøfter Andersen et al. (1993) hvordan sammensetningen av husholdenes inntekt påvirker skattenes fordelingsvirkning, når det blir tatt hensyn til at de forskjellige inntektskomponentene blir beskattet ulikt.

Tabell 5.8. Skattenes omfordelende virkning; A-ulikheten i fordelinger av inntekt etter skatt i forhold til A-ulikheten i fordelinger av samlet inntekt

Yrkesaktive personer				
	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	0,916	0,921	0,918	0,934
1979	0,921	0,894	1,009	1,008
1982	0,948	0,921	1,032	1,036
1985	0,956	0,928	1,028	1,039
1986	0,954	0,935	1,022	1,017
1987	0,944	0,924	0,988	1,012
1988	0,933	0,919	0,968	0,996
1989	0,947	0,939	0,987	0,979
1990	0,940	0,932	0,969	0,991
Yrkesaktive ektepar og ikke-gifte				
		Ektepar med én yrkesaktive	Ektepar med to yrkesaktive	Ikke-gifte yrkesaktive
1973		0,880	0,867	0,905
1979		0,890	0,885	0,908
1982		0,953	0,919	0,925
1985		0,944	0,916	0,957
1986		0,914	0,930	0,951
1987		0,910	0,950	0,938
1988		0,871	0,912	0,938
1989		0,892	0,944	0,945
1990		0,909	0,920	0,948

Tabell 5.9. Skattenes andel av samlet inntekt for yrkesaktive personer, 1973-1990. Prosent

	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	30,5	29,8	31,6	36,3
1979	28,8	29,3	20,9	29,0
1982	27,1	27,7	19,3	25,2
1985	25,4	26,4	17,9	19,9
1986	26,2	26,7	19,9	24,5
1987	27,4	27,9	22,9	24,9
1988	27,6	28,0	23,7	26,5
1989	26,6	26,8	22,4	26,9
1990	26,3	26,5	23,6	25,3

5.4. Utviklingen i gjeldsrenter

Tabell 5.10 viser at andelen av den yrkesaktive befolkningen som har gjeldsrenter, har økt sterkt fra 1973 til 1990. Den sterke økningen skyldes i hovedsak en nesten dramatisk økning i antall ansatte med fradrag for gjeldsrenter i perioden 1973 til 1985.

Gjeldsrenteburden, uttrykt enten ved renteutgiftenes andel av samlet inntekt (tabell 5.11) eller av inntekt etter skatt (tabell 5.12) blant de som har gjeldsrenter, har økt kraftig for alle grupper fram til og med 1988. Sterkest har økningen vært blant ansatte. For disse har gjeldsrentene som andel av samlet inntekt, blitt mer enn 3,5 gang høyere i 1990 enn i 1973. Av tabell 5.12 ser vi at renteburdene utgjør i gjennomsnitt litt under en fjerdedel av inntekt etter skatt for ansatte i 1990.

Tabell 5.10. Andelen av yrkesaktive personer med fradrag for gjeldsrenter, 1973-1990. Prosent

	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	51,0	46,9	78,2	80,8
1979	62,7	60,9	70,6	80,3
1982	68,0	66,8	72,1	82,7
1985	75,1	74,2	79,6	86,8
1986	76,8	75,7	82,1	87,0
1987	78,7	77,7	86,8	86,7
1988	78,0	77,5	80,1	83,2
1989	78,3	77,4	86,7	86,1
1990	77,5	76,5	82,5	90,3

Tabell 5.11. Gjeldsrenter i prosent av samlet inntekt blant de som har gjeldsrenter, 1973-1990

	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	6,8	4,7	11,2	15,7
1979	8,2	7,0	11,4	14,0
1982	10,7	8,9	13,6	22,8
1985	13,9	12,6	18,7	23,5
1986	15,8	14,5	18,5	24,6
1987	16,8	15,6	17,0	25,7
1988	18,8	17,5	21,8	29,4
1989	18,4	17,7	17,1	25,0
1990	18,0	17,2	16,9	25,4

Tabell 5.12. Gjeldsrenter i prosent av inntekt etter skatt blant de som har gjeldsrenter, 1985-1990

	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1985	18,5	17,0	22,6	29,0
1986	21,3	19,8	22,8	32,4
1987	23,0	21,6	27,0	33,9
1988	25,9	24,2	28,3	39,1
1989	24,9	24,1	22,0	33,4
1990	24,3	23,4	21,9	33,6

5.5. Ulikheten i fordelinger av brutto- og disponible inntekter

Vi har foran argumentert for et bruttoinntekts- og derfor disponibelt inntektsbegrep som ikke trekker fra gjeldsrenter. I dette kapitlet baserer vi oss på inntektsbegreper der gjeldsrentene er trukket fra. Disse inntektsbegrepene er i samsvar med standard-definisjonene i offentlig statistikk og vi bruker derfor betegnelsene bruttoinntekt og disponibel inntekt.

Tabell 5.13 viser utviklingen fra 1985 til 1990 i gjeldsrenter, og i bruttoinntekter og disponible inntekter før og etter gjeldsrenter er trukket fra. Gjeldsrentene og inntektene er i 1990-kroner og tallene gir derfor anslag på realinntektsutviklingen. På grunn av de stigende gjeldsrenteandelene synker de realdisponible inntekter når gjeldsrenter er trukket fra for alle

grupper. Når skatt og gjeldsrenter trekkes fra bruttoinntektene har dermed alle grupper gradvis fått mindre å bruke på konsum og sparing på slutten av 1980-tallet.

Tabell 5.13. Gjeldsrenter og inntekter inklusive og eksklusive gjeldsrenter 1985-1990, 1990-kroner*

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	Årlig vekst pst.
Alle yrkesaktive							
Gjeldsrenter	29 663	34 776	37 885	42 424	41 269	40 123	6,2
Bruttoinntekter inkl. gjeldsrenter	213 599	220 187	225 763	225 267	224 140	223 507	0,9
Bruttoinntekter ekskl. gjeldsrenter	183 936	185 411	187 878	182 843	182 871	183 384	-0,1
Disponibel inntekt inkl. gjeldsrenter	160 140	163 180	164 396	163 583	165 492	165 363	0,6
Disponibel inntekt ekskl. gjeldsrenter	130 477	128 404	126 511	121 159	124 223	125 240	-0,8
Ansatte							
Gjeldsrenter	25 827	30 588	33 453	38 037	38 012	37 144	7,5
Bruttoinntekter inkl. gjeldsrenter	205 404	210 965	214 766	217 676	214 679	215 843	1,0
Bruttoinntekter ekskl. gjeldsrenter	179 577	180 377	181 313	179 603	176 667	178 699	-0,1
Disponibel inntekt inkl. gjeldsrenter	151 627	154 703	154 973	156 903	157 714	158 930	1,0
Disponibel inntekt ekskl. gjeldsrenter	125 800	124 115	121 520	118 866	119 702	121 786	-0,6
Selvstendige i primærnæringene							
Gjeldsrenter	44 239	44 355	41 639	50 774	44 440	40 915	-1,6
Bruttoinntekter inkl. gjeldsrenter	237 105	240 212	244 889	233 085	259 216	242 356	0,4
Bruttoinntekter ekskl. gjeldsrenter	192 866	195 857	203 250	182 311	214 776	201 441	0,9
Disponibel inntekt inkl. gjeldsrenter	196 008	194 735	189 706	179 680	202 070	186 547	-1,0
Disponibel inntekt ekskl. gjeldsrenter	151 769	150 380	148 067	128 906	157 630	145 632	-0,8
Selvstendige ellers							
Gjeldsrenter	74 230	79 300	88 720	93 800	81 157	80 011	1,5
Bruttoinntekter inkl. gjeldsrenter	315 930	319 009	346 405	317 988	323 997	314 373	-0,1
Bruttoinntekter ekskl. gjeldsrenter	241 700	239 709	257 685	224 188	242 840	234 436	-0,6
Disponibel inntekt inkl. gjeldsrenter	255 771	244 709	262 438	239 865	242 797	238 153	-1,4
Disponibel inntekt ekskl. gjeldsrenter	181 541	165 211	173 718	146 065	161 640	158 142	-2,7

* For omregning til 1990-kr, se tabell 3.1.

Tabellene 5.14 og 5.15 viser A-ulikheter i fordelinger av brutto- og disponible inntekter, inklusive og eksklusive gjeldsrenter. I alle beregningene har vi selvsagt tatt hensyn til virkningen av gjeldsrentefradraget på skattene og dermed på den disponible inntekten. En ville vente at fordelingen av inntekter inklusive gjeldsrenter er mer ulikt fordelt enn inntekter eksklusive gjeldsrenter. Årsaken er at fradragetsretten for gjeldsrenter i inntektsskatten gir lavere marginale renter etter skatt jo høyere inntekten er. Personer og husholdninger med de høyeste inntektene ville av den grunn ha et sterkere motiv til å pådra seg gjeldsrenter enn de med de laveste inntektene. Rentesubsidier via beskatningen er likevel bare en av mange grunner til å pådra seg gjeldsrenter, og en kan ikke se bort fra at de øvrige årsakene (lånepptak når en er ung og derfor har lavere inntekter enn gjennomsnittet i befolkningen) kan motvirke tendensen til mer ulikt fordelte inntekter inklusive enn eksklusive gjeldsrenter.

Tabellene 5.14 og 5.15 viser først og fremst at ulikheten i fordelinger av inntekt fra 1985 til 1990 er praktisk talt lik enten en ser på inntekter inklusive eller eksklusive gjeldsrenter. Det er en viss svak tendens til at inntektene inklusive gjeldsrenter er mer ulikt fordelte blant ansatte, alle yrkesaktive og ikke-gifte enn inntektene eksklusive gjeldsrenter. Tendensen er svært svak og gjør seg gjeldende i 1985 og de nærmeste to årene deretter. For selvstendig næringsdrivende og yrkesaktive ektepar er det en motsatt tendens. Igjen er tendensen svak og en skal være forsiktig med å trekke for bastante konklusjoner.

Tabell 5.14. A-ulikheter* i fordelinger av brutto- og disponible inntekter for yrkesaktive personer før** og etter at gjeldsrenter er trukket fra, 1985-1990

	Alle yrkesaktive		Ansatte		Selvstendige i primærnæringen		Selvstendige i andre næringer	
	Bruttoinntekt	Disponibel	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt
Inklusive gjeldsrenter**								
1985	0,364 (0,007)	0,348 (0,007)	0,347 (0,007)	0,322 (0,005)	0,396 (0,019)	0,407 (0,021)	0,512 (0,038)	0,532 (0,043)
1986	0,372 (0,004)	0,355 (0,004)	0,354 (0,005)	0,331 (0,004)	0,412 (0,013)	0,421 (0,014)	0,472 (0,014)	0,480 (0,016)
1987	0,374 (0,005)	0,353 (0,006)	0,355 (0,005)	0,328 (0,005)	0,401 (0,017)	0,396 (0,021)	0,470 (0,021)	0,476 (0,024)
1988	0,373 (0,005)	0,348 (0,005)	0,358 (0,005)	0,329 (0,004)	0,402 (0,020)	0,389 (0,020)	0,459 (0,018)	0,457 (0,018)
1989	0,379 (0,008)	0,359 (0,008)	0,360 (0,009)	0,338 (0,009)	0,456 (0,035)	0,450 (0,035)	0,471 (0,020)	0,461 (0,024)
1990	0,368 (0,005)	0,346 (0,005)	0,353 (0,004)	0,329 (0,005)	0,389 (0,030)	0,377 (0,026)	0,472 (0,015)	0,468 (0,016)
Eksklusive gjeldsrenter								
1985	0,356 (0,008)	0,323 (0,008)	0,334 (0,007)	0,294 (0,005)	0,406 (0,018)	0,401 (0,019)	0,552 (0,044)	0,569 (0,054)
1986	0,370 (0,006)	0,338 (0,007)	0,345 (0,005)	0,306 (0,007)	0,470 (0,030)	0,476 (0,036)	0,523 (0,027)	0,522 (0,036)
1987	0,371 (0,006)	0,337 (0,007)	0,351 (0,005)	0,313 (0,006)	0,468 (0,034)	0,461 (0,042)	0,483 (0,023)	0,463 (0,028)
1988	0,382 (0,007)	0,343 (0,008)	0,352 (0,005)	0,307 (0,005)	0,458 (0,026)	0,428 (0,029)	0,589 (0,042)	0,606 (0,058)
1989	0,392 (0,011)	0,360 (0,013)	0,367 (0,011)	0,331 (0,012)	0,472 (0,040)	0,453 (0,037)	0,554 (0,048)	0,551 (0,068)
1990	0,367 (0,005)	0,330 (0,005)	0,349 (0,005)	0,308 (0,005)	0,407 (0,005)	0,375 (0,032)	0,532 (0,018)	0,528 (0,022)

* Standardavvik i parentes. ** Se tabellene 4.2 og 5.2

Tabell 5.15. A-ulikheter* i fordelinger av brutto- og disponible inntekter for yrkesaktive ektepar og ikke-gift før** og etter at gjeldsrenter er trukket fra, 1985-1990

	Ektepar med 1 yrkesaktiv		Ektepar med 2 yrkesaktive		Ikke-gifte	
	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt	Brutto inntekt	Disponibel inntekt	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt
Inklusive gjeldsrenter**						
1985	0,284 (0,016)	0,268 (0,016)	0,237 (0,013)	0,217 (0,014)	0,346 (0,012)	0,331 (0,013)
1986	0,292 (0,009)	0,267 (0,010)	0,242 (0,005)	0,225 (0,006)	0,349 (0,006)	0,332 (0,006)
1987	0,311 (0,016)	0,283 (0,018)	0,241 (0,007)	0,229 (0,011)	0,353 (0,009)	0,331 (0,010)
1988	0,310 (0,013)	0,270 (0,011)	0,251 (0,007)	0,229 (0,007)	0,353 (0,010)	0,331 (0,008)
1989	0,325 (0,015)	0,290 (0,016)	0,270 (0,015)	0,255 (0,016)	0,343 (0,010)	0,324 (0,008)
1990	0,317 (0,013)	0,288 (0,015)	0,251 (0,006)	0,231 (0,007)	0,346 (0,006)	0,328 (0,006)
Eksklusive gjeldsrenter						
1985	0,301 (0,019)	0,270 (0,019)	0,253 (0,013)	0,219 (0,013)	0,333 (0,011)	0,305 (0,012)
1986	0,323 (0,012)	0,287 (0,014)	0,266 (0,009)	0,236 (0,011)	0,343 (0,007)	0,312 (0,007)
1987	0,346 (0,023)	0,307 (0,028)	0,267 (0,007)	0,261 (0,023)	0,356 (0,011)	0,323 (0,012)
1988	0,400 (0,032)	0,367 (0,042)	0,280 (0,008)	0,246 (0,009)	0,366 (0,012)	0,333 (0,014)
1989	0,386 (0,029)	0,351 (0,037)	0,303 (0,017)	0,278 (0,019)	0,362 (0,011)	0,329 (0,010)
1990	0,355 (0,019)	0,319 (0,025)	0,276 (0,007)	0,244 (0,008)	0,347 (0,007)	0,316 (0,008)

* Standardavvik i parentes

** Se tabellene 4.8 og 5.6

6. Samlet inntekt og inntekt etter skatt i hele befolkningen; yrkesaktive såvel som ikke-yrkesaktive

6.1. Utvalgene

I dette kapitlet ser vi på inntektene i hele befolkningen. I motsetning til i kapitlene foran tar vi derfor også med den ikke-yrkesaktive delen av befolkningen. Utgangspunktet for de data vi har benyttet, er inntektene til personer 17 år og eldre fra inntekts- og formuesundersøkelsene. Vi har delt befolkningen inn i 2 grupper av enslige og 5 grupper av ektepar:

Gruppe 1: Enslige 20-66 år

Gruppe 2: Enslige 67 år og eldre

Foruten alder er kravene for å havne i disse to gruppene at sivilstatus er forskjellig fra gift og at hverken samlet inntekt eller inntekt etter skatt er negativ.

Gruppe 3: Ektepar uten barn (0-16 år) i husholdningen.

Gruppe 4: Ektepar med ett barn (0-16 år) i husholdningen

Gruppe 5: Ektepar med to barn (0-16 år) i husholdningen

Gruppe 6: Ektepar med tre eller flere barn (0-16 år) i husholdningen.

Kravene for å havne i en av disse gruppene er - foruten barnekravet - at begge ektefellene er gifte med hverandre og har samme familienummer, at den eldste ektefellen er i alderen 20-66 år og at minst en av ektefellene har en inntekt etter skatt som ikke er negativ.

Gruppe 7: Ektepar med minst en ektefelle som er 67 år eller eldre.

Foruten alderskravet krever vi at inntekt etter skatt skal være ikke-negativ.

Oppdelingen er ikke overlappende. Noen faller utenfor alle grupper. Dette kan enten skyldes alder (under 20 år) eller kravet til ikke-negativ inntekt (noen få).

Perioden vi ser på i dette kapitlet er årene 1984 til 1990 og dekker derfor det såkalte "fri-sleppet" i norsk økonomi (1984-1986) og år med tilbakegang og økende arbeidsledighet (1988-1990). Arbeidsledige, men arbeidssøkende, inngår som del av den yrkesaktive befolkningen. En inntektsutvikling som dekker utviklingen i inntektene for denne gruppen, er med i kapitlene foran. Nytt i dette kapitlet er at vi trekker inn inntektene til de som er utenfor arbeidsstyrken, dvs. hjemmeværende med og uten trygd, pensjonister og studenter.

Utvalgenes størrelse for de 7 gruppene i årene 1984-1990 er vist i tabell 6.1. Vi merker oss at antall observasjoner varierer en god del og at antall observerte ektepar med 3 eller flere barn er relativt få.

Tabell 6.1. Antall observasjoner i de ulike utvalgene.

	Enslige, 20-66 år	Enslige, 67 år og eldre	Ektepar uten barn	Ektepar med 1 barn	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 3 eller flere barn	Ektepar hvor minst en ektefelle er 67 år eller eldre
1984	1 298	457	466	275	289	109	256
1985	1 376	437	488	266	310	120	290
1986	2 706	499	1 213	656	665	268	546
1987	1 935	421	763	441	432	173	363
1988	1 759	388	786	433	442	163	387
1989	2 212	341	702	357	352	135	339
1990	3 424	693	1 408	708	651	275	704

6.2. Inntektsutviklingen 1984-1990

Anslagene på midlere inntekter i tabell 6.2 viser at alle gruppene har hatt en vekst i såvel samlet inntekt som inntekt etter skatt fra 1984 til 1990. Sterkest har veksten i samlet realinntekt vært for enslige pensjonister og pensjonist-ektepar. En viktig indikasjon på hvorfor, finner en i tabellene 6.7.1 - 6.7.7 som viser at pensjonister har en klart høyere andel kapitalinntekter enn andre. Den relativt sterke oppgangen i pensjonistenes samlet realinntekt kan derfor henge sammen med økte realrenter. Veksten i realinntekt etter skatt har vært mer lik mellom gruppene, men med noe sterkere vekst for ektepar uten og med 1 barn samt enslige eldre, enn for de øvrige gruppene.

Tar en hensyn til usikkerheten har alle gruppene hatt en utsagnskraftig økning i nivået på realinntekt etter skatt fra 1984 til 1990, bortsett fra for gruppene ektepar med 2 barn og med 3 eller flere barn. For disse to gruppene kan en ikke utelukke at realinntektene har stått stille i perioden.

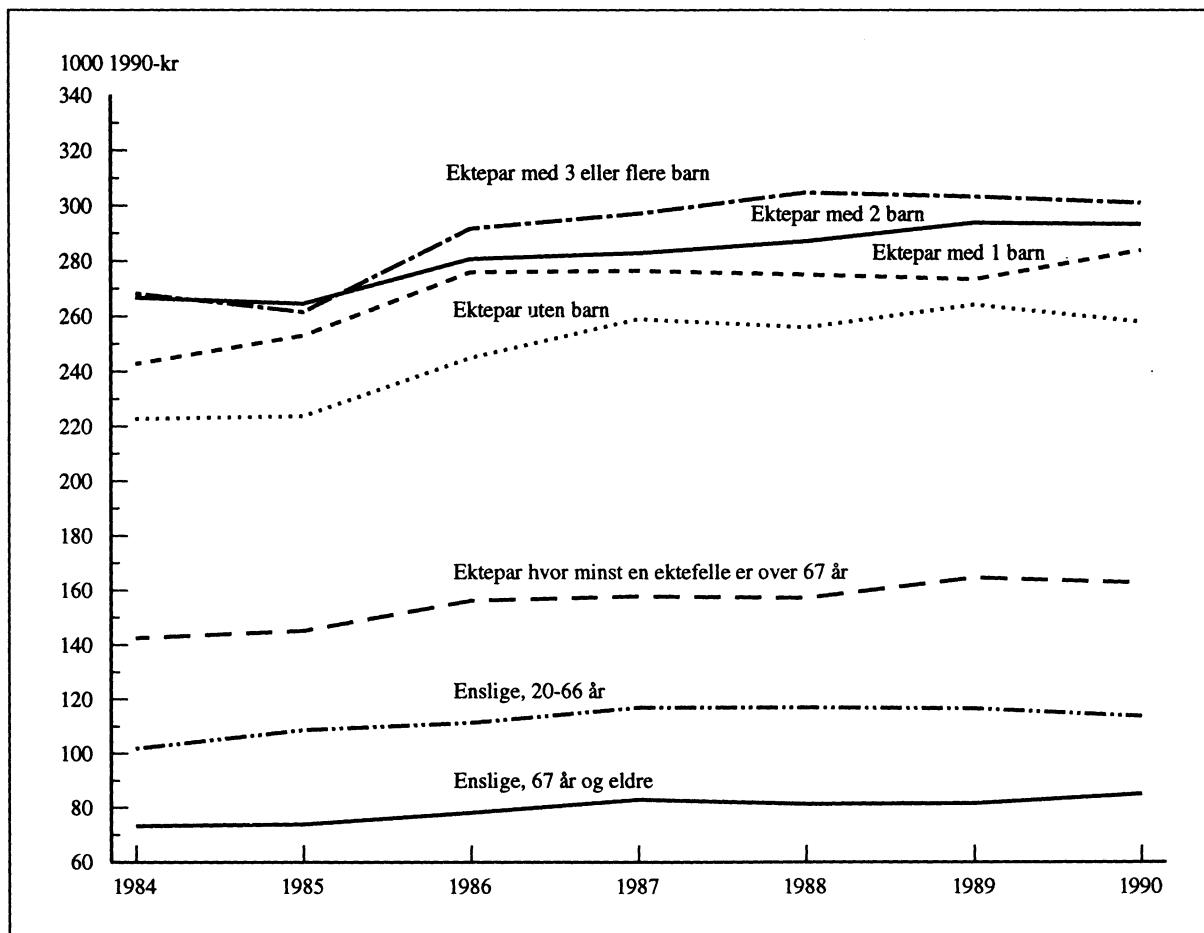
Tar en hensyn til usikkerheten kan en heller ikke utelukke at inntektsnivåene er like for enkelte av gruppene. Dette gjelder forholdet mellom ektepar med 1 barn og uten barn i 1984, og mellom ektepar med 1 til 3 eller flere barn i nesten hele perioden.

Tabell 6.2. Utviklingen i samlet realinntekt* og realinntekt etter skatt** i ulike grupper av befolkningen, 1984-1990. 1990-kr.

År	Enslige, 20-66 år		Enslige, 67 år og eldre		Ektepar uten barn		Ektepar med 1 barn		Ektepar med 2 barn		Ektepar med 3 eller flere barn		Ektepar hvor minst en ektefelle er 67 år eller eldre	
	Samlet realinntekt	Realinntekt etter skatt	Samlet realinntekt	Realinntekt etter skatt	Samlet realinntekt	Realinntekt etter skatt	Samlet realinntekt	Realinntekt etter skatt	Samlet realinntekt	Realinntekt etter skatt	Samlet realinntekt	Realinntekt etter skatt	Samlet realinntekt	Realinntekt etter skatt
1984	132 492 (2 647)	101 784 (2 040)	80 406 (2 258)	73 202 (1 773)	302 968 (9 551)	222 633 (6 670)	319 449 (8 203)	242 691 (6 351)	343 423 (10 356)	266 644 (8 917)	340 110 (14 268)	268 120 (12 012)	168 004 (6 169)	142 437 (4 256)
1985	141 806 (3 141)	108 609 (2 411)	82 263 (2 663)	73 848 (1 625)	302 449 (5 626)	223 577 (3 820)	332 566 (8 497)	252 971 (6 231)	343 835 (12 591)	264 509 (10 006)	340 201 (23 235)	261 447 (4 514)	173 401 (5 549)	145 107 (3 436)
1986	146 972 (2 095)	111 351 (1 499)	87 149 (2 304)	78 126 (1 508)	340 551 (4 735)	244 804 (3 175)	364 691 (7 136)	275 895 (5 508)	366 383 (5 871)	280 667 (4 367)	371 653 (10 174)	291 556 (7 659)	194 255 (4 500)	156 097 (2 713)
1987	156 283 (2 580)	116 811 (1 809)	94 972 (5 483)	83 000 (4 035)	364 878 (8 178)	258 898 (5 928)	374 512 (7 919)	276 429 (5 929)	378 333 (7 537)	282 785 (5 224)	387 765 (15 786)	297 046 (12 628)	196 712 (5 395)	157 669 (3 187)
1988	156 605 (2 679)	116 829 (1 839)	94 068 (2 564)	81 390 (1 522)	358 936 (6 472)	255 854 (4 166)	376 508 (9 193)	275 005 (5 526)	382 155 (7 963)	286 939 (5 318)	398 072 (14 742)	304 597 (10 840)	200 666 (6 309)	157 177 (3 046)
1989	147 009 (2 834)	116 633 (1 848)	94 906 (3 467)	81 601 (2 052)	361 757 (8 405)	264 091 (7 203)	372 909 (9 583)	273 293 (6 101)	388 338 (20 847)	293 739 (14 003)	390 583 (18 925)	303 128 (14 787)	212 110 (9 787)	164 589 (5 644)
1990	148 213 (1 874)	113 726 (1 312)	99 808 (3 366)	85 106 (2 219)	355 198 (4 957)	257 899 (3 553)	381 067 (8 606)	283 769 (6 639)	385 679 (7 417)	293 167 (5 501)	385 315 (14 226)	300 976 (11 918)	204 976 (4 829)	162 706 (2 813)
Årlig %-vis vekst	1.9	1.9	3.7	2.5	2.7	2.5	3.0	2.6	2.0	1.6	2.1	2.0	3.4	2.2

* For omregning til 1990-kr. se tabell 3.1, ** Standardavvik i parentes.

Figur 6.1. Realinntekt etter skatt, 1984-1990, 1990-kr

6.3. Gjeldsrenter og nettokapitalinntekter

Tabell 6.3 gir gjeldsrenter i prosent av samlet inntekt og viser at disse andelene økte ganske kraftig for alle grupper i perioden, bortsett fra for pensjonist-gruppene. De høye gjeldsrenteandelene fører til at netto-kapitalinntekter i prosent av samlet inntekt er negative i hele perioden for alle bortsett fra blant pensjonister. Enslige pensjonister og pensjonist-ektepar har tildels betydelige nettokapitalinntekter. Økte realrenter på slutten av 1980-tallet har også gjort at nettokapitalinntektene som andel av samlet inntekt, har økt for pensjonistene.

I tabell 6.5 har vi trukket fra reelle gjeldsrenter i såvel samlet inntekt som i inntekt etter skatt. Denne disponible inntekten er med andre ord basert på nettokapitalinntekter og ikke brutto som tabell 6.2. Inntekter etter skatt og gjeldsrenter kan brukes til konsum av varer og tjenester, samt sparing. Det er viktig å merke seg at for de som leier bolig, inngår boligkonsum i konsumet av varer og tjenester. For de som eier bolig er ikke dette tilfellet. En kan selvsagt beregne verdien av de boligjenestene som en eiet bolig gir. Selvom gjeldsrentene

ved boliglån ikke fanger opp verdien av bolig tjenestene fra egen bolig, er det viktig å være klar over den regnskapsmessige forskjellige behandlingen av bolig tjenestene som kommer av at noen leier og andre eier egen bolig. For mange utgjør renter på boliglån den største delen av gjeldsrentene.

Tabell 6.5 viser at de disponible realinntektene - etter fratrukk for gjeldsrenter - har utviklet seg svakt for alle grupper i årene 1984-1990, bortsett fra for pensjonistgruppene.

Tabell 6.3. Gjeldsrenter i prosent av samlet inntekt, 1984-1990.

	Enslige, 20-66 år	Enslige, 67 år og eldre	Ektepar uten barn	Ektepar med 1 barn	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 3 eller flere barn	Ektepar hvor minst en ektefelle er 67 år eller eldre
1984	6,9	1,2	8,8	11,9	15,2	13,8	3,9
1985	8,7	1,6	8,8	13,7	14,3	16,9	2,3
1986	11,0	2,1	10,0	16,2	17,6	17,6	2,8
1987	12,8	2,1	11,3	16,6	18,1	19,3	3,1
1988	14,2	1,8	13,3	17,5	20,5	21,1	3,5
1989	14,4	1,5	12,9	16,9	19,3	19,2	3,8
1990	13,7	1,5	12,6	16,8	18,3	19,7	3,7

Tabell 6.4. Nettokapitalinntekter* i prosent av samlet realinntekt, 1984-1990.

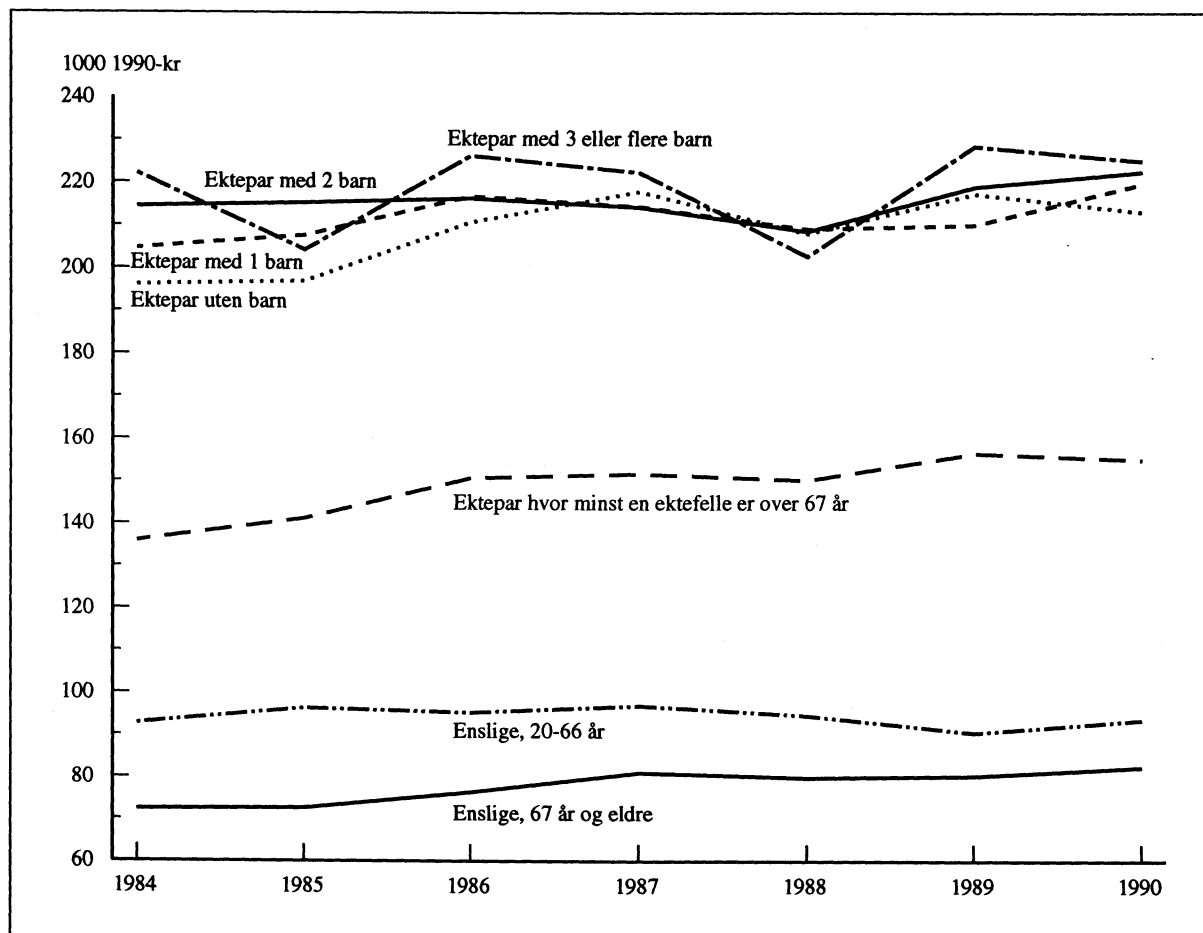
	Enslige, 20-66 år	Enslige, 67 år og eldre	Ektepar uten barn	Ektepar med 1 barn	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 3 eller flere barn	Ektepar hvor minst en ektefelle er 67 år eller eldre
1984	-3,2	10,0	-3,9	-8,4	-12,5	-11,0	8,6
1985	-4,4	11,7	-3,8	-10,0	-11,6	-9,3	8,1
1986	-6,3	10,7	-3,9	-12,4	-13,6	-13,3	11,5
1987	-7,2	12,4	-3,4	-11,8	-13,1	-13,5	8,9
1988	-9,0	13,5	-6,1	-12,3	-15,8	-13,1	11,2
1989	-9,2	15,1	-5,8	-12,2	-11,0	-14,4	13,8
1990	-9,4	16,5	-5,7	-12,6	-13,5	-13,8	10,5

* Kapitalinntekter minus gjeldsrenter og underskudd i borettslag.

Tabell 6.5. Disponible realinntekter, 1984-1990. 1990-kr.

	Enslige, 20-66 år	Enslige, 67 år og eldre	Ektepar uten barn	Ektepar med 1 barn	Ektepar med 2 barn	Ektepar med 3 eller flere barn	Ektepar hvor minst en ektefelle er 67 år eller eldre
1984	92 700	72 240	196 052	204 625	214 351	222 086	135 854
1985	96 250	72 500	196 816	207 552	215 207	204 133	141 071
1986	95 224	76 278	210 735	216 801	216 254	226 288	150 689
1987	96 810	81 006	217 936	214 383	214 288	222 364	151 627
1988	94 541	79 742	208 072	209 164	208 652	202 770	150 203
1989	90 464	80 216	217 405	210 140	218 977	228 454	156 482
1990	93 493	82 312	213 185	219 797	222 577	225 032	155 045
Årlig %vis vekst	0,1	2,2	1,4	1,2	0,6	0,2	2,2

Figur 6.2 Utviklingen i disponible realinntekter, 1984-1990, 1990-kr

6.4. Skatteandeler

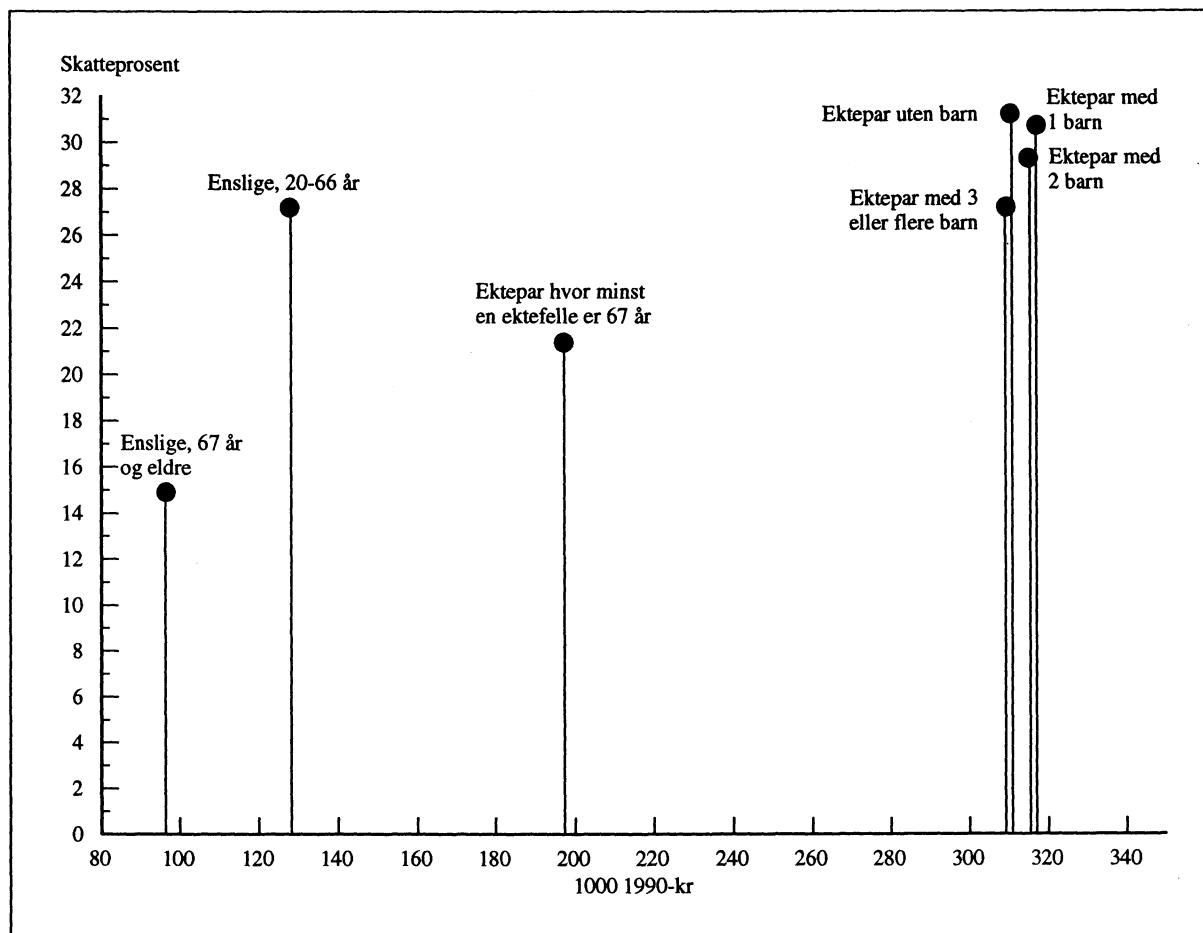
Tabell 6.6 viser at skattene som andel av samlet inntekt, har vært praktisk talt uendret i perioden 1984-1990, bortsett fra for pensjonistgruppene. For disse siste gruppene har skatteandelen økt en del, men fortsatt er som ventet skatteandelene i pensjonistgruppene lavere enn i de øvrige gruppene. Dels henger dette sammen med at inntektene i pensjonistgruppene er lavere enn i de andre gruppene og dels med spesielle fradrag for pensjonister i beregningen av skattbar inntekt.

Tabell 6.6. Skatter i prosent av samlet inntekt og av bruttoinntekt

	Enslige, 20-66 år		Enslige, 67 år og eldre		Ektepar uten barn		Ektepar med 1 barn		Ektepar med 2 barn		Ektepar med 3 eller flere barn		Ektepar hvor minst en ektefelle er 67 år eller eldre	
	Skatt i % av samlet inntekt	Skatt i % av bruttoinntekt	Skatt i % av samlet inntekt	Skatt i % av bruttoinntekt	Skatt i % av samlet inntekt	Skatt i % av bruttoinntekt	Skatt i % av samlet inntekt	Skatt i % av bruttoinntekt	Skatt i % av samlet inntekt	Skatt i % av bruttoinntekt	Skatt i % av samlet inntekt	Skatt i % av bruttoinntekt	Skatt i % av samlet inntekt	Skatt i % av bruttoinntekt
1984	23,2	24,9	9,0	9,1	26,5	29,1	24,0	27,2	22,3	26,3	21,2	24,6	15,2	15,8
1985	23,4	25,6	10,2	10,4	26,1	28,6	23,9	27,7	23,0	26,8	23,2	27,9	16,3	16,7
1986	24,2	27,2	10,4	10,2	28,1	31,2	24,3	29,0	23,4	28,3	21,6	26,2	19,2	19,8
1987	25,3	29,0	12,6	12,3	29,0	32,7	26,2	31,4	25,3	30,1	23,4	29,0	19,8	20,4
1988	25,4	29,6	13,5	13,8	28,7	33,1	27,0	32,7	24,9	31,3	23,5	29,8	21,7	20,9
1989	24,1	28,2	14,5	14,2	27,0	31,0	26,7	32,1	24,4	30,2	22,4	27,7	22,4	23,3
1990	23,3	27,2	14,7	14,9	27,3	31,2	25,5	30,7	24,0	29,3	21,9	27,2	20,6	21,4

Figur 6.3 Skatter i prosent av bruttoinntekter i 1990

6.5. Ulikhet og dekomponering av ulikhet i fordelinger av inntekt

Tabellene 6.7.1-6.7.7 viser

* A-ulikhet i fordeling av samlet inntekt

* Inntektsstrukturen i form av de andeler

lønnsinntekt,
næringsinntekt,
kapitalinntekt, og
overføringer

utgjør av samlet inntekt

* Bidragene til ulikhet i fordelingen av samlet inntekt fra disse fire inntektstypene

* Den prosentvise økningen i A-ulikheten i fordelinger av samlet inntekt når en av de fire inntektstypene øker med 1 % og de andre holdes fast

* A-ulikheten i fordelingen av inntekt etter skatt (før gjeldsrenter er trukket fra)

- * Skattenes omfordelende virkning uttrykt ved forholdet mellom A-ulikhet i fordelingen av inntekt etter skatt og samlet inntekt

Ulikhet i fordeling av samlet inntekt

Tar en hensyn til usikkerheten i anslagene på A-ulikheten kan en ikke forkaste hypotesen om at ulikheten har vært uendret for alle gruppene i perioden 1984-1990. En kan heller ikke forkaste en hypotese om at A-ulikheten er den samme i gruppene – med ett unntak. Samlet inntekt blant enslige mellom 20-66 år er skjevere fordelt i alle år enn i de 6 andre gruppene. I disse 6 gruppene er nivået på A-ulikheten i fordelingen av samlet inntekt på rundt 0,30-0,35. Dette er også nivået på A-ulikheten blant ektepar med én yrkesaktiv og blant enslige yrkesaktive (se tabell 4.8). Inntekten blant ektepar med to yrkesaktive er jevnere fordelt med en A-ulikhet på rundt 0,25 (se tabell 4.8).

Inntektsstrukturen

Med 3 unntak utgjør lønnsinntektene rundt 75 prosent av samlet inntekt. To av unntakene er de to pensjonistgruppene hvor lønnsinntektene er rundt 5 prosent for enslige eldre, og 15-20 prosent for ektepar med minst en ektefelle over 66 år. Det tredje unntaket er ektepar med 3 eller flere barn hvor lønnsinntektene utgjør rundt 65 prosent av de samlede inntektene. Denne siste gruppen har den høyeste næringsinntektsandelen på rundt 20 prosent (bortsett fra i ett år, 1985). I de øvrige gruppene er næringsinntektsandelen lavere og lavest er den blant enslige eldre. Kapitalinntektene utgjør litt over og under 5 prosent i alle gruppene, bortsett fra i pensjonistgruppene. Blant enslige eldre har kapitalinntektsandelen økt jamt fra vel 11 prosent i 1984 til 18 prosent i 1990. I gruppene ektepar med minst en ektefelle over 66 år ligger andelen på knappe 15 prosent med noen avvik fra dette nivået i enkelte år. For ektepar uten barn og med 1 til 2 barn utgjør overføringene rundt 5 prosent, noe høyere for ektepar uten barn og med 2 barn, og noe lavere for ektepar med 1 barn. For ektepar med 3 eller flere barn er overføringene vesentlig høyere og på om lag 10 prosent. Enslige mellom 20-66 år har en overføringsandel noe høyere enn dette i begynnelsen og slutten av perioden 1984-1990. Pensjonistgruppene får som ventet storparten av sine inntekter i form av overføringer.

Det er bare i én gruppe at det skjer betydelige endringer i inntektsstrukturen i denne perioden og det er blant eldre enslige. I denne gruppen øker kapitalinntektsandelen relativt mye på bekostning av spesielt overføringer og tildels lønnsinntekter. Denne endringen skyldes

i hovedsak økte realrenter på sparte midler. I denne pensjonistgruppen er det også en svak tendens til økte næringsinntekter.

Bidragene til ulikhet

Ulikhetsandelene viser at lønns- og næringsinntektene gir de viktigste bidragene til ulikhet, bortsett fra blant eldre enslige. For denne gruppen gir kapitalinntekter og overføringer størst bidrag til ulikhet. Negative tall for ulikhetsandelene betyr at vedkommende inntektstype totalt sett er inntektsutjevne. Vi ser at dette gjelder overføringer i hele perioden for alle ektepar bortsett fra for pensjonist-ektepar og for enslige mellom 20-66 i noen år.

Prosentvis endring i A-ulikheten av å øke de observerte inntektene til én inntektstype med 1 %

Effekten av denne prosentvise endringen er lik differansen mellom ulikhetsandelen og inntektsandelen for den aktuelle inntektskomponenten. Hvis differansen er positiv, vil en økning i middelinntekten til den betraktede inntektstypen øke ulikheten i fordelingen av samlet inntekt. For alle gruppene ser vi at en økning i overføringer reduserer A-ulikheten. Reduksjonen er tildels kraftig, spesielt i pensjonistgruppene. Vi ser f.eks. at økes overføringen til ektepar med minst en ektefelle over 66 år, vil A-ulikheten i 1990 gå ned med 30,5 prosent; dvs. fra 0,347 til 0,241. På den annen side vil en oppgang med 1 prosent i alle av de tre øvrige inntektskomponentene nøyaktig motsvare denne reduksjonen og gi en oppgang i A-ulikheten på 30,5 prosent. For ektepar med barn vil også en lik prosentvis økning i lønnsinntekt redusere A-ulikheten.

Årsaken til at f.eks. en økning i overføringene gir redusert A-ulikhet er at en da styrker den delen av inntektene som er mer likt fordelt enn totalinntektene.

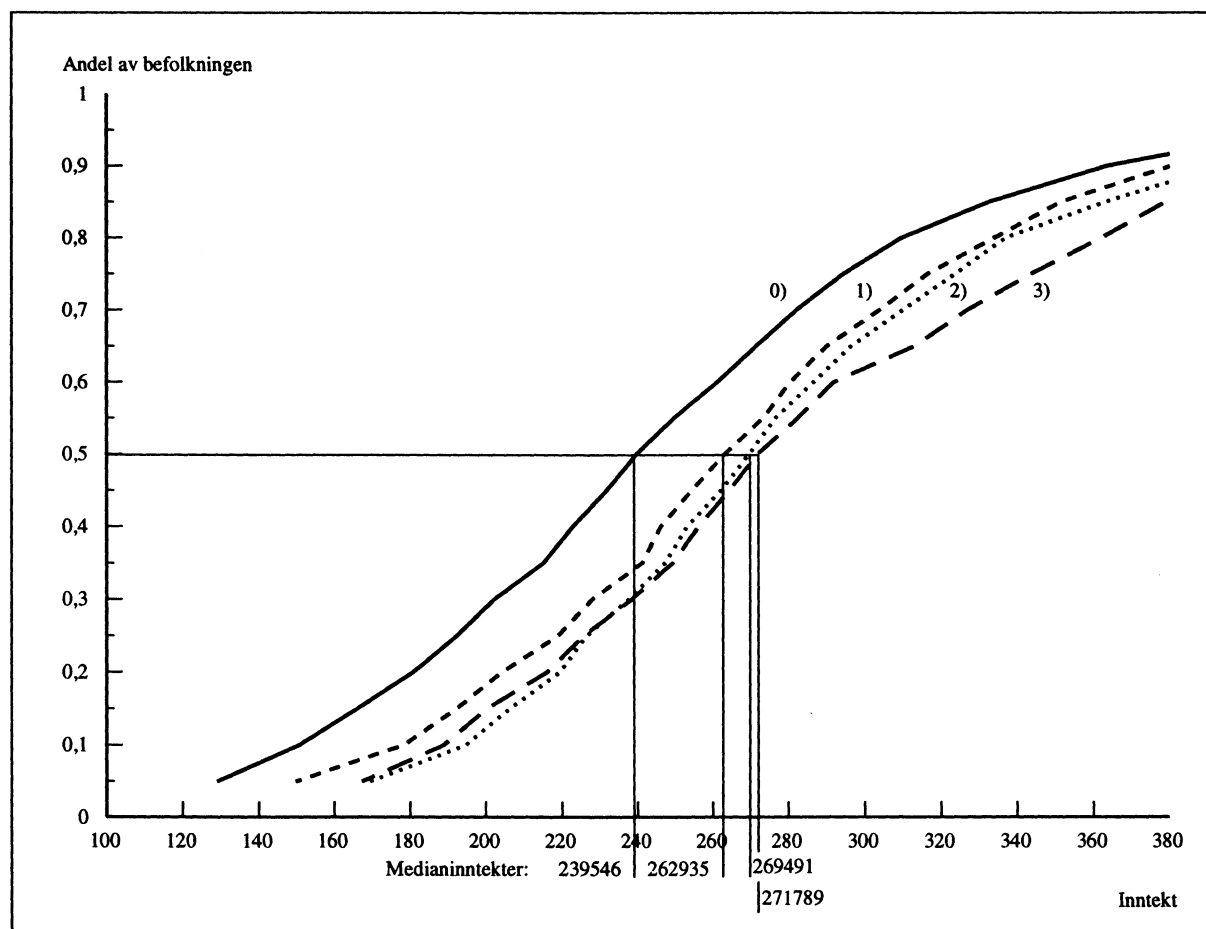
A-ulikheten i fordelingen av inntekt etter skatt

Tar en hensyn til usikkerheten i anslagene på A-ulikheten skjer det ingen utsagnskraftige endringer i ulikheten i fordelingen av inntekt etter skatt for noen grupper i denne perioden. Nivået på A-ulikheten er noe under 0,30 for alle gruppene, bortsett fra for enslige mellom 20 og 66 år hvor den er på rundt 0,45. I figur 6.4 viser vi den kumulative fordelingen for inntekt etter skatt for ektepar med og uten barn, og vi ser at fordelingene er svært like.

6.6. Skattenes omfordelende virkning

Det er en svak tendens til at inntektene etter skatt er noe jevnere fordelt enn inntektene før skatt. Skattereglenes direkte virkninger på fordelingen av inntekt etter skatt, gitt fordelingen av samlet inntekt, gir dermed en viss utjevning. Vi ser at den omfordelende effekten av skattene er størst blant eldre ektepar og minst blant ektepar med 3 eller flere barn og blant enslige i alderen 20-66 år. En vesentlig årsak til denne forskjellen er at ektepar med 3 eller flere barn får en større del av sine inntekter fra næringsvirksomhet enn de andre gruppene. På grunn av større adgang for fradrag og avskrivninger i beskatningen av næringsinntekt enn i beskatningen av lønnsinntekt, gir næringsinntekten utvidede muligheter til å påvirke størrelsen på skatten. Disse reglene svekker derfor omfordelingseffekten av skatten.

Figur 6.4 Kumulativ fordeling av inntekt etter skatt for ektepar, 1990. 0) Ektepar uten barn, 1) Ektepar med 1 barn, 2) Ektepar med 2 barn, 3) Ektepar med 3 barn eller flere

Tabell 6.7.1. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Enslige 20-66 år

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
A-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, A_B		0,484 (0,010)	0,497 (0,011)	0,489 (0,007)	0,481 (0,008)	0,481 (0,009)	0,500 (0,009)	0,492 (0,006)
Inntektsandeler, prosent	Lønnsinntekt	74,8	74,1	73,6	73,7	74,0	73,5	75,1
	Næringsinntekt	6,7	8,4	10,2	9,3	9,0	8,8	6,6
	Kapitalinntekt	3,7	4,3	4,7	5,6	5,2	5,2	4,3
	Overføringer	14,8	13,2	11,5	11,4	11,8	12,5	14,0
Ulikhetsandeler prosent	Lønnsinntekt	85,9	81,1	78,7	78,9	80,0	78,4	82,9
	Næringsinntekt	9,3	13,1	16,3	15,3	14,4	14,0	11,6
	Kapitalinntekt	4,1	4,9	5,3	7,0	6,0	6,3	4,4
	Overføringer	0,7	0,9	-0,3	-1,2	-0,4	1,3	1,1
Prosentvis økning i A_B av 1 % økning i inntektskomponent (k)	Lønnsinntekt (1)	11,1	7,0	5,1	5,2	6,0	4,9	7,8
	Næringsinntekt (2)	2,6	4,7	6,1	6,0	5,4	5,2	5,0
	Kapitalinntekt (3)	0,4	0,6	0,6	1,4	0,8	1,1	0,1
	Overføringer (4)	-14,1	-12,3	-11,8	-12,6	-12,2	-11,2	-12,9
A-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt A_D		0,450 (0,011)	0,465 (0,012)	0,453 (0,007)	0,442 (0,009)	0,446 (0,009)	0,467 (0,009)	0,459 (0,006)
Skattenes omfordelende virkning A_D/A_B		0,93	0,94	0,93	0,92	0,93	0,93	0,93

* Standardavvik i parentes.

Tabell 6.7.2. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Enslige 67 år og eldre

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
A-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, A_B		0,356 (0,018)	0,356 (0,020)	0,308 (0,015)	0,379 (0,034)	0,322 (0,014)	0,337 (0,021)	0,349 (0,020)
Inntektsandeler, prosent	Lønnsinntekt	6,3	4,0	5,5	4,3	5,6	5,1	3,0
	Næringsinntekt	1,4	1,9	1,3	5,1	2,6	2,7	3,1
	Kapitalinntekt	11,2	13,3	12,8	14,5	15,3	16,6	18,0
	Overføringer	81,1	80,8	80,4	76,1	76,5	75,6	75,9
Ulikhetsandeler prosent	Lønnsinntekt	15,4	10,0	16,5	9,3	15,0	13,2	7,1
	Næringsinntekt	3,3	5,2	3,1	13,1	7,6	5,7	8,2
	Kapitalinntekt	23,0	27,8	27,8	27,3	32,1	33,1	35,0
	Overføringer	58,3	57,0	52,6	50,3	45,3	48,0	49,7
Prosentvis økning i A_B av 1 % økning i inntektskomponent (k)	Lønnsinntekt (1)	9,1	6,0	11,0	5,0	9,4	8,1	4,1
	Næringsinntekt (2)	1,9	3,3	1,8	8,0	5,0	3,0	5,1
	Kapitalinntekt (3)	11,8	14,5	15,0	12,8	16,8	16,5	17,0
	Overføringer (4)	-22,8	-23,8	-27,8	-25,8	-31,2	-27,6	-26,2
A-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt A_D		0,309 (0,018)	0,300 (0,017)	0,246 (0,012)	0,314 (0,033)	0,247 (0,011)	0,260 (0,018)	0,272 (0,018)
Skattenes omfordelende virkning A_D/A_B		0,87	0,84	0,80	0,83	0,77	0,77	0,78

* Standardavvik i parentes.

Tabell 6.7.3. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar uten barn

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
A-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, A_B		0,373 (0,018)	0,318 (0,011)	0,327 (0,008)	0,354 (0,013)	0,326 (0,011)	0,336 (0,014)	0,343 (0,009)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	72,6	76,8	75,4	71,0	74,3	70,5	73,3
	Næringsinntekt	15,8	10,4	11,5	14,3	11,9	15,0	12,9
	Kapitalinntekt	4,9	5,0	6,1	7,9	7,2	7,1	6,9
	Overføringer	6,7	7,8	7,0	6,8	6,6	7,4	6,9
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	78,7	95,7	90,2	76,7	83,2	77,0	85,0
	Næringsinntekt	27,5	13,5	15,8	22,6	18,7	28,2	20,5
	Kapitalinntekt	5,1	4,6	6,6	10,6	8,4	7,3	8,2
	Overføringer	-11,3	-13,8	-12,6	-9,9	-10,3	-12,5	-13,7
Prosentvis økning i A_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	6,1	18,9	14,8	5,7	8,9	6,5	11,7
	Næringsinntekt (2)	11,7	3,1	4,3	8,3	6,8	13,2	7,6
	Kapitalinntekt (3)	0,2	-0,4	0,5	2,7	1,2	0,2	1,3
	Overføringer (4)	-18,0	-21,6	-19,6	-16,7	-16,9	-19,9	-20,6
A-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt A_D		0,336 (0,019)	0,285 (0,011)	0,287 (0,008)	0,328 (0,018)	0,292 (0,010)	0,316 (0,017)	0,311 (0,010)
Skattenes omfordelende virkning A_D/A_B		0,90	0,90	0,88	0,93	0,90	0,94	0,91

* Standardavvik i parentes.

Tabell 6.7.4. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar med 1 barn

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
A-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, A_B		0,314 (0,016)	0,315 (0,015)	0,310 (0,012)	0,296 (0,012)	0,326 (0,014)	0,335 (0,015)	0,335 (0,019)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	77,0	75,2	75,5	76,7	76,4	78,2	78,5
	Næringsinntekt	14,4	16,8	16,7	13,8	12,6	12,1	12,2
	Kapitalinntekt	3,5	3,7	3,8	4,8	5,2	4,7	4,2
	Overføringer	5,1	4,3	4,0	4,7	5,8	5,0	5,1
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	81,9	70,4	62,7	75,4	74,6	74,6	80,0
	Næringsinntekt	19,5	28,9	32,8	23,9	18,9	21,4	20,6
	Kapitalinntekt	3,7	5,8	5,5	7,1	7,5	7,0	5,6
	Overføringer	-5,1	-5,1	-1,0	-6,4	-1,0	-3,0	-6,2
Prosentvis økning i A_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	4,9	-4,8	-12,8	-1,3	-1,8	-3,6	1,5
	Næringsinntekt (2)	5,1	12,1	16,1	10,1	6,3	9,3	8,4
	Kapitalinntekt (3)	0,2	2,1	1,7	2,3	2,3	2,3	1,4
	Overføringer (4)	-10,2	-9,4	-5,0	-11,1	-6,8	-8,0	-11,3
A-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt A_D		0,289 (0,017)	0,289 (0,015)	0,292 (0,014)	0,265 (0,014)	0,287 (0,013)	0,298 (0,014)	0,311 (0,022)
Skattenes omfordelende virkning A_D/A_B		0,92	0,92	0,94	0,90	0,88	0,89	0,93

* Standardavvik i parentes.

Tabell 6.7.5. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar med 2 barn

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
A-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, A_B		0,326 (0,018)	0,300 (0,024)	0,292 (0,009)	0,290 (0,014)	0,301 (0,012)	0,334 (0,035)	0,296 (0,012)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	75,7	77,8	77,2	77,3	77,9	75,7	75,2
	Næringsinntekt	15,5	13,3	12,9	11,5	11,4	9,6	13,1
	Kapitalinntekt	2,7	2,7	4,0	5,0	4,7	8,3	4,8
	Overføringer	6,1	6,2	5,9	6,2	6,0	6,4	6,9
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	66,5	76,6	74,1	76,0	81,3	65,9	72,3
	Næringsinntekt	32,6	21,6	21,3	18,7	12,8	17,3	22,9
	Kapitalinntekt	3,4	3,6	5,8	7,2	7,3	18,1	7,7
	Overføringer	-2,5	-1,8	-1,2	-1,9	-1,4	-1,3	-2,9
Prosentvis økning i A_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	-9,2	-1,2	-3,1	-1,3	3,4	-9,8	-2,9
	Næringsinntekt (2)	17,1	8,3	8,4	7,2	1,4	7,7	9,8
	Kapitalinntekt (3)	0,7	0,9	1,8	2,2	2,6	9,8	2,9
	Overføringer (4)	-8,6	-8,0	-7,1	-8,1	-7,4	-7,7	-9,8
A-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt A_D		0,307 (0,021)	0,245 (0,026)	0,264 (0,010)	0,259 (0,015)	0,265 (0,012)	0,302 (0,034)	0,263 (0,013)
Skattenes omfordelende virkning A_D/A_B		0,94	0,92	0,91	0,89	0,88	0,90	0,89

* Standardavvik i parentes.

Tabell 6.7.6. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar med 3 eller flere barn

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
A-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, A_B		0,304 (0,023)	0,347 (0,050)	0,284 (0,014)	0,332 (0,030)	0,304 (0,019)	0,342 (0,029)	0,345 (0,025)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	65,7	72,1	68,9	65,5	64,6	63,2	63,4
	Næringsinntekt	21,7	10,1	17,6	20,0	17,4	23,3	18,7
	Kapitalinntekt	2,8	7,6	4,3	5,8	8,0	4,8	5,9
	Overføringer	9,8	10,2	9,2	8,7	10,0	8,7	12,1
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	61,1	67,2	63,9	58,1	68,9	56,2	56,1
	Næringsinntekt	40,4	19,5	30,0	32,8	14,4	41,1	36,7
	Kapitalinntekt	2,2	16,2	8,2	9,5	17,5	8,2	10,6
	Overføringer	-3,7	-2,9	-2,1	-0,4	-0,8	-5,5	-3,4
Prosentvis økning i A_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	-4,6	-4,9	-5,0	-7,4	4,3	-7,0	-7,3
	Næringsinntekt (2)	18,7	9,4	12,4	12,8	-3,0	17,8	18,0
	Kapitalinntekt (3)	-0,6	8,6	4,2	3,7	9,5	3,4	4,7
	Overføringer (4)	-13,5	-13,1	-11,6	-9,1	-10,8	-14,2	-15,4
A-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt A_D		0,289 (0,026)	0,326 (0,046)	0,260 (0,015)	0,317 (0,026)	0,270 (0,021)	0,314 (0,032)	0,315 (0,029)
Skattenes omfordelende virkning A_D/A_B		0,95	0,94	0,92	0,96	0,90	0,92	0,91

* Standardavvik i parentes.

Tabell 6.7.7. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar med minst en ektefelle 67 år eller eldre

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
A-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, A_B		0,342 (0,017)	0,341 (0,014)	0,341 (0,010)	0,349 (0,011)	0,356 (0,015)	0,379 (0,025)	0,347 (0,012)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	16,3	19,6	17,5	21,1	15,7	13,6	13,2
	Næringsinntekt	6,5	4,2	4,1	4,4	4,9	4,9	4,8
	Kapitalinntekt	12,5	10,4	14,3	12,0	14,7	17,6	14,2
	Overføringer	64,7	65,8	64,1	62,5	64,7	63,9	67,8
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	36,9	47,3	39,7	47,0	33,5	27,5	29,5
	Næringsinntekt	16,7	9,5	8,3	9,2	11,6	26,8	12,1
	Kapitalinntekt	22,1	15,6	23,2	16,5	23,1	22,6	21,1
	Overføringer	24,3	27,6	28,8	27,3	31,8	23,1	27,3
Prosentvis økning i A_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	20,6	27,7	22,2	25,9	17,8	13,9	16,3
	Næringsinntekt (2)	10,2	5,3	4,2	4,8	6,7	21,9	7,3
	Kapitalinntekt (3)	9,6	5,2	8,9	4,5	8,4	5,0	6,9
	Overføringer (4)	-40,4	-38,2	-35,3	-35,2	-32,9	-40,8	-30,5
A-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt A_D		0,279 (0,016)	0,268 (0,0106)	0,273 (0,011)	0,271 (0,009)	0,266 (0,008)	0,291 (0,023)	0,270 (0,010)
Skattenes omfordelende virkning A_D/A_B		0,82	0,79	0,80	0,78	0,75	0,77	0,78

* Standardavvik i parentes.

APPENDIX

Inntektsulikhet målt ved Gini-koeffisienten

I tabellene nedenfor har vi benyttet en nummerering som vil gjøre det lettere å finne fram til de tilsvarende tabellene for A-ulikheten. Tabell G4.2 svarer derfor til tabell 4.2, tabell G4.4 til tabell 4.4, osv.

Tabell G4.2. G-ulikhet* i fordelingen av samlet inntekt for yrkesaktive personer i perioden 1973-1990

	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	0,285 (0,004)	0,266 (0,003)	0,321 (0,017)	0,369 (0,017)
1979	0,277 (0,004)	0,253 (0,004)	0,341 (0,012)	0,366 (0,014)
1982	0,266 (0,006)	0,240 (0,003)	0,376 (0,055)	0,405 (0,029)
1985	0,264 (0,007)	0,246 (0,007)	0,292 (0,017)	0,408 (0,042)
1986	0,270 (0,004)	0,251 (0,003)	0,300 (0,013)	0,360 (0,015)
1987	0,273 (0,006)	0,253 (0,005)	0,291 (0,017)	0,365 (0,023)
1988	0,271 (0,005)	0,257 (0,005)	0,299 (0,020)	0,347 (0,019)
1989	0,281 (0,009)	0,261 (0,010)	0,358 (0,041)	0,364 (0,021)
1990	0,269 (0,005)	0,253 (0,005)	0,289 (0,034)	0,367 (0,016)

* Standardavvik i parentes.

Tabell G4.4. G-ulikhet i fordelinger av samlet inntekt blant ansatte

	Ufaglærte arbeidere	Faglærte arbeidere	Lavere funksjonærer	Høyere funksjonærer
1982	0,185 (0,004)	0,154 (0,006)	0,192 (0,005)	0,237 (0,005)
1985	0,195 (0,006)	0,165 (0,009)	0,191 (0,006)	0,247 (0,013)
1986	0,195 (0,005)	0,181 (0,008)	0,195 (0,005)	0,245 (0,006)
1987	0,198 (0,006)	0,180 (0,008)	0,198 (0,008)	0,250 (0,010)
1988	0,193 (0,006)	0,198 (0,011)	0,200 (0,006)	0,253 (0,008)
1989	0,191 (0,007)	0,187 (0,010)	0,207 (0,012)	0,268 (0,019)
1990	0,197 (0,007)	0,189 (0,010)	0,187 (0,006)	0,251 (0,008)

Tabell G4.5. Dekomponering av G-ulikheten i fordelinger av samlet inntekt med hensyn på lønns-, næring-, kapitalinntekt og overføringer, yrkesaktive totalt, 1973-1990

År	G-ulikhet	Inntektskomponent	Inntektsandel* μ_k/μ (prosent)	Ulikhetsandel* (prosent)	Interaksjonskoeffisient γ_k	Prosentvis endring i G-ulikheten av 1 prosent økning i inntektstype k**
1973	0,285 (0,004)	Lønnsinntekt	79,0	65,4	0,236	-13,6
		Næringsinntekt	14,4	26,3	0,521	11,9
		Kapitalinntekt	2,9	5,5	0,537	2,6
		Overføringer	3,7	2,9	0,220	-0,8
1979	0,277 (0,004)	Lønnsinntekt	78,2	59,5	0,210	-18,7
		Næringsinntekt	15,2	33,3	0,605	18,1
		Kapitalinntekt	3,1	5,7	0,506	2,6
		Overføringer	3,5	1,6	0,126	-1,9
1982	0,266 (0,006)	Lønnsinntekt	80,1	64,4	0,214	-15,7
		Næringsinntekt	12,9	27,9	0,577	15,0
		Kapitalinntekt	3,6	7,1	0,535	3,5
		Overføringer	3,5	0,6	0,047	-2,9
1985	0,264 (0,007)	Lønnsinntekt	79,9	66,3	0,219	-13,6
		Næringsinntekt	12,1	24,5	0,533	12,4
		Kapitalinntekt	4,3	8,1	0,505	3,8
		Overføringer	3,8	1,1	0,077	-2,7
1986	0,270 (0,004)	Lønnsinntekt	78,6	63,0	0,216	-15,6
		Næringsinntekt	13,3	27,8	0,565	14,5
		Kapitalinntekt	4,6	8,4	0,498	3,8
		Overføringer	3,5	0,8	0,063	-2,7
1987	0,273 (0,006)	Lønnsinntekt	77,3	58,9	0,208	-18,4
		Næringsinntekt	13,2	29,0	0,598	15,8
		Kapitalinntekt	5,6	11,1	0,544	5,5
		Overføringer	3,8	0,9	0,067	-2,9
1988	0,271 (0,005)	Lønnsinntekt	78,0	63,2	0,220	-14,8
		Næringsinntekt	12,1	23,9	0,535	11,8
		Kapitalinntekt	5,8	11,1	0,520	5,3
		Overføringer	4,1	1,9	0,123	-2,2
1989	0,281 (0,009)	Lønnsinntekt	76,6	58,0	0,212	-18,6
		Næringsinntekt	13,1	27,9	0,596	14,8
		Kapitalinntekt	6,4	13,6	0,596	7,2
		Overføringer	3,9	0,5	0,038	-3,4
1990	0,269 (0,005)	Lønnsinntekt	78,9	64,2	0,219	-14,7
		Næringsinntekt	12,0	25,2	0,565	13,2
		Kapitalinntekt	5,2	10,0	0,522	4,8
		Overføringer	4,0	0,6	0,041	-3,4

* Summen av andelene for hvert år er lik 100.

** Summen av tallene for hvert år er lik 0 siden en prosentvis lik økning i alle inntektene ikke endrer ulikhetene i fordelingen av totalinntektene. Tallene i denne kolonnen er lik differansen mellom ulikhetsandeler og inntektsandeler.

Tabell G4.6. Dekomponering av G-ulikheten i fordelinger av samlet inntekt med hensyn på lønns-, nærings-, kapitalinntekt og overføringer for ansatte, selvstendige i primærnæringene og andre selvstendige, 1973 og 1990

	G- ulikhet	Inntekts- komponent	Inntekts- andel, μ_k/μ (prosent)	Ulikhets- andel, (prosent)	Interaksjons- koeffisient γ_k	Prosentvis endring i G-ulikheten av 1 prosents økning i inn- teksttype k
Ansatte						
1973	0,266 (0,003)	Lønnsinntekt	93,6	90,6	0,258	-3,0
		Næringsinntekt	0,6	1,3	0,559	0,7
		Kapitalinntekt	2,4	5,0	0,542	2,6
		Overføringer	3,4	3,1	0,246	-0,3
1990	0,253 (0,005)	Lønnsinntekt	89,7	85,4	0,241	-4,3
		Næringsinntekt	1,5	4,5	0,739	3,0
		Kapitalinntekt	4,7	9,7	0,521	5,0
		Overføringer	4,0	0,5	0,028	-3,5
Selvstendige i primærnæringene						
1973	0,321 (0,017)	Lønnsinntekt	3,1	0,9	0,098	-2,2
		Næringsinntekt	82,3	86,0	0,336	3,7
		Kapitalinntekt	6,0	9,9	0,527	3,9
		Overføringer	8,6	3,2	0,119	-5,4
1990	0,289 (0,034)	Lønnsinntekt	5,5	3,5	0,184	-2,0
		Næringsinntekt	79,0	78,1	0,285	-0,9
		Kapitalinntekt	10,6	16,7	0,454	6,1
		Overføringer	4,9	1,8	0,104	-3,1
Selvstendige ellers						
1973	0,369 (0,017)	Lønnsinntekt	4,1	5,6	0,506	1,5
		Næringsinntekt	87,5	88,4	0,373	0,9
		Kapitalinntekt	4,9	4,9	0,367	0,0
		Overføringer	3,6	1,2	0,124	-2,4
1990	0,367 (0,016)	Lønnsinntekt	4,3	3,8	0,326	-0,5
		Næringsinntekt	85,8	86,8	0,371	1,0
		Kapitalinntekt	6,9	8,5	0,448	1,6
		Overføringer	2,9	0,9	0,114	-2,0

Tabell G4.8. G-ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt for yrkesaktive ektepar og ikke-gifte, 1973-1990

	Ektepar med en yrkesaktiv	Ektepar med to yrkesaktive	Ikke-gifte yrkesaktive
1973	0,239 (0,006)	0,180 (0,007)	0,265 (0,006)
1979	0,235 (0,009)	0,166 (0,005)	0,246 (0,006)
1982	0,229 (0,011)	0,167 (0,005)	0,233 (0,005)
1985	0,204 (0,014)	0,170 (0,013)	0,245 (0,013)
1986	0,214 (0,008)	0,174 (0,005)	0,248 (0,006)
1987	0,230 (0,016)	0,178 (0,006)	0,253 (0,010)
1988	0,229 (0,013)	0,184 (0,006)	0,251 (0,008)
1989	0,241 (0,014)	0,204 (0,016)	0,244 (0,010)
1990	0,232 (0,012)	0,185 (0,006)	0,244 (0,006)

* Standardavvik i parentes.

Tabell G4.10. Dekomponering av G-ulikheten i fordelingen av samlet inntekt for yrkesaktive ektepar, 1973 og 1990

		Ektepar med én yrkesaktiv				
		G-ulikhet	Inntektsandel (prosent)	Ulikhetsandel (prosent)	Interaksjonskoeffisient	Prosentvis endring i G-ulikheten av 1 % økning i inntektstype k
1973	Lønnsinntekt		68,3	58,7	0,206	-9,6
	Næringsinntekt	0,239	20,8	32,6	0,375	11,8
	Kapitalinntekt	(0,006)	3,5	6,1	0,414	2,6
	Overføringer		7,4	2,7	0,088	-4,7
1990	Lønnsinntekt		61,3	45,0	0,171	-16,3
	Næringsinntekt	0,232	13,7	28,6	0,487	14,9
	Kapitalinntekt	(0,012)	8,2	16,7	0,474	8,5
	Overføringer		16,9	9,7	0,134	-7,2
		Ektepar med to yrkesaktive				
1973	Lønnsinntekt		88,3	78,4	0,160	-9,9
	Næringsinntekt	0,180	7,7	16,8	0,392	9,1
	Kapitalinntekt	(0,007)	2,1	3,8	0,330	1,7
	Overføringer		2,0	0,9	0,084	-1,1
1990	Lønnsinntekt		78,3	61,7	0,146	-16,6
	Næringsinntekt	0,185	13,3	27,1	0,378	13,8
	Kapitalinntekt	(0,006)	5,1	10,8	0,390	5,7
	Overføringer		3,3	0,4	0,021	-2,9

Tabell G5.2. G-ulikhet* i fordelinger av inntekt etter skatt for yrkesaktive personer, 1973-1990

	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	0,256 (0,004)	0,241 (0,003)	0,287 (0,021)	0,344 (0,022)
1979	0,253 (0,005)	0,223 (0,005)	0,348 (0,015)	0,377 (0,018)
1982	0,252 (0,007)	0,218 (0,003)	0,395 (0,065)	0,428 (0,036)
1985	0,251 (0,008)	0,224 (0,005)	0,301 (0,019)	0,434 (0,049)
1986	0,257 (0,004)	0,233 (0,003)	0,312 (0,014)	0,370 (0,016)
1987	0,256 (0,006)	0,230 (0,005)	0,289 (0,021)	0,378 (0,026)
1988	0,250 (0,005)	0,231 (0,004)	0,286 (0,021)	0,349 (0,018)
1989	0,264 (0,009)	0,242 (0,010)	0,349 (0,039)	0,359 (0,024)
1990	0,251 (0,005)	0,232 (0,005)	0,279 (0,029)	0,365 (0,017)

* Standardavvik i parentes.

Tabell G5.4. G-ulikhet* i fordelinger av inntekt etter skatt for grupper av ansatte

	Ufaglærte arbeidere	Faglærte arbeidere	Lavere funksjonærer	Høyere funksjonærer
1982	0,172 (0,004)	0,142 (0,006)	0,175 (0,004)	0,213 (0,006)
1985	0,193 (0,007)	0,157 (0,008)	0,176 (0,005)	0,217 (0,008)
1986	0,191 (0,005)	0,170 (0,008)	0,183 (0,005)	0,224 (0,006)
1987	0,188 (0,005)	0,161 (0,008)	0,184 (0,007)	0,228 (0,011)
1988	0,183 (0,006)	0,175 (0,010)	0,190 (0,006)	0,226 (0,008)
1989	0,184 (0,007)	0,171 (0,010)	0,203 (0,014)	0,247 (0,019)
1990	0,189 (0,008)	0,169 (0,008)	0,181 (0,006)	0,230 (0,009)

* Standardavvik i parentes.

Tabell G5.6. G-ulikhet* i fordelinger av inntekt etter skatt for yrkesaktive ektepar og ikke-gifte, 1973-1990

	Ektepar med en yrkesaktiv	Ektepar med to yrkesaktive	Ikke-gifte yrkesaktive
1973	0,206 (0,006)	0,153 (0,006)	0,236 (0,005)
1979	0,208 (0,012)	0,147 (0,006)	0,221 (0,007)
1982	0,214 (0,014)	0,154 (0,006)	0,214 (0,005)
1985	0,189 (0,011)	0,156 (0,014)	0,235 (0,014)
1986	0,196 (0,010)	0,162 (0,005)	0,235 (0,006)
1987	0,208 (0,017)	0,164 (0,007)	0,235 (0,010)
1988	0,194 (0,010)	0,166 (0,006)	0,231 (0,008)
1989	0,210 (0,015)	0,194 (0,016)	0,227 (0,008)
1990	0,207 (0,013)	0,170 (0,007)	0,229 (0,006)

* Standardavvik i parentes.

Tabell G5.8. Skattenes omfordelende virkning; G-ulikheten i fordelinger av inntekt etter skatt i forhold til G-ulikheten i fordelinger av samlet inntekt

Yrkesaktive personer				
	Alle yrkesaktive	Ansatte	Selvstendige i primærnæringene	Selvstendige ellers
1973	0,898	0,906	0,894	0,932
1979	0,913	0,881	1,021	1,030
1982	0,947	0,908	1,051	1,057
1985	0,951	0,914	1,031	1,062
1986	0,953	0,926	1,037	1,028
1987	0,938	0,910	0,993	1,036
1988	0,920	0,901	0,959	1,003
1989	0,941	0,928	0,977	0,986
1990	0,933	0,917	0,965	0,997
Yrkesaktive ektepar og ikke gifte				
		Ektepar med én yrkesaktive	Ektepar med to yrkesaktive	Ikke gifte yrkesaktive
1973		0,862	0,850	0,891
1979		0,885	0,886	0,898
1982		0,934	0,922	0,918
1985		0,925	0,919	0,959
1986		0,917	0,934	0,948
1987		0,903	0,923	0,929
1988		0,845	0,902	0,921
1989		0,871	0,952	0,932
1990		0,890	0,918	0,940

Tabell G5.14. G-ulikheter* i fordelinger av bruttoinntekt og disponibel inntekt før** og etter at gjeldsrenter er trukket fra for yrkesaktive personer, 1985-1990

	Alle yrkesaktive		Ansatte		Selvstendige i primærnæringen		Selvstendige i andre næringer	
	Bruttoinntekt	Disponibel	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt
Inklusive gjeldsrenter**								
1985	0,264 (0,007)	0,251 (0,008)	0,246 (0,007)	0,224 (0,005)	0,292 (0,017)	0,301 (0,019)	0,408 (0,042)	0,434 (0,049)
1986	0,270 (0,004)	0,257 (0,004)	0,251 (0,003)	0,233 (0,003)	0,300 (0,013)	0,312 (0,014)	0,360 (0,015)	0,370 (0,016)
1987	0,273 (0,006)	0,256 (0,006)	0,253 (0,005)	0,230 (0,005)	0,291 (0,017)	0,289 (0,021)	0,365 (0,023)	0,378 (0,026)
1988	0,271 (0,005)	0,250 (0,005)	0,257 (0,005)	0,231 (0,004)	0,299 (0,020)	0,286 (0,021)	0,347 (0,019)	0,349 (0,018)
1989	0,281 (0,009)	0,264 (0,009)	0,261 (0,010)	0,242 (0,010)	0,358 (0,041)	0,349 (0,039)	0,364 (0,021)	0,359 (0,024)
1990	0,269 (0,005)	0,251 (0,005)	0,253 (0,005)	0,232 (0,005)	0,289 (0,034)	0,279 (0,029)	0,367 (0,016)	0,365 (0,017)
Eksklusive gjeldsrenter								
1985	0,251 (0,007)	0,223 (0,007)	0,234 (0,007)	0,197 (0,004)	0,297 (0,017)	0,295 (0,018)	0,417 (0,042)	0,438 (0,051)
1986	0,258 (0,004)	0,227 (0,004)	0,239 (0,003)	0,204 (0,003)	0,318 (0,016)	0,320 (0,018)	0,375 (0,018)	0,369 (0,021)
1987	0,264 (0,005)	0,230 (0,006)	0,247 (0,005)	0,209 (0,005)	0,322 (0,021)	0,309 (0,027)	0,362 (0,024)	0,352 (0,029)
1988	0,265 (0,005)	0,224 (0,004)	0,248 (0,005)	0,204 (0,003)	0,323 (0,019)	0,287 (0,018)	0,396 (0,025)	0,382 (0,028)
1989	0,279 (0,010)	0,245 (0,010)	0,258 (0,011)	0,222 (0,011)	0,370 (0,045)	0,351 (0,041)	0,397 (0,026)	0,381 (0,033)
1990	0,262 (0,005)	0,227 (0,005)	0,246 (0,004)	0,208 (0,005)	0,300 (0,037)	0,270 (0,032)	0,403 (0,017)	0,390 (0,019)

* Standardavvik i parentes. ** Se tabellene G4.2 og G5.2

Tabell G5.15. G-ulikheter* i fordelinger av bruttoinntekt og inntekt etter skatt før** og etter at gjeldsrenter er trukket fra for yrkesaktive ektepar og ikke-gifte, 1985-1990

	Ektepar med 1 yrkesaktiv		Ektepar med 2 yrkesaktive		Ikke-gifte yrkesaktive	
	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt	Brutto inntekt	Disponibel inntekt	Bruttoinntekt	Disponibel inntekt
Inklusive gjeldsrenter**						
1985	0,204 (0,014)	0,189 (0,011)	0,170 (0,013)	0,156 (0,014)	0,245 (0,013)	0,235 (0,014)
1986	0,214 (0,008)	0,196 (0,010)	0,174 (0,005)	0,162 (0,005)	0,248 (0,006)	0,235 (0,006)
1987	0,230 (0,016)	0,208 (0,017)	0,178 (0,006)	0,164 (0,007)	0,253 (0,010)	0,235 (0,010)
1988	0,229 (0,013)	0,194 (0,010)	0,184 (0,006)	0,166 (0,006)	0,251 (0,008)	0,231 (0,008)
1989	0,241 (0,014)	0,210 (0,015)	0,204 (0,016)	0,194 (0,016)	0,244 (0,010)	0,227 (0,008)
1990	0,232 (0,012)	0,207 (0,013)	0,185 (0,006)	0,170 (0,007)	0,244 (0,006)	0,229 (0,006)
Eksklusive gjeldsrenter						
1985	0,204 (0,015)	0,175 (0,011)	0,175 (0,012)	0,149 (0,012)	0,233 (0,012)	0,210 (0,012)
1986	0,219 (0,008)	0,185 (0,009)	0,179 (0,005)	0,153 (0,005)	0,239 (0,005)	0,211 (0,006)
1987	0,236 (0,014)	0,197 (0,015)	0,188 (0,006)	0,167 (0,007)	0,248 (0,009)	0,215 (0,010)
1988	0,254 (0,014)	0,205 (0,013)	0,192 (0,006)	0,159 (0,005)	0,254 (0,008)	0,219 (0,007)
1989	0,259 (0,015)	0,215 (0,016)	0,217 (0,017)	0,196 (0,019)	0,252 (0,011)	0,220 (0,008)
1990	0,244 (0,011)	0,205 (0,011)	0,194 (0,006)	0,166 (0,007)	0,242 (0,006)	0,212 (0,007)

* Standardavvik i parentes

** Se tabellene G4.8 og G5.6

Tabell G6.7.1. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Enslige 20-66 år

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
G-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, G_B		0,330 (0,010)	0,342 (0,012)	0,340 (0,006)	0,333 (0,008)	0,332 (0,008)	0,344 (0,010)	0,338 (0,006)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	74,8	74,1	73,6	73,7	74,0	73,5	75,1
	Næringsinntekt	6,7	8,4	10,2	9,3	9,0	8,8	6,6
	Kapitalinntekt	3,7	4,3	4,7	5,6	5,2	5,2	4,3
	Overføringer	14,7	13,2	11,6	11,4	11,9	12,6	14,1
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	88,6	81,7	77,1	76,1	78,2	77,8	84,1
	Næringsinntekt	11,9	16,7	21,0	19,8	18,5	18,0	14,7
	Kapitalinntekt	4,5	5,6	6,2	8,6	7,0	7,5	5,3
	Overføringer	-5,0	-4,0	-4,4	-4,4	-3,7	-3,3	-4,1
Prosentvis økning i G_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	13,7	7,6	3,5	2,3	4,2	4,4	9,1
	Næringsinntekt (2)	5,1	8,2	10,8	10,5	9,6	9,3	8,1
	Kapitalinntekt (3)	0,8	1,4	1,6	3,0	1,7	2,3	1,0
	Overføringer (4)	-19,7	-17,2	-15,9	-15,8	-15,6	-15,9	-18,1
G-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt G_D		0,302 (0,011)	0,314 (0,013)	0,309 (0,006)	0,299 (0,008)	0,301 (0,008)	0,313 (0,008)	0,308 (0,006)
Skattenes omfordelende virkning G_D/G_B		0,91	0,92	0,91	0,90	0,90	0,91	0,91

* Standardavvik i parentes.

Tabell G6.7.2. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Enslige 67 år og eldre

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
G-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, G_B		0,255 (0,015)	0,261 (0,018)	0,245 (0,013)	0,293 (0,037)	0,253 (0,011)	0,262 (0,020)	0,277 (0,020)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	6,3	4,0	5,6	4,3	5,6	5,1	3,0
	Næringsinntekt	1,4	1,9	1,3	5,1	2,6	2,1	3,1
	Kapitalinntekt	11,2	13,3	12,3	14,5	15,3	16,6	18,0
	Overføringer	81,0	80,8	80,8	76,1	76,5	76,3	75,9
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	19,4	12,5	18,7	10,4	17,0	15,1	8,0
	Næringsinntekt	3,9	6,7	3,9	16,4	9,3	7,0	9,9
	Kapitalinntekt	26,3	31,2	29,1	28,8	31,6	34,6	36,8
	Overføringer	50,4	49,6	48,2	44,4	42,2	43,4	45,4
Prosentvis økning i G_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	13,0	8,6	13,2	6,1	11,4	10,0	5,0
	Næringsinntekt (2)	2,5	4,7	2,6	11,3	6,6	4,9	6,8
	Kapitalinntekt (3)	15,1	17,9	16,9	14,4	16,3	18,0	18,8
	Overføringer (4)	-30,6	-31,2	-32,6	-31,8	-34,3	-32,9	-30,5
G-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt G_D		0,210 (0,015)	0,206 (0,012)	0,189 (0,010)	0,232 (0,034)	0,186 (0,007)	0,193 (0,014)	0,207 (0,018)
Skattenes omfordelende virkning G_D/G_B		0,82	0,79	0,77	0,79	0,74	0,74	0,75

* Standardavvik i parentes.

Tabell G6.7.3. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar uten barn

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
G-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, G_B		0,263 (0,018)	0,214 (0,008)	0,225 (0,007)	0,253 (0,012)	0,227 (0,010)	0,239 (0,014)	0,237 (0,007)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	72,6	76,8	75,4	71,0	74,3	70,5	73,3
	Næringsinntekt	15,8	10,4	11,5	14,3	11,9	15,0	12,2
	Kapitalinntekt	4,9	5,0	6,1	7,9	7,2	7,1	6,9
	Overføringer	6,7	7,9	6,9	6,9	6,6	7,4	7,6
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	69,9	91,7	81,6	67,1	74,8	67,8	79,8
	Næringsinntekt	35,0	15,4	20,5	28,7	22,9	33,7	21,9
	Kapitalinntekt	5,1	5,1	7,9	13,5	10,1	9,5	10,0
	Overføringer	-10,0	-12,3	-10,1	-9,2	-7,8	-10,9	-11,7
Prosentvis økning i G_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	-2,7	14,9	6,2	-3,9	0,5	-2,7	6,5
	Næringsinntekt (2)	19,2	5,0	9,0	14,4	11,0	18,7	9,7
	Kapitalinntekt (3)	0,1	0,2	1,8	5,6	2,9	2,4	3,1
	Overføringer (4)	-16,6	-20,1	-17,0	-16,2	-14,5	-18,3	-19,3
G-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt G_D		0,238 (0,019)	0,191 (0,008)	0,198 (0,007)	0,228 (0,014)	0,203 (0,009)	0,231 (0,018)	0,213 (0,008)
Skattenes omfordelende virkning G_D/G_B		0,90	0,89	0,88	0,90	0,89	0,96	0,90

* Standardavvik i parentes.

Tabell G6.7.4. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar med 1 barn

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
G-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, G_B		0,217 (0,012)	0,216 (0,011)	0,217 (0,010)	0,207 (0,011)	0,227 (0,013)	0,232 (0,012)	0,229 (0,014)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	77,0	75,2	75,5	76,7	76,4	78,2	78,1
	Næringsinntekt	14,4	16,8	16,7	13,8	12,6	12,1	12,2
	Kapitalinntekt	3,5	3,7	3,8	4,8	5,2	4,7	4,2
	Overføringer	5,1	4,3	4,0	4,7	5,8	5,0	5,6
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	74,5	60,8	54,8	64,3	69,2	69,9	76,5
	Næringsinntekt	24,2	35,2	39,3	31,6	21,5	24,0	21,9
	Kapitalinntekt	4,2	7,3	6,7	8,4	8,5	8,9	6,3
	Overføringer	-2,8	-3,3	-0,7	-4,3	0,8	-2,8	-4,8
Prosentvis økning i G_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	-2,5	-14,4	-20,7	-12,4	-7,2	-8,3	-1,5
	Næringsinntekt (2)	9,8	18,4	22,6	17,8	9,0	12,0	9,7
	Kapitalinntekt (3)	0,6	3,6	2,9	3,6	3,2	4,2	2,1
	Overføringer (4)	-7,9	-7,6	-4,8	-8,9	-5,0	-7,8	-10,3
G-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt G_D		0,201 (0,014)	0,199 (0,012)	0,206 (0,012)	0,186 (0,013)	0,196 (0,011)	0,203 (0,011)	0,209 (0,016)
Skattenes omfordelende virkning G_D/G_B		0,93	0,92	0,95	0,90	0,86	0,87	0,91

* Standardavvik i parentes.

Tabell G6.7.5. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar med 2 barn

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
G-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, G_B		0,234 (0,015)	0,220 (0,024)	0,204 (0,007)	0,200 (0,010)	0,212 (0,010)	0,243 (0,037)	0,212 (0,011)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	75,7	77,8	77,2	77,3	77,9	75,7	75,2
	Næringsinntekt	15,5	13,3	12,9	11,5	11,4	9,8	13,1
	Kapitalinntekt	2,7	2,7	4,0	5,0	4,7	8,3	4,8
	Overføringer	6,1	6,2	5,9	6,2	6,1	6,3	6,9
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	56,4	69,4	65,2	68,9	73,6	60,5	64,9
	Næringsinntekt	41,8	27,9	29,1	23,3	17,4	16,8	27,6
	Kapitalinntekt	3,6	3,7	6,7	9,5	9,4	23,7	9,8
	Overføringer	-1,8	-1,0	-1,0	-1,7	-0,4	-0,9	-2,3
Prosentvis økning i G_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	-19,3	-8,5	-12,0	-8,4	-4,2	-15,2	-10,3
	Næringsinntekt (2)	26,2	14,6	16,2	11,8	6,1	7,0	14,5
	Kapitalinntekt (3)	0,9	1,0	2,7	4,5	4,7	15,4	5,0
	Overføringer (4)	-7,9	-7,1	-6,9	-7,9	-6,6	-7,2	-9,2
G-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt G_D		0,224 (0,020)	0,203 (0,026)	0,186 (0,008)	0,177 (0,010)	0,185 (0,010)	0,217 (0,034)	0,187 (0,012)
Skattenes omfordelende virkning G_D/G_B		0,96	0,92	0,91	0,89	0,87	0,89	0,88

* Standardavvik i parentes.

Tabell G6.7.6. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar med 3 eller flere barn

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
G-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, G_B		0,218 (0,019)	0,235 (0,046)	0,208 (0,013)	0,231 (0,023)	0,222 (0,018)	0,245 (0,025)	0,240 (0,022)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	65,7	72,1	68,9	65,5	64,6	63,2	63,4
	Næringsinntekt	21,7	10,1	17,5	20,0	17,4	22,3	18,7
	Kapitalinntekt	2,8	7,6	4,3	5,8	8,0	4,8	5,9
	Overføringer	9,8	10,2	9,3	8,7	10,0	9,8	11,9
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	48,3	65,6	58,5	51,6	63,4	48,1	49,4
	Næringsinntekt	51,9	14,3	34,3	36,9	14,9	45,2	40,1
	Kapitalinntekt	2,9	22,8	9,3	12,3	22,6	9,7	13,7
	Overføringer	-3,0	-2,7	-2,0	-0,8	-0,9	-2,9	-3,3
Prosentvis økning i G_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	-17,5	-6,5	-10,4	-13,9	-1,2	-15,1	-14,0
	Næringsinntekt (2)	30,2	4,2	16,7	16,9	-2,4	22,9	21,4
	Kapitalinntekt (3)	0,1	15,2	5,0	6,5	14,6	4,9	7,8
	Overføringer (4)	-12,8	-12,9	-11,4	-9,5	-10,9	-12,7	-15,2
G-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt G_D		0,212 (0,023)	0,204 (0,028)	0,192 (0,014)	0,219 (0,026)	0,196 (0,020)	0,224 (0,029)	0,216 (0,027)
Skattenes omfordelende virkning G_D/G_B		0,97	0,87	0,92	0,95	0,88	0,91	0,90

* Standardavvik i parentes.

Tabell G6.7.7. Ulikhet* i fordelinger av samlet inntekt og inntekt etter skatt. Ektepar med minst en ektefelle 67 år eller eldre

		1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
G-ulikhet i fordeling av samlet inntekt, G_B		0,267 (0,017)	0,264 (0,013)	0,257 (0,010)	0,264 (0,010)	0,273 (0,015)	0,295 (0,026)	0,267 (0,012)
Inntekts- andeler, prosent	Lønnsinntekt	16,3	19,4	17,5	21,1	15,7	13,6	13,2
	Næringsinntekt	6,5	4,2	4,1	4,4	5,0	4,9	4,8
	Kapitalinntekt	12,5	10,4	14,3	12,0	14,8	17,6	14,2
	Overføringer	64,8	66,1	64,2	62,5	64,6	63,9	67,8
Ulikhets- andeler prosent	Lønnsinntekt	39,4	53,6	44,2	52,3	36,4	29,6	32,3
	Næringsinntekt	16,6	10,8	8,7	10,2	13,7	18,5	14,1
	Kapitalinntekt	23,6	13,8	23,4	15,5	23,2	29,4	21,6
	Overføringer	20,4	21,8	23,7	22,0	26,7	22,6	32,0
Prosentvis økning i G_B av 1 % økning i inntekts- komponent (k)	Lønnsinntekt (1)	23,1	34,3	26,7	31,1	20,7	15,9	19,0
	Næringsinntekt (2)	10,1	6,6	4,6	5,8	8,7	13,6	9,3
	Kapitalinntekt (3)	11,1	3,4	9,1	3,5	8,4	11,8	7,4
	Overføringer (4)	-44,4	-44,3	-40,5	-40,5	-37,9	-41,3	-35,8
G-ulikhet i fordeling av inntekt etter skatt G_D		0,213 (0,015)	0,202 (0,010)	0,197 (0,008)	0,201 (0,008)	0,197 (0,007)	0,220 (0,022)	0,204 (0,009)
Skattenes omfordelende virkning G_D/G_B		0,80	0,77	0,76	0,76	0,72	0,74	0,76

* Standardavvik i parentes.

Referanser

- Andersen, A.S. (1991): "Familiesituasjon og økonomi", Rapporter 91/19, Statistisk sentralbyrå.*
- Andersen, C., K.P. Hagen og J.G. Sannarnes (1993): "Inntektsfordeling, kapitalinntekt og skatt", Norsk Økonomisk Tidsskrift (NØT), 107, 1-21.*
- Bjerkholt, O., T. Wennemo og R. Aaberge (1988): "Ulikhet i jordbruksinntekter - Fordelingsvirkninger av økte offentlige tilskott", Norsk Økonomisk Tidsskrift (NØT), 102, 61-85.*
- Bojer, H. (1987): "Personlig inntektsfordeling i Norge 1970-1984", Tidsskrift for samfunnsforskning.*
- Buhmann, B., L. Rainwater, G. Schmaus and T.M. Smeeding (1988): "Equivalence Scales, Well-Being, Inequality and Poverty: Sensitivity Estimates Across Ten Countries Using the Luxembourg Income Study Database", Review of Income and Wealth, 34, 115-143, 1988.*
- Conniffe, D. (1992): "The Non-Constancy of Equivalence Scales", Review of Income and Wealth, Series 38, No. 4.*
- Dahl, G. (1989): "De eldres inntekter. Nivå og ulikhet", Rapporter 89/12, Statistisk sentralbyrå.*
- Epland, J. (1992): "Inntektsfordelingen i 80-årene", Økonomiske analyser nr. 2, 1992, Statistisk sentralbyrå.*
- Hansen, K., N. Langbraaten og T.O. Thorensen (1992): "Utviklingen i lønnstakerbeskatningen 1986-91 belyst ved skattemodellen LOTTE", Økonomiske analyser nr. 2, 1992, Statistisk sentralbyrå.*
- Lyngstad, J. (1992): "Økonomiske levekår for barnefamilier og eldre 1970-1986", Rapporter 92/11, Statistisk sentralbyrå.*
- Nelson, J. (1992) : "Methods of Estimating Household Equivalence Scales: An Empirical Investigation", Review of Income and Wealth, Series 38, No. 3.*
- NOU 1988:24: "Inntektsdannelsen i Norge". Forbruker- og administrasjonsdepartementet.*
- Ringen, S. (1991): "Housholds, Standard of Living, and Inequality", Review of Income and Wealth, Series 37, No. 1.*
- Whiteford, P. (1985): "A family's needs: equivalence scales, poverty and social security". Department of Social Security Research Paper no. 27, Government Printer, Canberra.*
- Aaberge, R. (1982): "Om måling av ulikskap", Rapporter 82/9, Statistisk sentralbyrå.*
- Aaberge, R. (1986): "On the Problem of Measuring Inequality", Discussion Paper No. 14, Statistisk sentralbyrå.*

Aaberge, R. og T. Wennemo (1988): "Inntektsulikhet i Norge 1973-1985", Rapporter 88/15, Statistisk sentralbyrå.

**Utkommet i serien Rapporter fra Statistisk sentralbyrå
etter 1. januar 1992 (RAPP)**

*Issued in the series Reports from the Central Bureau of Statistics
since 1 January 1992 (REP)*

ISSN 0332-8422

Nr. 91/18	Børge Strand: Personlig inntekt, formue og skatt 1980-1989 Rapport fra registerbasert skattestatistikk. 1992-50s. 60 kr ISBN 82-537-3618-5	Nr. 92/10	Pasientstatistikk 1990. 1992-73s. 90 kr ISBN 82-537-3654-1
- 91/19	Arne S. Andersen: Familiesituasjon og økonomi En sammenlikning av husholdningers levestandard. 1992-70s. 80 kr ISBN 82-537-3627-4	- 92/11	Jan Lyngstad: Økonomiske levekår for barnefamilier og eldre 1970-1986. 1992-80s. 90 kr ISBN 82-537-3660-6
- 92/1	Naturressurser og miljø 1991 Energi, luft, fisk, skog, jordbruk, kommunale avløp, avfall, miljøindikatorer Ressursregnskap og analyser. 1992-154s. 100 kr ISBN 82-537-3651-7	- 92/12	Odd Frank Vaage: Kultur- og mediebruk 1991. 1992-64s. 95 kr ISBN 82-537-3673-8
- 92/1A	Natural Resources and the Environment 1991. 1992-159s. 100 kr ISBN 82-537-3668-1	- 92/13	Offentlig forvaltning i Norge. 1992-72s. 90 kr ISBN 82-537-3674-6
- 92/2	Arne Ljones, Runa Nesbakken, Svein Sandbakken og Asbjørn Aaheim: Energibruk i husholdningene Energiundersøkelsen 1990. 1992-106s. 90 kr ISBN 82-537-3629-0	- 92/14	Else Helena Flittig: Folketrygden Utviklingen fra 1967 til 1990. 1992-52s. 90 kr ISBN 82-537-3675-4
- 92/3	Knut Moum (red.): Klima, økonomi og tiltak (KLØKT). 1992-97s. 90 kr ISBN 82-537-3647-9	- 92/15	Lasse Sigbjørn Stambøl: Flytting og utdanning 1986-1989 Noen resultater fra en undersøkelse av innenlandske flyttinger på landsdelsnivå og utdanning. 1992-73s. 90 kr ISBN 82-537-3682-7
- 92/4	Totalregnskap for fiske- og fangstnæringen 1986-1989. 1992-34s. 75 kr ISBN 82-537-3633-9	- 92/16	Petter Jakob Bjerve: Utviklingshjelp til offisiell statistikk i Bangladesh. 1992-22s. 75 kr ISBN 82-537-3683-5
- 92/5	Tom Granseth: Hotelløkonomi og overmattinger En analyse av sammenhengen mellom hotellenes lønnsomhet og kapasitetsutnyttning mv. 1992-53s. 90 kr ISBN 82-537-3635-5	- 92/17	Anne Brendemoen, Solveig Glomsrød og Morten Aaserud: Miljøkostnader i makroperspektiv. 1992-46s. 75 kr ISBN 82-537-3684-3
- 92/6	Liv Argel: Informasjonen om Folke- og bolig telling 1990 i massemediene. 1992-68s. 90 kr ISBN 82-537-3645-2	- 92/18	Ida Skogvoll: Folke- og bolig telling 1990 Dokumentasjon av kontroll- og opprettingsregler for skjemarkenmerker. 1992-48s. 75 kr ISBN 82-537-3694-0
- 92/7	Ådne Cappelen, Tor Skoglund og Erik Storm: Samfunnsøkonomiske virkninger av et EF-tilpasset jordbruk. 1992-51s. 75 kr ISBN 82-537-3650-9	- 92/19	Ida Skogvoll: Folke- og bolig telling 1990 Dokumentasjon av kodeopp- legget i Folke- og bolig telling 1990. 1992-27s. 75 kr ISBN 82-537-3695-9
- 92/8	Finn Gjertsen: Dødelighet ved ulykker 1956-1988. 1992-127s. 100 kr ISBN 82-537-3652-5	- 92/20	Tor Arnt Johnsen: Ressursbruk og produksjon i kraftsektoren. 1992-35s. 75 kr ISBN 82-537-3696-7
- 92/9	Kommunehelsetjenesten Årsstatistikk for 1990. 1992-56s. 90 kr ISBN 82-537-3653-3	- 92/21	Kurt Åge Wass: Prisindeks for ny enebolig. 1992-43s. 75 kr ISBN 82-537-3734-3-
		- 92/22	Knut A. Magnussen and Terje Skjerpen: Consumer Demand in MODAG and KVARTS. 1992-73s. 90 kr ISBN 82-537-3774-2

- Nr. 92/23 Skatter og overføringer til private Historisk oversikt over satser mv. Årene 1975-1992. 1992-70s. 90 kr ISBN 82-537-3778-5
- 92/24 Pasientstatistikk 1991. 1992-76s. 90 kr ISBN 82-537-3780-7
- 92/25 Astrid Busengdal og Ole O. Moss: Avfallsstatistikk Prøveundersøkelse for kommunalt avfall og gjenvinning. 1992-37s. 75 kr ISBN 82-537-3782-3
- 92/26 Nils Øyvind Mæhle: Kryssløpsdata og kryssløpsanalyse 1970-1990. 1993-230s. 140 kr ISBN 82-537-3783-1
- 92/27 Terje Erstad og Per Morten Holt: Selskapsbeskatning Analyse og statistikk. 1992-118s. 100 kr ISBN 82-537-3786-6
- 92/28 Terje Skjerpen og Anders Rygh Swensen: Estimering av dynamiske utgiftssystemer med feiljusteringsmekanismer. 1992-60s. 90 kr ISBN 82-537-3792-0
- 92/29 Charlotte Koren og Tom Kornstad: Typehusholdsmodellen ODIN. 1993-34s. 75 kr ISBN 82-537-3797-1
- 92/30 Karl Ove Aarbu: Avskrivningsregler og leiepriser for kapital 1981-1992. 1993-50s. 75 kr ISBN 82-537-3807-2
- 93/1 Naturressurser og miljø 1992. 1993-144s. 115 kr ISBN 82-537-3844-7
- 93/1A Natural Resources and the Environment (Under utgivelse)
- 93/2 Anne Brendemoen: Faktoretterspørsel i transportproduserende sektor. 1993-49s. 75 kr ISBN-82-537-3814-5
- 93/3 Jon Holmøy: Pleie- og omsorgstjenesten i kommunene 1989. 1993-136s. 100 kr ISBN 82-537-3811-0
- 93/4 Magnar Lillegård: Folke- og bolig telling 1990 Dokumentasjon av de statistiske metodene. 1993-48s. 90 kr ISBN 82-537-3818-8
- 93/5 Audun Langørgen: En økonometrisk analyse av lønnsdannelsen i Norge. 1993-48s. 100 kr ISBN 82-537-3819-6
- Nr. 93/6 Leif Andreassen, Truls Andreassen, Dennis Fredriksen, Gina Spurkland og Yngve Vogt: Framskrivning av arbeidsstyrke og utdanning Mikrosimuleringsmodellen MOSART 1 (Under utgivelse)
- 93/7 Anders Barstad: Omfordeling og endring av miljøproblemer på bostedet (Under utgivelse)
- 93/8 Odd Frank Vaage: Feriereiser 1991/92. 1993-44s. 75 kr ISBN 82-537-3831-5
- 93/9 Erling Holmøy, Bodil M. Larsen og Haakon Vennemo: Historiske brukerpriser på realkapital. 1993-63s. 90 kr ISBN 82-537-3832-3
- 93/10 Runa Nesbakken: Energiforbruk til oppvarmingsformål i husholdningene (Under utgivelse)
- 93/11 Bodil M. Larsen: Vekst og produktivitet i Norge 1971-1990. 1993-44s. 75 kr ISBN 82-537-3837-4
- 93/12 Resultatkontroll jordbruk 1992. 1993-79s. 90 kr ISBN 82-537-3835-8
- 93/13 Odd Frank Vaage: Mediebruk 1992. 1993-38s. 75 kr ISBN 82-537-3854-4
- 93/14 Kyrre Aamdal: MAKKO - En modell til analyse av kommunal ressursbruk og tjenesteyting (Under utgivelse)
- 93/15 Olav Bjerkholt, Torgeir Johnsen og Knut Thonstad: Muligheter for en bærekraftig utvikling. Analyser på World Model. 1993-64s. 90 kr ISBN 82-537-3861-7
- 93/16 Tom Langer Andersen, Ole Tom Djupskås og Tor Arnt Johnsen: Kraftkontrakter til alminnelig forsyning i 1992 Priser, kvantum og leveringsbetingelser. 1993-42s. 75 kr ISBN 82-537-3864-1
- 93/17 Steinar Strøm, Tom Wennemo og Rolf Aaberge: Inntektsulikhet i Norge 1973-1990 (Under utgivelse)
- 93/18 Kjersti Gro Lindquist: Empirical Modelling of Exports of Manufactures: Norway 1962-1987 (Under utgivelse)
- 93/19 Knut Røed : Den selvforsterkende arbeidsledigheten Om hystereseeffekter i arbeidsmarkedet (Under utgivelse)

Pris kr 100,00

Publikasjonen utgis i kommisjon hos Akademika - avdeling for offentlige publikasjoner, Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

9 788253 738673

ISBN 82-537-3867-6
ISSN 0332-8422